

Briselē, 2018. gada 30. novembrī
(OR. en)

14784/18

Starpiestāžu lieta:
2016/0190(CNS)

JUSTCIV 292

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Padome
K-jas dok. Nr.:	10767/16
Temats:	Priekšlikums – Padomes Regula par jurisdikciju, lēmumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par bērnu starptautisko nolaupīšanu (pārstrādāta redakcija) – vispārēja pieeja

I. PAŠREIZĒJĀ SITUĀCIJA

1. Ar 2016. gada 30. jūnija vēstuli Komisija Padomei un Eiropas Parlamentam nosūtīja priekšlikumu Padomes Regulai par jurisdikciju, lēmumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par bērnu starptautisko nolaupīšanu (pārstrādāta redakcija) ("pārstrādātā) regula "Brisele IIa").

2. Uz ierosināto pārstrādāto regulu "Brisele IIa" attiecas īpaša likumdošanas procedūra, kas paredzēta Līguma par Eiropas Savienības darbību 81. panta 3. punktā, un Padomei par minēto regulu lēmums ir jāpieņem vienprātīgi.
3. Eiropas Parlaments atzinumu par Komisijas priekšlikumu sniedza 2018. gada 18. janvārī. Saskaņā ar Tiesas judikatūru ar Eiropas Parlamentu jāapspriežas atkārtoti ikreiz, kad noslēgumā pieņemtais teksts kopumā būtībā atšķiras no Komisijas priekšlikuma teksta, kas jau ticis apspriests ar Parlamentu, izņemot gadījumus, kad izmaiņas būtībā atbilst Parlamenta paša paustām vēlmēm.
4. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja atzinumu par Komisijas priekšlikumu sniedza 2017. gada 26. janvārī.
5. Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs atzinumu par Komisijas priekšlikumu sniedza 2018. gada 15. februārī.
6. Saskaņā ar 3. pantu un 4.a panta 1. punktu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Apvienotā Karaliste un Īrija ir paziņojušas, ka vēlas piedalīties ierosinātās pārstrādātās regulas "Brisele IIa" pieņemšanā un piemērošanā.
7. Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalīsies ierosinātās pārstrādātās regulas "Brisele IIa" pieņemšanā, un Dānijai šī regula nebūs saistoša un nebūs jāpiemēro.

II. PĀRSTRĀDĀTĀS REDAKCIJAS IZSTRĀDE GALĪGĀ REDAKCIJĀ

8. Kopš sarunu sākšanas 2016. gadā Padome ir regulāri izskatījusi darbu pie ierosinātās pārstrādātās regulas "Brisele IIa" un sniegusi norādes attiecībā uz to. Tā ir rīkojusi politikas debates par šādām būtiskām priekšlikuma daļām: bērna uzklauššana (2017. gada jūnijs), eksekvatūras atcelšana (2017. gada decembris), centrālo iestāžu lomas stiprināšana (2018. gada marts), kā arī bērna ievietošana citā dalībvalstī, pagaidu pasākumu, tai skaitā aizsardzības pasākumu, aprite un turpmākā virzība saistībā ar to, kā pabeigt eksekvatūras atcelšanu (2018. gada jūnijs). Šīs debates pavēra ceļu turpmākam darbam ar ierosināto pārstrādāto regulu.
9. Diskusijas ir ļāvušas panākt ievērojamu progresu par būtiskiem jautājumiem tehniskā līmenī. Tāpēc prezidentvalsts uzskata, ka Padomei ir pienācis laiks pieņemt vispārēju pieeju attiecībā uz ierosinātās regulas pantu tekstu un svarīgākajiem apsvērumiem, neskarot dažu tehniskas vai redakcionālas dabas jautājumu pabeigšanu saistībā ar apsvērumu un pielikumu izstrādes pabeigšanu.
10. Paturot prātā prasību, ka jāpanāk vienprātība, un principu – pirms vienošanās ir panākta visos jautājumos, tā nav panākta nevienā jautājumā –, prezidentvalsts iesniedz Padomei šo kompromisa tekstu nolūkā panākt vienošanos starp visām dalībvalstīm.
11. Kompromisa teksta elementi ir jāuzskata par vispārēju kopumu, kura mērķis ir izveidot jaunus noteikumus, kas ir vienkāršāki un efektīvāki izmantošanai gan bērniem un viņu ģimenēm, gan praktiķiem. Kompromiss arī paredz trauslu līdzsvaru starp dalībvalstu dažādām nostājām, vienlaikus sekmējot savstarpēju uzticēšanos to starpā.

III. KOMPROMISA KOPUMA GALVENIE ELEMENTI

A – Eksekvatūras pilnīga atcelšana attiecībā uz lēmumiem lietās par vecāku atbildību

12. TI padome 2017. gada decembrī vienojās atcelt eksekvatūru attiecībā uz visiem lēmumiem lietās par vecāku atbildību, ar noteikumu, ka tiek ieviestas atbilstīgas garantijas. Eksekvatūras atcelšanas pabeigšana ļaus ietaupīt pilsoņiem laiku un naudu ikreiz, kad notiek lēmuma aprīte. Tas ir jo īpaši svarīgi pārrobežu lietās, kas saistītas ar bērniem un kurās laikiem ir būtiska nozīme.
13. Tāpēc lēmumiem lietās par vecāku atbildību, kas ir izpildāmi dalībvalstī, kurā tie tika pieņemti, vajadzētu būt izpildāmiem citā dalībvalstī, nepieprasot izpildāmības pasludināšanu. Garantijas saistībā ar eksekvatūras atcelšanu tiks iekļautas atzīšanas un izpildes atteikuma pamatojumos, kuri ir šādi: sabiedriskā kārtība, nesavienojamība, efektīvas izsniegšanas trūkums prombūtnes gadījumos, iespējas tikt uzklautām trūkums personām, kurām ir vecāku atbildība, bērna iespējas tikt uzklautam trūkums un apspriešanās procedūras neievērošana saistībā ar pārrobežu ievietošanu. Tāpat kā saskaņā ar pašreizējo regulu arī turpmāk paredzēts, ka valsts tiesību aktos nosaka to, vai šos pamatojumus var izvirzīt kāda no pusēm vai *ex officio*, kā paredzēts valsts tiesību aktos.
14. Jaunajos noteikumos būtu skaidri jānorāda, ka minētie lēmumi lietās par vecāku atbildību, uz kuriem attiecas īpašs režīms saistībā ar to pārrobežu aprīti, joprojām būtu "privileģēti", uz tiem attiecinot atbilstīgas garantijas. Prezidentvalsts uzskata, ka kompromiss būtu jābalsta uz *status quo*, kas paredz īpašu režīmu attiecībā uz apliecinātiem lēmumiem par saskarsmes tiesību piešķiršanu un lēmumiem, kas ietver bērna atpakaļatdošanu saskaņā ar tā saukto "prevalējošo mehānismu".

15. Šādiem "privileģētiem" lēmumiem tiktu pievienota juridiski saistoša apliecība, kuru varētu labot vai atsaukt izcelsmes dalībvalstī, kur tā tikusi izsniegta nepamatoti. Šī iespēja apstrīdēt apliecību izcelsmes dalībvalstī stiprinātu aizstāvības tiesības un sekmētu savstarpēju uzticēšanos starp dalībvalstīm. Kā pamatojumu pret atzīšanu un izpildi dalībvalstī, kur tā tiek prasīta, var izmantot vienīgi nesavienojamību.

B – Dažu izpildes procedūras noteikumu saskaņošana

16. Prezidentvalsts uzskata, ka izpildes procedūra citā dalībvalstī pieņemtiem lēmumiem arī turpmāk principā būtu jāregulē ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem neatkarīgi no izpildē izmantoto pasākumu rakstura, vai tie būtu naudassodi vai citi piespiedu pasākumi. Tomēr šķiet, ka lēmumu brīvas aprites sistēmas uzlabošanai šajā jomā būtiski ir minimālie saskaņotie noteikumi par to, kā rīkoties, ja pēc lēmuma pieņemšanas ir būtiski mainījušies apstākļi. Tāpēc šādos noteikumos būtu jāiekļauj zināms skaits saskaņotu pamatojumu izpildes kā tādas apturēšanai vai atteikšanai izpildes dalībvalstī. Tas nodrošinātu, ka izpildi var atteikt vai apturēt visās dalībvalstīs pamatā ar tādiem pašiem nosacījumiem, un tādējādi palielinātos juridiskā noteiktība visiem vecākiem un viņu bērniem. Šī pieeja neizslēgtu to, ka tiek izmantoti valsts pamatojumi atteikumam, kuri ir saderīgi ar šo regulu un attiecas galvenokārt uz valsts izpildes tiesību aktu un procedūras formālām prasībām.

C – Skaidri noteikumi par bērna iespēju paust savu viedokli

17. Būtu jāiekļauj īpašs noteikums, ar kuru paredz pienākumu dot bērnam iespēju paust savu viedokli. Šajā noteikumā paredzētu, ka pārrobežu lietās, uz kurām attiecas šī regula, bērnam, kurš ir spējīgs uz savu viedokli, ir jādod patiesa un reāla iespēja paust savu viedokli. Ja bērns ir paudis savu viedokli, tiesai saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūru būtu pienācīgi jāņem vērā bērna viedoklis atbilstoši viņa vecumam un briedumam. Tas nemaina bērna interešu ievērošanas principu, kas ir pamatā lietās par vecāku atbildību, tomēr tas skaidri norāda, ka bērns nav vienīgi tiesvedības subjekts. Kārtību, kādā bērns būtu jāuzklausā, nosaka valsts tiesību akti un procedūra, un citas dalībvalsts tiesām nav nekādu iespēju pārskatīt šādu kārtību.
18. Tomēr pienākums dot bērnam, kurš ir spējīgs uz savu viedokli, patiesu un reālu iespēju paust savu viedokli nav absolūts. Ja bērnam nav piedāvāta iespēja paust savu viedokli, lēmuma atzīšanu un izpildi lietās par vecāku atbildību var atteikt, izņemot tad, ja tiesvedība attiecas vienīgi uz bērna īpašumu, ja to neprasa lietas priekšmets, vai ja bija nopietni iemesli neuzklausīt bērnu, ņemot vērā, jo īpaši, lietas steidzamību.

D – Skaidrāki noteikumi par bērna ievietošanu citā dalībvalstī

19. Par bērna ievietošanu citā dalībvalstī joprojām notiks apspriešanās procedūra piekrišanas saņemšanas nolūkā. Tomēr prezidentvalsts joprojām uzskata, ka ir skaidrāk jānosaka pārrobežu ievietošanas noteikumu tvērums – šī procedūra būtu jāattiecina arī uz ievietošanu kā audzinošu pasākumu bērna neatbilstīgas uzvedības dēļ, savukārt joprojām no tās tiek izslēgta ievietošana – audzināšanas vai sodīšanas nolūkā – pēc tādas bērna rīcības, kuru varētu uzskatīt par sodāmu rīcību saskaņā ar valsts krimināltiesībām, ja to būtu izdarījis pieaugušais, neatkarīgi no tā, vai konkrētajā gadījumā tas varētu novest pie notiesāšanas. Šī procedūra nebūtu jāattiecina uz ievietošanu ar vecākiem (vai citiem tuviem radniekiem, ja un ciktāl to ir paziņojusi dalībvalsts, kurā bērns varētu tikt ievietots). Prezidentvalsts norāda, ka regula attiecīgā gadījumā varētu sekmēt informācijas apmaiņu, lai identificētu un vāktu informāciju par radniekiem vai citām personām, kas var būt piemērotas tam, lai rūpētos par bērnu, kura ievietošana aprūpes iestādē vai audžuģimenes aprūpē tiek apsvērtā. Turklāt prezidentvalsts arī saskata vajadzību pēc skaidrākiem procesuālajiem noteikumiem – jaunie noteikumi ietvers trīs mēnešu termiņu piekrišanas sniegšanai vai atteikšanai. Jaunie noteikumi neizslēdz iespēju dalībvalstīm saglabāt vai slēgt pārrobežu nolīgumus vai vienošanās, ar ko to savstarpējās attiecībās vienkāršo apspriešanās procedūru piekrišanas panākšanai.

E – Skaidrāki noteikumi par publisko aktu un nolīgumu apriti

20. Ņemot vērā to, ka arvien vairāk dalībvalstu pieļauj ārpustiesas nolīgumus saistībā ar laulāto atšķiršanu un laulības šķiršanu vai lietās par vecāku atbildību, prezidentvalsts kompromisa tekstā ir skaidri norādīts, ka šādu publisku aktu un nolīgumu aprite ir horizontāls jautājums un tas būtu jāsekmē, uz to attiecinot konkrētas garantijas. Tā kā ar regulu nebūtu jāpieļauj tīri privātu nolīgumu brīva aprite, risinājumam vajadzētu būt tādam, ka aprite ir iespējama vienīgi tad, ja kāda iestāde – atkarībā no katras valsts sistēmas – formāli sastādīja vai reģistrēja publisku aktu vai reģistrēja nolīgumu. Svarīgi ir tas, ka aprite var notikt vienīgi tad, ja izcelsmes dalībvalstī ir pārbaudīta tās dalībvalsts jurisdikcija, kuras iestādes formāli sastādīja vai reģistrēja publiskos aktus vai reģistrēja nolīgumus. Turklāt ir jāizdod attiecīgā apliecība. Visbeidzot, par atzīšanas vai izpildes atteikuma pamatojumu būtu jāizmanto vēl citas garantijas, piemēram, sabiedriskā kārtība.

F – Skaidrāki noteikumi par bērna nolaupīšanas lietām ES iekšienē

21. Lēmumu, ar kuriem uzdod bērna atpakaļatdošanu, ievērojot 1980. gada Hāgas konvenciju, aprite pārstrādātajā redakcijā ir iekļauta pie vispārējiem noteikumiem par lēmumu atzīšanu un izpildi. Citu atpakaļatdošanas rīkojumu aprite, kuri izriet no "prevalējošā mehānisma", turpinās kā "privileģēto" lēmumu aprite saskaņā ar īpašajiem noteikumiem par lēmumu atzīšanu un izpildi. Tomēr prezidentvalsts kompromisa tekstā ir paredzēts, ka šis mehānisms būtu jāattiecina vienīgi uz lēmumiem par aizgādības tiesībām pēc būtības, kas ietver bērna atpakaļatdošanu un kas izdoti bērna (iepriekšējās) pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī, pēc tam, kad citā dalībvalstī ir izdots lēmums, ar kuru atsaka bērna atpakaļatdošanu, pamatojoties vienīgi uz konkrētiem atteikuma pamatojumiem, kā noteikts 1980. gada Hāgas konvencijā. Tādējādi tiktu precizēti bērna nolaupīšanas lietām ES iekšienē piemērojamie noteikumi un attiecības ar 1980. gada Hāgas konvenciju.
22. Turklāt pārstrādātajā redakcijā ir iekļauti skaidri noteikti un reālistiski termiņi, lai tiesas bērna nolaupīšanas lietas visos tiesvedības posmos izskatītu visātrākā veidā. Redzamāka vieta tiek dota strīdu alternatīvai izšķiršanai, ja tā ir atbilstīga, lai sekmētu risinājumus, kas balstās uz pušu autonomiju, un palīdz panākt ilgtspējīgus nolīgumus.
23. Lai līdz minimumam samazinātu iespējamos riskus bērna fiziskajai un psiholoģiskajai labklājībai, nolaupīšanas tiesvedības laikā var norīkot pienācīgus aizsardzības pasākumus, tostarp, lai nodrošinātu bērna un atstātā vecāka kontaktēšanos minētās tiesvedības laikā, ja tas ir bērna interesēs, un pasākumus, kas vērsti uz to, lai līdz minimumam samazinātu nopietnu fiziska vai psiholoģiska kaitējuma risku, kam bērns varētu tikt pakļauts, viņu atdodot atpakaļ.

IV. SECINĀJUMI

24. Ņemot vērā izklāstīto, ministri tiek aicināti paust savu viedokli šādos jautājumos:

- a) vai kā kompromisa kopumu apstiprināt vispārējās pieejas projektu, kas izklāstīts šīs piezīmes pielikumā;
- b) vai ņemt vērā, ka regulas pārējie apsvērumi un pielikumi tehniskā līmenī tiks pabeigti cik drīz vien iespējams pēc Padomes sanāksmes.

Salīdzinājumā ar Komisijas priekšlikumu, izmaiņas/papildinājumi pielikumā ir atzīmēti **treknrakstā** un svītrojumi ir atzīmēti ar "(...)". Apsvērumi zemsvītras piezīmēs nav nekā atzīmēti.

Priekšlikums –
Padomes Regula
par jurisdikciju, lēmumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par
bērnu starptautisko nolaupīšanu
(pārstrādāta redakcija)

[...]

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

I NODAĻA
DARBĪBAS JOMA UN DEFINĪCIJAS

1. pants

Darbības joma

1. Šo regulu piemēro (...) civillietās ¹ (...) **saistībā ar:**

¹ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Tālab Savienībai cita starpā ir jāpieņem pasākumi attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību civillietās, kurām ir pārrobežu ietekme, jo īpaši tad, kad tas nepieciešams iekšējā tirgus pienācīgai darbībai. Jēdziens "civillietas" būtu jāinterpretē autonomi – saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas iedibināto judikatūru. Tas būtu jāuzskata par neatkarīgu jēdzienu, kas jāinterpretē, atsaucoties, pirmkārt, uz šīs regulas mērķiem un sistēmu un, otrkārt, uz vispārējiem principiem, kas izriet no valstu tiesību sistēmu kopuma. Tāpēc jēdziens "civillietas" būtu jāinterpretē tādējādi, ka ar to var saprast arī pasākumus, kuri saskaņā ar dalībvalsts tiesību sistēmu varētu attiekties uz publiskajām tiesībām. Tam jo īpaši būtu jāattiecas uz visiem pieteikumiem, pasākumiem vai lēmumiem lietās par "vecāku atbildību" šīs regulas nozīmē un saskaņā ar tās mērķiem."

- a) laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu;
- b) vecāku atbildības iegūšanu, īstenošanu, deleģēšanu, ierobežošanu vai izbeigšanu.

2. Lietas, kas minētas 1. punkta **b) apakšpunktā**(...), var jo īpaši ietvert:

- a) aizgādības tiesības un saskarsmes tiesības;
- b) aizbildnību, aizgādnību un līdzīgus tiesiskus režīmus;
- c) tādu personu vai iestāžu iecelšanu un funkcijas, kuras ir atbildīgas par **bērnu** pašu vai viņa īpašumu, pārstāv bērnu vai palīdz viņam;
- d) bērna ievietošanu (...) aprūpes iestādē **vai audžuģimenes aprūpē**; ²
- e) bērna aizsardzības pasākumus, kas saistīti ar **bērna** īpašuma pārvaldīšanu, glabāšanu vai atsavināšanu.

² Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Jebkura veida bērna ievietošanai audžuģimenes aprūpē – proti, pie vienas vai vairākām personām – vai aprūpes iestādē, piemēram, bāreņu namā vai bērnunamā, citā dalībvalstī vajadzētu būt šīs regulas darbības jomā, ja vien tā nav nepārprotami izslēgta, piemēram, kā ievietošana adoptācijas nolūkā, ievietošana pie kāda no vecākiem vai jebkura cita tuva radnieka, kā to deklarējusi saņēmēja dalībvalsts. Līdz ar to būtu jāiekļauj arī "ievietošana audzināšanas nolūkā", ko norīkojusi tiesa vai organizējusi kompetenta iestāde ar vecāku vai bērna piekrišanu vai pēc viņu lūguma bērna neatbilstīgas uzvedības dēļ. Būtu jāizslēdz vienīgi ievietošana – audzināšanas vai sodīšanas nolūkā –, kas norīkota vai organizēta pēc tādas bērna rīcības, kuru varētu uzskatīt par sodāmu rīcību saskaņā ar valsts krimināltiesībām, ja to būtu izdarījis pieaugušais, neatkarīgi no tā, vai konkrētajā gadījumā tas varētu novest pie notiesāšanas."

2.a Papildinot 1980. gada Hāgas Konvenciju par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem ("1980. gada Hāgas konvencija"), šīs regulas III un VI nodaļu piemēro nelikumīgas bērna aizvešanas vai aizturēšanas lietās, kuras attiecas vairāk nekā uz vienu dalībvalsti. Šīs regulas IV nodaļa attiecas uz lēmumiem par bērna atpakaļatdošanu, ievērojot 1980. gada Hāgas konvenciju, uz citu dalībvalsti, kuri jāizpilda dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā lēmums tika pieņemts. ³

3. Šī regula neattiecas uz:

- a) vecāku un bērnu attiecību nodibināšanu vai apstrīdēšanu;
- b) lēmumiem par adopciju, adopcijas sagatavošanas pasākumiem vai adopcijas atcelšanu;
- c) bērna uzvārdu un vārdiem;
- d) atbrīvošanu no vecāku atbildības;
- e) uzturēšanas pienākumiem;
- f) trastiem un mantošanu;
- g) pasākumiem, ko veic saistībā ar bērnu izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem. ⁴

³ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Lai arī atpakaļatdošanas lietu izskatīšana, kas notiek saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju, nav lietu par vecāku atbildību izskatīšana pēc būtības, lēmumi par bērna atpakaļatdošanu, ievērojot 1980. gada Hāgas konvenciju, būtu jāatzīst un jāizpilda saskaņā ar šīs regulas IV nodaļu gadījumos, kad tie jāizpilda citā dalībvalstī tāpēc, ka bērns turpmāk nolaupīts pēc atpakaļatdošanas norīkošanas. Turklāt šīs regulas citas nodaļas būtu jāturpina piemērot bērna nelikumīgas aizvešanas vai aizturēšanas gadījumu citiem aspektiem, tas attiecas, piemēram, uz piekritības noteikumiem pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesai un uz atzīšanas un izpildes noteikumiem par visiem minētās tiesas izdotiem rīkojumiem."

⁴ Sk. 2. zemspītras piezīmē ierosināto apsvērumu.

2. pants

Definīcijas

1. Šajā regulā izmanto šādas definīcijas:

(...)**a)** "(...) **tiesa**" ir jebkura (...) iestāde (...) **jebkurā** dalībvalstī(...), kurai ir jurisdikcija lietās, uz ko attiecas šīs regulas darbības joma;

(...)

(...)**b)** "lēmums" ir **dalībvalsts tiesas lēmums** ⁵, **tostarp** dekrēts, rīkojums vai spriedums (...), **ar kuru pasludina** laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu (...) **vai laulības** (...) atzīšanu par neesošu **vai kurš attiecas uz lietām par** vecāku atbildību.

⁵ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Saskaņā ar Tiesas judikatūru jēdzienam "tiesa" būtu jāpiešķir plaša nozīme tādējādi, lai aptvertu ne tikai tiesas, kas pilda tiesas funkcijas, bet arī administratīvās iestādes vai citas iestādes, piemēram, notārus, kas vai kuras dažās laulības lietās vai lietās par vecāku atbildību īsteno piekritību kā tiesas. Šajā regulā izklāstītajiem noteikumiem par jurisdikciju vajadzētu būt saistošiem visām tiesām, kā tās definētas šajā regulā.

Jebkurš nolīgums, ko tiesa apstiprinājusi pēc pārbaudes pēc būtības saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūrām, būtu jāatzīst par "lēmumu" vai jāizpilda kā "lēmums". Citiem nolīgumiem, kuru juridiska spēka izcelsmes dalībvalstī iegūšanai ir vajadzīga formāla publiskas iestādes vai citas iestādes, ko dalībvalsts paziņojusi Komisijai minētajā nolūkā, iesaistīšanās, spēks citās dalībvalstīs būtu jāiegūst saskaņā ar šīs regulas īpašajiem noteikumiem par publiskajiem aktiem un nolīgumiem."

IV nodaļā "lēmums" ietver:

- i) vienā dalībvalstī pieņemtu lēmumu, ar kuru norīko bērna atpakaļatdošanu uz citu dalībvalsti, ievērojot 1980. gada Hāgas konvenciju, un kuru jāizpilda dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā lēmums tika pieņemts;**
- ii) pagaidu pasākumus, tostarp aizsardzības pasākumus, ko norīkojusi tiesa, kuras piekritība izskatīt lietu pēc būtības ir noteikta ar šo regulu, vai pasākumus, kas norīkoti saskaņā ar 25. panta 4. punktu saistībā ar 14. pantu.**

IV nodaļā "lēmums" neietver pagaidu pasākumus, tostarp aizsardzības pasākumus, ko norīkojusi šāda tiesa, neuzaicinot ierasties atbildētāju, ja vien lēmums par pasākumu nav izsniegts atbildētājam pirms izpildes;

b.1) "publisks akts" ir dokuments, kurš lietās, uz ko attiecas šīs regulas darbības joma, ir oficiāli sastādīts vai reģistrēts kā publisks akts jebkurā dalībvalstī un kura autentiskums:

- i) attiecas uz akta parakstu un saturu; un**
- ii) ir konstatēts publiskā iestādē vai citā iestādē, kas šādam nolūkam pilnvarota; ⁶ Dalībvalstis minētās iestādes paziņo Komisijai saskaņā ar 81. pantu;**

⁶ b.1) apakšpunkta ii) punktā minētais "pilnvarojums" jāinterpretē autonomi un saskaņā ar "publiskā akta" definīciju, ko horizontāli izmanto citos ES instrumentos (piemēram, Uzturēšanas saistību regulā, Mantošanas regulā vai regulas "Brisele I" pārstrādātajā redakcijā) un ņemot vērā šīs regulas mērķus.

- b.2) IV nodaļā "nolīgums" ir dokuments, kas nav publisks akts un ko puses ir noslēgušas lietās, uz kurām attiecas šīs regulas darbības joma, un ko ir reģistrējusi publiska iestāde ⁷, kuru minētajā nolūkā saskaņā ar 81. pantu Komisijai ir paziņojusi dalībvalsts;**
- (...c) "izcelsmes dalībvalsts" ir dalībvalsts, kurā ir pieņemts lēmums (...), oficiāli sastādīts vai reģistrēts publiskais akts vai reģistrēts nolīgums;**
- (...d) "izpildes dalībvalsts" ir dalībvalsts, kurā prasīta lēmuma, publiskā akta vai nolīguma izpilde;**

⁷ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Šai regulai nebūtu jāpieļauj tīri privātu nolīgumu brīva aprīte. Tomēr būtu jānotiek tādu nolīgumu aprītei, kuri nav ne lēmums, ne publisks akts, bet kurus ir reģistrējusi kompetenta publiskā iestāde. Šādas publiskās iestādes varētu ietvert notārus, kas reģistrē nolīgumus, pat ja tie darbojas brīvā profesijā."

- (...e) "bērns" ir persona, kas ir jaunāka par 18 gadiem; ⁸
- (...f) "vecāku atbildība" ir visas tiesības un pienākumi attiecībā uz bērna personu vai bērna īpašumu, kuras piešķir fiziskai vai juridiskai personai ar lēmumu, likumu izpildi vai nolīgumu, kam ir juridisks spēks, tostarp aizgādības tiesības un saskarsmes tiesības;
- (...g) "persona, kam ir vecāku atbildība," ir jebkura persona, iestāde vai cita struktūra, kam ir vecāku atbildība par bērnu;

⁸ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Šī regula – tāpat kā 1996. gada 19. oktobra Hāgas Konvencija par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzīšanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem ("1996. gada Hāgas konvencija") – būtu jāpiemēro visiem bērniem vecumā līdz 18 gadiem pat gadījumos, kad pirms minētā vecuma sasniegšanas viņi ir ieguvuši rīcībspēju saskaņā ar *lex personalis*, piemēram, atbrīvojoties no vecāku atbildības laulības rezultātā. Tādējādi būtu iespējams izvairīties no darbības jomas pārklāšanās ar 2000. gada 13. janvāra Hāgas Konvenciju par pieaugušo starptautisko aizsardzību, kas attiecas uz personām vecumā no 18 gadiem, un vienlaikus nepieļaut to, ka ir gadījumi, kas nav iekļauti nevienā no abiem instrumentiem. Attiecībā uz bērniem vecumā līdz 16 gadiem būtu jāturpina piemērot 1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvenciju par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem ("1980. gada Hāgas konvencija") un līdz ar to arī šīs regulas III nodaļu, kas papildina uz 1980. gada Hāgas konvencijas piemērošanu dalībvalstu attiecībās."

- (...h) "aizgādības tiesības" (...) **ietver** tiesības un pienākumus, kas attiecas uz rūpēm par bērnu, **un** jo īpaši tiesības noteikt **bērna** dzīvesvietu (...); ⁹
- (...i) "saskarsmes tiesības" ir saskarsmes tiesības ar bērnu, tostarp tiesības ierobežotā laikposmā paņemt bērnu uz vietu, kas nav viņa pastāvīgā dzīvesvieta;
- (...j) "nelikumīga aizvešana vai aizturēšana" ir (...) **bērna** aizvešana vai aizturēšana, ja:
- (...i) ar to tiek pārkāptas aizgādības tiesības, kas iegūtas ar lēmumu, likumu vai nolīgumu, kuram ir juridisks spēks saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā bija bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms aizvešanas vai aizturēšanas; un
- (...ii) aizvešanas vai aizturēšanas laikā aizgādības tiesības atsevišķi vai kopīgi tika faktiski īstenotas, vai arī tās tiktu šādi īstenotas, ja nebūtu notikusi aizvešana vai aizturēšana.

2. Regulas [3., 6., 10.a, 12., 12.a, 31./47.e, 42./47.q, 59., 72. un 80.] pantā jēdziens "domicils" aizstāj jēdzienu "valstspiederība" attiecībā uz Īriju un Apvienoto Karalisti, un tam ir tāda pati nozīme kā katrā tiesību sistēmā minētajās dalībvalstīs.

⁹ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Šajā regulā būtu jāuzskata, ka personai ir "aizgādības tiesības", ja, ievērojot lēmumu, likumu vai nolīgumu, kuram ir juridisks spēks saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā ir bērna pastāvīgā dzīvesvieta, persona, kam ir vecāku atbildība, nevar lemt par bērna dzīvesvietu bez minētās personas piekrišanas – neatkarīgi no valsts tiesību aktos izmantotajiem terminiem. Dažās tiesību sistēmās, kurās lieto terminus "aizgādība" un "saskarsme", vecāks, kas neīsteno aizgādību, faktiski var saglabāt svarīgus pienākumus attiecībā uz lēmumiem par bērnu, kuri ir plašāki par vienkāršām saskarsmes tiesībām."

II NODAĻA
PIEKRITĪBA LAULĪBAS LIETĀS
UN LIETĀS PAR VECĀKU ATBILDĪBU

1. IEDAĻA

LAULĪBAS ŠĶIRŠANA, LAULĀTO ATŠĶIRŠANA UN LAULĪBAS ATZĪŠANA PAR
NEESOŠU

3. pants

Vispārējā piekritība

(...) Lietas, kas saistītas ar laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu un laulības atzīšanu par neesošu, piekrīt tās dalībvalsts (...) **tiesām:**

a) kuras teritorijā atrodas:

i) laulāto pastāvīgā dzīvesvieta, (...)

ii) laulāto pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta, ja viens no tiem arvien tur dzīvo, (...)

iii) atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta, (...)

iv) laulāto kopīga pieteikuma gadījumā, viena vai otra laulātā pastāvīgā dzīvesvieta, (...)

v) prasītāja pastāvīgā dzīvesvieta, ja viņš tur pastāvīgi dzīvojis vismaz gadu tieši pirms prasības iesniegšanas, vai

vi) prasītāja pastāvīgā dzīvesvieta, ja viņš tur pastāvīgi dzīvojis vismaz sešus mēnešus tieši pirms prasības iesniegšanas un tam ir šīs dalībvalsts piederība (...); **vai**

b) kuras valsts piederība ir abiem laulātajiem (...).

(...)

4. pants

Pretprasības

(...) **Tiesai**, kurā norit tiesvedība uz 3. panta pamata, piekrīt izskatīt arī pretprasības tiktāl, cik tās ietilpst šīs regulas darbības jomā.

5. pants

Laulāto atšķiršanas pārveide par laulības šķiršanu

Neskarot 3. pantu, dalībvalsts (...) **tiesai**, kura ir pieņēmusi lēmumu par laulāto atšķiršanu, piekrīt arī minētā lēmuma pārveide par laulības šķiršanu, ja to paredz dalībvalsts likumi.

6. pants

Pārējie piekritības jautājumi

1. **Ievērojot 2. punktu, ja dalībvalsts tiesām nav piekritības saskaņā ar 3., 4. un 5. pantu, piekritību katrā dalībvalstī nosaka šīs (...)valsts tiesību akti.**

2. (...) **Laulāto:**

- a) (...) kura pastāvīgā dzīvesvieta ir kādas dalībvalsts teritorijā; vai
- b) (...) kuram ir kādas dalībvalsts piederība, (...)

drīkst iesūdzēt tiesā citā dalībvalstī tikai saskaņā ar 3., 4. un 5. pantu.

3. Pret atbildētāju, kurš nedzīvo pastāvīgi dalībvalsts teritorijā un kuram nav dalībvalsts valstspiederības (...), ikkatrs kādas dalībvalsts valstspiederīgais, kurš pastāvīgi dzīvo citas dalībvalsts teritorijā, drīkst izmantot minētajā (...)valstī piemērojamos piekritības noteikumus tāpat kā tās valstspiederīgie.

2. IEDAĻA
VECĀKU ATBILDĪBA

7. pants

Vispārējā piekritība

1. Dalībvalsts (...) **tiesām** ir piekritīgas lietas par vecāku atbildību par bērnu, kura pastāvīgā dzīvesvieta **brīdī, kad tiesā tiek iesniegta prasība**, ir šajā dalībvalstī.

2. Uz šā panta 1. punktu attiecas 8.–10.a panta noteikumi.

8. pants

Piekritības turpināšanās saistībā ar saskarsmes tiesībām

1. Ja bērns likumīgi pārvietojas no vienas dalībvalsts uz citu un iegūst tajā jaunu pastāvīgu dzīvesvietu, bērna iepriekšējās dzīvesvietas dalībvalsts (...) **tiesām, atkāpjoties no 7. panta**, trīs mēnešus pēc pārvietošanās saglabājas piekritība grozīt tādu lēmumu par saskarsmes tiesībām, kas pieņemts šajā dalībvalstī, pirms bērns pārvietojās uz citu valsti, ja persona, kam atbilstoši lēmumam ir piešķirtas saskarsmes tiesības, turpina pastāvīgi dzīvot bērna iepriekšējās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī.

2. Šā panta 1. punktu nepiemēro, ja persona, kam ir saskarsmes tiesības un kas minēta 1. punktā, ir pieņēmusi bērna jaunās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts (...) **tiesu** piekritību, piedaloties šajās (...) **tiesās** notiekošos procesos bez to piekritības apstrīdēšanas.

9. pants

Piekritība bērna **nelikumīgas aizvešanas vai aizturēšanas** gadījumos (...) ¹⁰

Neskarot 10.a pantu, ja bērns ir nelikumīgi aizvests vai aizturēts, tās dalībvalsts (...) tiesām, kurā pirms nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas bija bērna pastāvīgā dzīvesvieta, saglabājas piekritība, kamēr bērns nav ieguvis pastāvīgo dzīvesvietu kādā citā dalībvalstī un:

- a) kamēr visas personas, iestādes vai citas struktūras, kam ir aizgādības tiesības, nav piekritušas aizvešanai vai aizturēšanai; vai
- b) kamēr bērns vismaz vienu gadu nav dzīvojis minētajā citā dalībvalstī pēc brīža, kad persona, iestāde vai cita struktūra, kam ir aizgādības tiesības, ir zinājusi vai kad tām vajadzēja zināt par bērna atrašanās vietu, un bērns nav iekārtojies savā jaunajā vidē un neizpildās viens no šādiem nosacījumiem:
 - i) viena gada laikā pēc tam, kad persona, kam ir aizgādības tiesības, ir zinājusi vai tai vajadzēja zināt pat bērna atrašanās vietu, nekādas prasības par atdošanu nav iesniegtas kompetentajās tās dalībvalsts iestādēs, kurā bērns ir aizvests vai tiek aizturēts;

¹⁰ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Bērna nelikumīgas aizvešanas vai aizturēšanas gadījumos, neskarot iespējamu tiesas izvēli saskaņā ar šo regulu, bērna pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesām piekritība būtu jāsaglabā līdz brīdim, kad ir noteikta jauna pastāvīgā dzīvesvieta citā dalībvalstī un ir izpildīti daži īpaši nosacījumi. Dalībvalstīm, kurās ir koncentrēta piekritība, būtu jāapsver iespēja ļaut tiesai, kurā izskata atpakaļatdošanas lietu saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju, īstenot arī piekritību, par kuru puses vienojušās vai kuru tās akceptējušas saskaņā ar šo regulu, lietās par vecāku atbildību, ja pušu vienošanās ir panākta šo atpakaļatdošanas lietu izskatīšanas laikā. Šādās vienošanās būtu jāiekļauj vienošanās gan par bērna atpakaļatdošanu, gan par atpakaļneatdošanu. Ja tiek panākta vienošanās par atpakaļneatdošanu, bērnam būtu jāpaliek jaunās pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī un piekritība attiecībā uz jebkādu turpmāku aizgādības lietu izskatīšanu tajā būtu jānosaka, pamatojoties uz bērna jauno pastāvīgo dzīvesvietu."

- ii) atpakaļatdošanas prasība, ko iesniegusi persona, kurai ir aizgādības tiesības, ir atsaukta un jauna prasība nav iesniegta termiņā, kas noteikts i) daļā;
- iii) atpakaļatdošanas prasību, ko iesniegusi persona, kurai ir aizgādības tiesības, ir noraidījusi **dalībvalsts tiesa**, pamatojoties uz iemesliem, kas nav 1980. gada Hāgas konvencijas 13. panta **pirmās daļas b) punktā vai 13. panta otrajā daļā** minētie, **un šo lēmumu vairs nevar pārsūdzēt parastajā kārtībā**;
- iv) (...) dalībvalstī, kurā bija bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgas aizvešanas vai aizturēšanas, (...) **neviena tiesa (...) neizskata lietu, kā paredzēts 26.a panta 3. un 5. punktā**;
- v) lēmumu par aizgādības **tiesībām**, kas neparedz bērna atpakaļatdošanu, ir pieņēmušas tās dalībvalsts (...) **tiesas**, kurā bija bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgas aizvešanas vai aizturēšanas.

10.a pants

Tiesas izvēle (...) ^{11 12 13}

¹¹ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Uzturēšanas pienākumi ir izslēgti no šīs regulas darbības jomas, jo uz tiem jau attiecas Padomes Regula Nr. 4/2009. Papildus atbildētāja vai kreditora pastāvīgās dzīvesvietas tiesām – tiesām, kurām saskaņā ar šo regulu ir piekritība laulības lietās, parasti vajadzētu būt piekritībai lemt par papildu uzturēšanas pienākumiem laulības laikā vai pēc laulības, piemērojot minētās regulas 3. panta c) punktu. Tiesas, kurām saskaņā ar šo regulu ir piekritība lietās par vecāku atbildību, parasti vajadzētu būt piekritībai lemt par bērna papildu uzturēšanas pienākumiem, piemērojot minētās regulas 3. panta d) punktu."

¹² Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Konkrētos apstākļos, kas noteikti šajā regulā, piekritību lietās par vecāku atbildību varētu noteikt arī dalībvalstī, kurā starp vecākiem norisinās tiesvedība laulības šķiršanas, laulāto atšķiršanas vai laulības atzīšanas par neesošu lietās, vai citā dalībvalstī, ar ko bērnam ir būtiska saikne un par ko puses vai nu ir vienojušās iepriekš – ne vēlāk kā brīdī, kad tiesā ir iesniegta prasība, – vai arī kas ir skaidri akceptēta minētās tiesvedības laikā, ja tas ir paredzēts minētās dalībvalsts tiesību aktos, pat ja bērna pastāvīgā dzīvesvieta nav konkrētajā dalībvalstī, ar noteikumu, ka šādas piekritības īstenošana ir bērna interesēs.

Saskaņā ar Tiesas judikatūru jebkura cita persona, izņemot vecākus, kura saskaņā ar valsts tiesību aktiem var būt puse vecāku uzsāktā tiesvedībā, šajā regulā būtu jāuzskata par tiesvedības pusi, un tāpēc minētās puses iebildumiem pret konkrētā bērna vecāku piekritības izvēli pēc datuma, kad tiesā ir iesniegta prasība, būtu jāizslēdz visu tiesvedības pušu akcepts par piekritību minētajā datumā."

¹³ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Pirms piekritības īstenošanas, pamatojoties uz vienošanos par tiesas izvēli vai akceptēšanu, tiesai būtu jāpārbauda, vai šī vienošanās vai akceptēšana tika balstīta uz apzinātu un brīvu izvēli, nevis izrietēja no tā, ka viena puse izmantoja otras puses stāvokli vai nelabvēlīgāko situāciju. Tiesai būtu saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūru jāreģistrē piekritības akceptēšana tiesvedības laikā."

(...)

1. Dalībvalsts tiesām ir piekritība (...) **lietās par** vecāku atbildību, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) bērnam ir būtiska saikne ar attiecīgo dalībvalsti, jo īpaši, pamatojoties uz to, ka **vismaz** vienai no personām, kurām ir vecāku atbildība, pastāvīgā dzīvesvieta ir šajā dalībvalstī vai **tā ir bērna iepriekšējā pastāvīgā dzīvesvieta, vai** ja bērns ir šīs dalībvalsts pilsonis; (...)
- b) (...) visas puses (...), **kā arī visas citas personas, kam ir vecāku atbildība:**
 - i) **ir brīvi vienojušās par piekritību** vēlākais brīdī, kad tiesā ir iesniegta prasība; vai (...)
 - ii) **ir skaidri akceptējušas piekritību minētās tiesvedības laikā, un tiesa ir nodrošinājusi, ka visas puses ir informētas par tiesībām neakceptēt piekritību; un**
- c) piekritības **īstenošana** ir bērna interesēs.

1.a Vienošanos par tiesas izvēli, kas minēta 1. punkta b) apakšpunktā, pauž rakstiski, tajā norāda datumu un to paraksta attiecīgās puses vai to iekļauj tiesas protokolā saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūru. Jebkuru saziņu, izmantojot elektroniskus līdzekļus, kas paliekoši saglabā vienošanos, uzskata par līdzvērtīgu rakstiskai formai. Personas, kas kļūst par pusēm tiesvedībā pēc tam, kad tiesā ir iesniegta prasība, var paust savu piekrišanu pēc tam, kad tiesā ir iesniegta prasība. Ja viņas neiebilst, uzskata, ka viņas ir netieši piekritušas.

2. Ja puses nav vienojušās citādi, šā panta (...)1. punktā noteiktā piekritība izbeidzas, tiklīdz:

a) minētajā tiesvedībā pieņemto lēmumu vairs nevar pārsūdzēt parastajā kārtībā; vai

b) tiesvedība ir (...) izbeigta cita iemesla dēļ.

(...)

3. 1. punkta b) apakšpunkta ii) punktā noteiktā piekritība ir ekskluzīva.

11. pants

Piekritība, kuras pamatā ir **bērna** klātbūtne ¹⁴

1. Ja nevar noskaidrot **bērna** pastāvīgo dzīvesvietu un nevar noteikt piekritību, pamatojoties uz 10.a pantu, piekritība ir tās dalībvalsts (...) **tiesām**, kurā atrodas bērns.

2. Saskaņā ar 1. punktu **noteikto piekritību** arī piemēro bēgļu bērniem vai bērniem, kas starptautiski pārvietoti viņu (...) **pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī** notiekošo nemieru dēļ.

¹⁴ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Ja nevar noskaidrot bērna pastāvīgo dzīvesvietu un piekritību nevar noteikt, arī pamatojoties uz vienošanos par tiesas izvēli, piekritībai vajadzētu būt tās dalībvalsts tiesām, kurā bērns atrodas. Šis atrašanās vietas noteikums būtu jāpiemēro arī bērniem bēgļiem un bērniem, kas starptautiski pārvietoti viņu pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī notiekošu nemieru dēļ. Tomēr, ņemot vērā šo regulu saistībā ar 1996. gada Hāgas konvencijas 52. panta 2. punktu, šis piekritības noteikums būtu jāpiemēro tikai tiem bērniem, kuru pastāvīgā dzīvesvieta pirms pārvietošanas bija kādā dalībvalstī. Ja bērna pastāvīgā dzīvesvieta pirms pārvietošanas bija trešā valstī, būtu jāpiemēro 1996. gada Hāgas konvencijas piekritības noteikumi attiecībā uz bērniem bēgļiem un starptautiski pārvietotiem bērniem."

12. (...) pants

Piekritības nodošana citas dalībvalsts tiesai (...) ¹⁵

1. (...) **Izņēmuma apstākļos** dalībvalsts tiesa, kurai ir piekritība izskatīt lietu pēc būtības, **pēc kādas puses pieteikuma vai pēc savas iniciatīvas**, ja (...) tā uzskata, ka citas tās dalībvalsts (...) tiesa, ar kuru bērnam ir īpaša saikne, varētu labāk izvērtēt bērna intereses (...) **konkrētajā gadījumā**, var apturēt tiesvedību vai (...) **konkrētu** tās daļu (...) un:

- a) **noteikt termiņu vienai vai vairākām pusēm, līdz kuram informēt** (...) šīs citas dalībvalsts (...) **tiesu par notiekošo tiesvedību un par iespēju nodot piekritību un iesniegt pieteikumu minētajā tiesā**; vai
- b) lūgt citas dalībvalsts (...) **tiesu** pieņemt piekritību saskaņā ar **2.** punktu.

(...)

¹⁵ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Izņēmuma apstākļos tās dalībvalsts tiesa, kurā ir bērna pastāvīgā dzīvesvieta, varētu nebūt atbilstošākā tiesa lietas izskatīšanai. Izņēmuma kārtā un noteiktos apstākļos tiesai, kurai ir piekritība, vajadzētu būt iespējai – bet tai nav pienākuma – nodot piekritību konkrētā lietā citas dalībvalsts tiesai, ja šai tiesai ir labākas iespējas konkrētajā gadījumā izvērtēt bērna intereses. Saskaņā ar Tiesas judikatūru piekritības nodošanas adresātam, ko lietās par vecāku atbildību īsteno kādas dalībvalsts tiesa, vajadzētu būt tikai tādas citas dalībvalsts tiesai, ar ko konkrētajam bērnam ir "īpaša saikne", kuras būtiskie elementi ir izsmēloši uzskaitīti šajā regulā.

Tiesai, kurai ir piekritība, būtu jāvēlējas ar pieprasījumu citas dalībvalsts tiesā tikai tad, ja tās iepriekšējais lēmums apturēt tiesvedību un iesniegt lūgumu par piekritības nodošanu ir kļuvis galīgs gadījumos, kad minētais lēmums saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pārsūdzams."

2. Citas dalībvalsts tiesa, ja īpašu lietas apstākļu dēļ tas ir bērna interesēs, var pieņemt piekritību sešu nedēļu laikā pēc tam, kad:

- a) tajā iesniegta prasība saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunktu; vai
- b) tā saņēmusi lūgumu saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunktu.

Tiesa, kurā prasība iesniegta kā otrajā vai kurai lūgts pieņemt piekritību, nekavējoties informē tiesu, kurā prasība iesniegta kā pirmajā. Ja tā pieņem piekritību, tiesa, kurā prasība iesniegta kā pirmajā, atsakās no piekritības.

3. Ja tiesa, kurā prasība iesniegta kā pirmajā, citas dalībvalsts tiesas piekrišanu pieņem piekritību nav saņēmusi septiņu nedēļu laikā pēc tam, kad:

- a) ir beidzies termiņš, kas noteikts pusēm pieteikuma iesniegšanai citas dalībvalsts tiesā saskaņā ar 1. panta a) apakšpunktu; vai
- b) minētā tiesa ir saņēmusi lūgumu saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunktu,

tā turpina īstenot piekritību.

4. Uzskata, ka bērnam ir 1. punktā minētā īpašā saikne ar dalībvalsti, ja šī dalībvalsts:

- a) ir kļuvusi par bērna pastāvīgo dzīvesvietu pēc tam, kad 1. punktā minētajā (...) **tiesā** ir iesniegta prasība;(...)
- b) ir bērna iepriekšējā pastāvīgā dzīvesvieta; (...)
- c) ir **bērna** valstspiederības (...) **valsts**; (...)
- d) ir tās personas pastāvīgā dzīvesvieta, kurai ir vecāku atbildība; vai
- e) ir vieta, kurā atrodas bērna īpašums, un ja lieta ir saistīta ar bērna aizsardzības pasākumiem, kuri attiecas uz šī īpašuma pārvaldīšanu, saglabāšanu vai atsavināšanu.

5. Ja tiesas ekskluzīvā piekritība tika noteikta saskaņā ar 10.a pantu, šī tiesa nevar nodot piekritību citas dalībvalsts tiesai.

12.a pants

Dalībvalsts, kurai nav jurisdikcijas, tiesas lūgums nodot piekritību ¹⁶

- 1. Ārkārtas apstākļos un neskarot 9. pantu, ja tās dalībvalsts tiesa, kurai nav jurisdikcijas saskaņā ar šo regulu, bet ar kuru bērnam ir īpaša saikne saskaņā ar 12. panta 4. punktu, uzskata, ka konkrētajā lietā tā var labāk izvērtēt bērna intereses, tā var lūgt nodot piekritību no bērna pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesas.**
- 2. Tiesa, kas saņēmusi lūgumu, var piekrist nodot savu piekritību sešu nedēļu laikā pēc lūguma saņemšanas – ja tā uzskata, ka lietas īpašo apstākļu dēļ tas ir bērna interesēs, – un nekavējoties informē tiesu, kas izteikusi lūgumu. Tiesa, kas izteikusi lūgumu, piekritību var īstenot tikai tad, ja lūgums ir apmierināts šajā termiņā.**

¹⁶ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Turklāt izņēmuma apstākļos un ievērojot bērna intereses konkrētajā gadījumā, tās dalībvalsts tiesai, kurai saskaņā ar šo regulu nav jurisdikcijas, bet ir īpaša saikne ar bērnu saskaņā ar šo regulu, vajadzētu būt iespējai lūgt piekritības nodošanu no bērna pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts kompetentās tiesas. Tomēr tas nebūtu pieļaujams lietās par bērna nelikumīgu aizvešanu vai aizturēšanu. Šī konkrētā kompetentā tiesa būtu jānosaka saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurai izteikts lūgums.

Piekrišanas nodošanai vajadzētu būt spēkā tikai attiecībā uz konkrēto lietu – neatkarīgi no tā, vai to lūdz tiesa, kura vēlas nodot savu piekritību, vai tiesa, kura vēlas to iegūt. Ja tiesvedība, attiecībā uz kuru ir lūgts nodot piekritību un šis lūgums ir apmierināts, ir beigusies, nodošanai nebūtu jārada nekādas sekas turpmākajai tiesvedībai."

13. pants

Pārējie piekritības jautājumi

Ja nevienai dalībvalsts (...) **tiesai** nav piekritības saskaņā ar 7.–11. pantu, piekritību katrā dalībvalstī nosaka šīs dalībvalsts tiesību akti.¹⁷

14. (...) pants

Pagaidu pasākumi, tai skaitā aizsardzības pasākumi, **steidzamos gadījumos**¹⁸

¹⁷ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Jēdzienam "dalībvalsts tiesību akti" būtu jāietver konkrētajā valstī spēkā esošos starptautiskos instrumentus."

¹⁸ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Šai regulai nebūtu jāliedz dalībvalsts tiesām, kurām nav piekritības izspriest lietu pēc būtības, pieņemt pagaidu pasākumus, tostarp aizsardzības pasākumus, steidzamos gadījumos attiecībā uz bērna personu vai īpašumu, kas atrodas šajā dalībvalstī. Minētie pasākumi saskaņā ar šo regulu nebūtu jāatzīst un jāizpilda nevienā citā dalībvalstī, izņemot pasākumus, kuri veikti, lai maksimāli samazinātu risku, kas minēts 1980. gada Hāgas konvencijas 13. panta pirmās daļas b) punktā.

Pasākumiem, kas veikti minētā riska maksimālai samazināšanai, būtu jāpaliek spēkā, līdz bērna pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalsts tiesa ir veikusi pasākumus, kurus tā uzskata par atbilstīgiem.

Ciktāl tas nepieciešams, lai aizsargātu bērna intereses, tiesai tieši vai ar centrālo iestāžu starpniecību par veiktajiem pasākumiem būtu jāpaziņo tās dalībvalsts tiesai, kurai saskaņā ar šo regulu ir piekritība izskatīt lietu pēc būtības. Šādas informācijas nesniegšana pati par sevi tomēr nebūtu uzskatāma par pamatojumu pasākuma neatzīšanai.

Tiesai, kurai ir piekritība tikai attiecībā uz pagaidu pasākumiem, tostarp aizsardzības pasākumiem, ja tai iesniegts pieteikums par lietas būtību, pēc savas iniciatīvas būtu jāpaziņo, ka tai nav piekritības."

1. Steidzamos gadījumos, **pat ja (...) citas dalībvalsts tiesai ir piekritība izskatīt lietu pēc būtības**, dalībvalsts **tiesām (...)** ir piekritība pieņemt tādu pagaidu pasākumus, ieskaitot drošības pasākumus, kuri **var būt pieejami saskaņā ar konkrētās dalībvalsts tiesību aktiem**, attiecībā uz (...):

a) bērnu, kurš atrodas konkrētajā dalībvalstī; vai

b) bērnam piederošu īpašumu, kurš atrodas konkrētajā dalībvalstī.

2. Ciktāl tas nepieciešams, lai aizsargātu bērna intereses, (...) **tiesa**, kura ir pieņēmusi (...) **šos** pasākumus, **nekavējoties** – tieši **saskaņā ar 67.a pantu** vai ar centrālo iestāžu starpniecību, kuras izraudzītas saskaņā ar 60. pantu, – ziņo tās dalībvalsts **tiesai vai kompetentajai** iestādei, kurai ir piekritība, **ievērojot šīs regulas 7. pantu, vai attiecīgā gadījumā jebkurai dalībvalsts tiesai**, kas saskaņā ar šo regulu **īsteno piekritību** pēc būtības.

3. Pasākumus, kuri veikti saskaņā ar 1. punktu, pārtrauc piemērot, tiklīdz (...) dalībvalsts **tiesa**, kurai saskaņā ar šo regulu ir piekritība pēc būtības, ir veikusi pasākumus, ko tā uzskata par atbilstošiem.

Attiecīgā gadījumā minētā tiesa par savu lēmumu – tieši saskaņā ar 67.a pantu vai ar centrālo iestāžu starpniecību, kuras izraudzītas saskaņā ar 60. pantu, – var informēt tiesu, kas ir pieņēmusi pagaidu pasākumus, tostarp aizsardzības pasākumus.

16. pants

Saistīti jautājumi ¹⁹

1. Ja lietas izskatīšanas rezultāts **lietā, uz ko neattiecas šīs regulas darbības joma**, dalībvalsts (...) **tiesā** ir atkarīgs no lēmuma par saistītu jautājumu, (...) **kas attiecas uz vecāku atbildību, tiesa minētajā dalībvalstī konkrētās tiesvedības nolūkā** var pieņemt lēmumu par minēto jautājumu **pat tad, ja tai nav piekritības saskaņā ar šo regulu.**
2. Jebkurš lēmums, kurš pieņemts saskaņā ar 1. punktu, rada sekas tikai tajā tiesvedībā, attiecībā uz kuru tas tika pieņemts.

¹⁹ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Ja lietas izskatīšanas rezultāts dalībvalsts tiesā, kurai nav piekritības saskaņā ar šo regulu, ir atkarīgs no lēmuma par saistītu jautājumu, uz ko attiecas šīs regulas darbības joma, ar šo regulu nebūtu jāliedz minētās dalībvalsts tiesām lemt par minēto jautājumu. Tādējādi, ja tiesvedības priekšmets ir, piemēram, strīds par mantojumu, kurā ir iesaistīts bērns un kurā ir jāieceļ aizbildnis *ad litem*, kurš pārstāvētu bērnu minētajā tiesvedībā, dalībvalstij, kurai ir piekritība strīdā par mantojumu, būtu jāļauj iecelt aizbildni lietā, ko tā izskata, neatkarīgi no tā, vai tiesai saskaņā ar šo regulu ir piekritība lietās par vecāku atbildību. Jebkādam šādam pieņemtam lēmumam vajadzētu radīt sekas tikai tajā tiesvedībā, attiecībā uz kuru tas tika pieņemts.

Ja bērna vārdā mantošanas lietās dalībvalsts tiesā veiktas vai veicamas juridiskas darbības spēkā esamība ir jāatļauj vai jāapstiprina tiesai, minētajai dalībvalstij vajadzētu būt atļautam lemt par to, vai atļaut vai apstiprināt šādu juridisku darbību pat tad, ja tai nav piekritības saskaņā ar šo regulu. Jēdzienam "juridiska darbība" būtu jāaptver, piemēram, mantojuma pieņemšana vai atteikšanās no tā vai pušu nolīgums par mantojuma dalīšanu vai izdalīšanu."

3. Ja bērna vārdā mantošanas lietās dalībvalsts tiesā veiktas vai veicamas juridiskas darbības spēkā esamība ir jāatļauj vai jāapstiprina tiesai, tiesa minētajā dalībvalstī var lemt par to, vai atļaut vai apstiprināt šādu juridisku darbību pat tad, ja tai nav piekritības saskaņā ar šo regulu.

4. Attiecīgi piemēro 14. panta 2. punktu.

3. IEDAĻA

KOPĪGIE NOTEIKUMI

15. pants

Prasības iesniegšana tiesā ²⁰

²⁰ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Šajā regulā nosaka brīdi, kad uzskatāms, ka notikusi vēršanās tiesā šīs regulas izpratnē. Ņemot vērā dalībvalstīs pastāvošās divas atšķirīgās sistēmas, kuras vai nu nosaka, ka pieteikums par lietas ierosināšanu vispirms jāuzrāda atbildētājam, vai arī to, ka tas vispirms jāiesniedz tiesā, būtu jāpietiek ar pirmā posma īstenošanu saskaņā ar valsts tiesību aktiem, ar noteikumu, ka prasītājs pēc tam ir veicis visus pasākumus, kas viņam saskaņā ar valsts tiesību aktiem bija jāveic, lai tiktu īstenots otrais posms.

Ņemot vērā to, ka aizvien svarīgāka kļūst mediācija un citas strīdu alternatīvas izšķiršanas metodes, arī tiesvedības laikā, saskaņā ar Tiesas judikatūru būtu jāuzskata arī, ka vēršanās tiesā notikusi brīdī, kad pieteikums par lietas ierosināšanu vai līdzvērtīgs dokuments ir iesniegts tiesā gadījumos, kad tiesvedība pa šo laiku ir apturēta pēc tiesvedību uzsākušā prasītāja lūguma, lai panāktu izlīgumu, un ja pieteikums par lietas ierosināšanu vēl nav nosūtīts atbildētājam un minētā puse nav zinājusi par tiesvedību vai nav tajā nekādā veidā piedalījusies, ar noteikumu, ka prasītājs pēc tam ir veicis visus pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai pieteikums par lietas ierosināšanu tiktu nosūtīts atbildētājam.

Saskaņā ar Tiesas judikatūru *lis pendens* gadījumā datums, kad valsts samierināšanas iestādē ir ierosināta obligāta samierināšanas procedūra, būtu jāuzskata par datumu, kurā notikusi vēršanās "tiesā".

Uzskata, ka tiesā ir iesniegta prasība:

- a) brīdī, kad dokuments, uz kura pamata ierosināta lieta, vai līdzvērtīgs dokuments ir iesniegts tiesā, ar nosacījumu, ka prasītājs pēc tam ir veicis pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai dokumentu nosūtītu atbildētājam;
- b) ja dokuments ir jānosūta pirms iesniegšanas tiesā, brīdī, kad to saņem iestāde, kas ir atbildīga par nosūtīšanu, ar nosacījumu, ka prasītājs turpmāk ir veicis visus pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai dokumentu iesniegtu tiesā; vai
- c) **ja tiesvedība ir uzsākta pēc pašas tiesas iniciatīvas, brīdī, kad tiesa pieņem lēmumu uzsākt tiesvedību, vai, ja šāds lēmums nav vajadzīgs, brīdī, kad tiesa lietu reģistrē.**

17. pants

Piekritības noskaidrošana ²¹

Ja (...) kādas dalībvalsts **tiesā** ir iesniegta prasība, kura saskaņā ar šo regulu nav tai piekritīga **pēc būtības**, bet kura saskaņā ar šo regulu **pēc būtības ir piekritīga** (...) citas dalībvalsts **tiesai**, tā pēc savas iniciatīvas paziņo, ka tai nav piekritības.

²¹ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Dalībvalsts tiesai būtu pēc savas iniciatīvas jāpaziņo, ka tai nav piekritības, ja šajā tiesā ir iesniegta prasība lietā, kas saskaņā ar šo regulu nav tai piekritīga pēc būtības un kas saskaņā ar šo regulu pēc būtības ir piekritīga citas dalībvalsts tiesai. Tomēr šai tiesai vajadzētu būt rīcības brīvībai, bet ne pienākumam lūgt nodot piekritību saskaņā ar šo regulu."

18. pants

Pieņemamības noskaidrošana

1. Ja atbildētājs, kura pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā valstī, kas nav dalībvalsts, kurā tika uzsākta tiesvedība, neierodas, tiesa, kurai lieta ir piekritīga, atliek tiesvedību, kamēr nav pierādīts, ka atbildētājs ir varējis pietiekami laicīgi saņemt dokumentu, uz kura pamata ierosināta lieta, vai līdzīgu dokumentu, lai varētu sev nodrošināt aizstāvību, vai ka šajā nolūkā ir darīts viss vajadzīgais.
2. Regulas (EK) Nr. 1393/2007 19. pantu piemēro šā panta 1. punkta vietā, ja dokuments, uz kura pamata ierosināta lieta, vai līdzvērtīgs dokuments bija jānosūta no vienas dalībvalsts uz citu saskaņā ar minēto regulu.
3. Ja nepiemēro Regulu (EK) Nr. 1393/2007, piemēro 15. pantu 1965. gada 15. novembra Hāgas Konvencijā par tiesas un ārpustiesas civillietu un komercietu dokumentu izsniegšanu ārvalstīs ar nosacījumu, ka dokuments, uz kura pamata ierosināta lieta, vai līdzvērtīgs dokuments bija jānosūta uz ārvalstīm saskaņā ar šo konvenciju.

19. pants

Lis pendens un saistītas prasības ²²

1. Ja dažādu dalībvalstu (...) **tiesās** starp tām pašām pusēm tiek (...) **uzsākta** tiesvedība par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu, (...) **tiesai**, kurā prasība iesniegta kā otrajā, pēc savas iniciatīvas jāaptur tiesvedība līdz tiek noteikta tās (...) **tiesas** piekritība, kurā pirmajā iesniegta prasība.
2. Ja tiesvedība, kas attiecas uz vecāku atbildību par to pašu bērnu un kas saistīta ar to pašu prasības pamatu, ir (...) **uzsākta** dažādu dalībvalstu (...) **tiesās**, (...) **tiesai**, kurā prasība iesniegta kā otrajā, pēc savas iniciatīvas ir jāaptur tiesvedība līdz tiek noteikta tās (...) **tiesas** piekritība, kurā pirmajā iesniegta prasība. **Tas neattiecas uz gadījumiem, kad vienas tiesas piekritības pamatā ir tikai 14. pants.**
3. Ja tiek noteikta tās (...) **tiesas** piekritība, kurā pirmajā iesniegta prasība, (...) **tiesai**, kurā prasība iesniegta kā otrajā, jāatsakās no piekritības par labu (...) pirmajai **tiesai**.
Tādā gadījumā persona, kura (...) **iesniegusi** attiecīgo lietu (...) otrajā **tiesā**, drīkst šo lietu iesniegt (...) pirmajā **tiesā**.
4. **Ja prasība celta kādas dalībvalsts tiesā, kurai izņēmuma piekritība piešķirta ar piekritības akceptu, kā minēts 10.a pantā, jebkura citas dalībvalsts tiesa aptur tiesvedību līdz laikam, kad tiesa, kurā celta prasība, pamatojoties uz akceptu, paziņo, ka tai nav piekritības saskaņā ar akceptu.**
5. **Ja un ciktāl tiesa, kura ir akceptēta, ir konstatējusi, ka tai ir izņēmuma piekritība saskaņā ar akceptu, jebkura citas dalībvalsts tiesa atsakās no piekritības par labu minētajai tiesai.**

²² Sk. 20. zemsvītras piezīmē ierosināto apsvērumu.

Bērna tiesības paust savu viedokli ²³

1. Īstenojot savu piekritību saskaņā ar šīs nodaļas 2. iedaļu, (...) dalībvalsts **tiesas (...) saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūru ²⁴ nodrošina** bērnam, kurš ir spējīgs uz savu viedokli, (...) patiesu un reālu iespēju paust (...) **savu viedokli vai nu tieši, vai arī ar pārstāvja vai attiecīgas struktūras starpniecību.**

2. **Ja tiesa saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūru sniedz bērnam iespēju paust savu viedokli saskaņā ar šo pantu, tiesa (...)** pienācīgi ņem vērā (...) **bērna viedokli atbilstoši viņa vecumam un briedumam (...).**

²³ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Tiesvedībā lietās par vecāku atbildību saskaņā ar šo regulu, kā arī par atpakaļatdošanu saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju būtu jānodrošina bērnam, kurš ir šīs tiesvedības subjekts un kurš ir spējīgs uz savu viedokli saskaņā ar Tiesas judikatūru, patiesa un reāla iespēja paust savu viedokli – kā pamatprincips un, izvērtējot bērna intereses, šis viedoklis būtu pienācīgi jāņem vērā. Bērna iespējai brīvi paust savu viedokli saskaņā ar 24. panta 1. punktu Eiropas Savienības Pamattiesību hartā un ņemot vērā 12. pantu Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā par bērna tiesībām ir būtiska loma, piemērojot šo regulu. Regulā būtu tomēr jāparedz, ka to, kas bērnu uzklausa un kā bērns tiek uzklauss, nosaka dalībvalstis savos valsts tiesību aktos un procedūrā. Šī regula attiecīgi nav paredzēta, lai noteiktu, vai bērns būtu jāuzklausa tiesnesim personiski vai īpaši apmācītam ekspertam, kurš pēc tam ziņo tiesai, kā arī to, vai bērns būtu jāuzklausa tiesas zālē vai citā vietā, vai izmantojot citus līdzekļus. Turklāt, lai arī tikt uzklaussītam paliek bērna tiesības, tā nevar būt absolūts pienākums, bet ir jāizvērtē, ņemot vērā bērna intereses, piemēram, lietās, kur ir pušu nolīgumi."

²⁴ Sk. 32. zemsvītras piezīmē ierosināto apsvērumu.

III NODAĻA
BĒRNA STARPTAUTISKĀ NOLAUPĪŠANA ²⁵

21. pants

Bērna atpakaļatdošana saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju

Ja persona, iestāde vai cita struktūra, kura apgalvo, ka ir pārkāptas aizgādības tiesības, **vai nu tieši, vai arī ar centrālās iestādes palīdzību** iesniedz pieteikumu tiesai kādā no dalībvalstīm, lai, pamatojoties uz **1980. gada** Hāgas konvenciju, (...) tiktu pieņemts lēmums, ar ko norīko atdot atpakaļ bērnu vecumā **līdz 16 gadiem**, kurš ir nelikumīgi aizvests vai aizturēts dalībvalstī, kas nav dalībvalsts, kurā bijusi bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas, piemēro (...) **21.a–26.a. pantu un VI nodaļu, kas papildina 1980. gada Hāgas konvenciju.**

²⁵ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Lai pēc iespējas ātrāk pabeigtu atpakaļatdošanas lietu izskatīšanu saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju, dalībvalstīm atbilstoši savai valsts tiesu struktūrai būtu jāapsver, vai piekritību saistībā ar minētajām lietām koncentrēt pēc iespējas ierobežotā skaitā tiesu. Piekritību bērna nolaupīšanas lietās varētu koncentrēt vienā tiesā visai valstij vai ierobežotā skaitā tiesu, par atskaites punktu izmantojot, piemēram, apelācijas tiesu skaitu un koncentrējot piekritību bērna starptautiskās nolaupīšanas lietās vienā pirmās instances tiesā katrā apelācijas tiesas apgabalā."

21.a pants

Pieteikumu saņemšana un apstrāde centrālajās iestādēs

1. Centrālā iestāde, kurai izteikts lūgums, 21. pantā minēto pieteikumu, kura pamatā ir 1980. gada Hāgas konvencija, apstrādā paātrināti.
2. Ja centrālā iestāde dalībvalstī, kurai izteikts lūgums, saņem 21. pantā minēto pieteikumu, tā piecu darbdienu laikā no pieteikuma saņemšanas dienas apliecina, ka pieteikums ir saņemts. Tā bez nepamatotas kavēšanās informē attiecīgi centrālo iestādi dalībvalstī, kura izteikusi lūgumu, vai pieteikuma iesniedzēju par to, kādi pirmie pasākumi ir veikti vai tiks veikti pieteikuma izskatīšanai, un tā var lūgt visus nepieciešamos papildu dokumentus un informāciju.

(...)

23. pants

Paātrināta tiesvedība (...) ²⁶

²⁶ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Katra instances tiesai lēmums būtu jāpieņem sešu nedēļu laikā, izņemot, ja ārkārtas apstākļu dēļ tas nav iespējams. Tas, ka tiek izmantoti alternatīvas strīdu izšķiršanas līdzekļi, pats par sevi nebūtu jāuzskata par ārkārtas apstākli, kura dēļ ir ļauts pārsniegt termiņu. Tomēr ārkārtas apstākļi varētu rasties, ja šādus līdzekļus izmanto vai to rezultātā. Pirmās instances tiesai termiņam būtu jābūt brīdī, kad tiesā tiek iesniegta prasība. Augstākas instances tiesai termiņam būtu jābūt brīdī, kad ir veikti visi vajadzīgie procedūras pasākumi. Šādi pasākumi atkarībā no attiecīgās tiesību sistēmas cita starpā varētu būt pārsūdzības izsniegšana atbildētājam vai nu dalībvalstī, kur atrodas tiesa, vai arī citā dalībvalstī, lietas nodošana un pārsūdzības iesniegšana apelācijas tiesā dalībvalstīs, kur pārsūdzība ir jāiesniedz tiesā, kuras lēmums tiek pārsūdzēts, vai puses pieteikums sasaukt tiesas sēdi, ja šāds pieteikums ir nepieciešams saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Dalībvalstīm būtu arī jāapsver iespēja līdz vienai pārsūdzībai samazināt tādu pārsūdzību skaitu, kuras var iesniegt pret lēmumu, ar ko piekrīt bērna atpakaļatdošanai vai noraida to saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju par bērna nolaupīšanu."

1. Tiesa, kurā iesniegts 21. pantā minētais pieteikums par bērna atpakaļatdošanu, tiesas procesos attiecībā uz šo pieteikumu rīkojas paātrināti, izmantojot ātrākās procedūras, kas paredzētās valsts tiesību aktos.

2. Neskarot (...) **1. punktu, pirmās instances tiesa** lēmumu pieņem ne vēlāk kā sešas nedēļas pēc tam, (...) kad **tajā** ir (...) iesniegta prasība, izņemot, ja ārkārtas apstākļu dēļ tas nav iespējams.

(...)

3. **Izņemot, ja ārkārtas apstākļu dēļ tas nav iespējams, augstākas instances tiesa lēmumu pieņem ne vēlāk kā sešas nedēļas pēc tam, kad ir veikti visi nepieciešamie procedūras pasākumi un tiesa ir spējīga izskatīt pārsūdzību, vai nu rīkojot tiesas sēdi, vai arī citādi.**

23.a pants

Alternatīva strīdu izšķiršana ²⁷

Tiesa pēc iespējas agrāk un jebkurā tiesvedības posmā vai nu tieši, vai attiecīgos gadījumos ar centrālo iestāžu palīdzību aicina puses apsvērt, vai tās vēlas izmantot starpniecību vai citus alternatīvas strīdu izšķiršanas līdzekļus, izņemot, ja tas ir pretrunā bērna interesēm, nav piemēroti konkrētajā lietā vai nepamatoti kavētu tiesvedību.

24. pants

(...) Bērna tiesības (...) paust savu viedokli atpakaļatdošanas lietu izskatīšanā

(...) Šīs regulas 20. pantu piemēro arī atpakaļatdošanas lietu izskatīšanā, kas notiek saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju.

²⁷ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Visās lietās attiecībā uz bērniem, jo īpaši starptautiskās bērnu nolaupīšanas lietās, tiesām būtu jāapsver iespēja panākt risinājumus, izmantojot starpniecību un citus piemērotus līdzekļus un attiecīgā gadījumā ņemot palīgā esošos tīklus un atbalsta struktūras, kas paredzēti starpniecībai pārrobežu strīdos par vecāku atbildību. Tomēr šādiem centieniem nevajadzētu pārmērīgi paildzināt atpakaļatdošanas lietu izskatīšanu, kas notiek saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju. Turklāt starpniecība ne vienmēr varētu būt piemērots līdzeklis, jo īpaši lietās par vardarbību ģimenē.

Ja laikā, kad notiek atpakaļatdošanas lietas izskatīšana saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju, vecāki vienojas par bērna atpakaļatdošanu vai atpakaļneatdošanu, kā arī par citiem vecāku atbildības jautājumiem, šai regulai noteiktos apstākļos būtu jādod viņiem iespēja vienoties par to, ka tiesai, kurā celta prasība saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju, vajadzētu būt piekritībai noteikt, ka viņu vienošanās ir ar juridiski saistošu ietekmi, vai nu iekļaujot to lēmumā, apstiprinot to, vai arī izmantojot jebkādu citu veidu, kas paredzēts valsts tiesību aktos un procedūrā. Tāpēc dalībvalstīm, kas ir koncentrējušas piekritību, būtu jāapsver iespēja ļaut tiesai, kurā izskata atpakaļatdošanas lietu saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju, īstenot piekritību, par ko puses ir vienojušās, ievērojot šo regulu, arī vecāku atbildības jautājumos, ja pušu vienošanās tika panākta minētās atpakaļatdošanas lietas izskatīšanas laikā."

²⁸ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Tiesai dalībvalstī, uz kuru bērns ir nelikumīgi aizvests vai kurā bērns ir nelikumīgi aizturēts, būtu jāspēj noraidīt viņa atpakaļatdošanu konkrētos attiecīgi pamatotos gadījumos, kā tas atļauts saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju. Pirms noraidīt bērna atpakaļatdošanu, tiesai būtu jāapsver, vai ir ieviesti vai var tikt veikti atbilstoši aizsardzības pasākumi, lai novērstu visus tos riskus bērna interesēm, kuru dēļ atpakaļatdošanu varētu liegt, ievērojot 1980. gada Hāgas konvencijas 13. panta pirmās daļas b) apakšpunktu.

Ja tiesa apsver iespēju noraidīt bērna atpakaļatdošanu, pamatojoties tikai uz 1980. gada Hāgas konvencijas 13. panta pirmās daļas b) apakšpunktu, tai nebūtu jānoraida bērna atpakaļatdošana, ja puse, kas iesniegusi prasību par bērna atpakaļatdošanu, pārliecina tiesu vai tiesa tiek citādi pārliecināta par to, ka ir veikti atbilstoši pasākumi, lai pēc bērna atpakaļatdošanas nodrošinātu viņa aizsardzību. Šādi pasākumi cita starpā varētu būt, piemēram, minētās dalībvalsts tiesas nolēmums, ar ko prasītājam aizliedz tuvoties bērnam, minētās dalībvalsts pagaidu pasākums, tostarp aizsardzības pasākums, saskaņā ar kuru bērns var palikt pie vecāka, kas viņu ir nolaupījis un kas ir primārais bērna aprūpētājs, līdz minētajā dalībvalstī pēc atpakaļatdošanas ir pieņemts lēmums par aizgādību pēc būtības, vai apliecinājums, ka bērnam, kam nepieciešama ārstēšana, ir pieejamas medicīniskās iestādes. Tam, kurš pasākumu veids konkrētajā lietā ir piemērots, vajadzētu būt atkarīgam no konkrētā riska, kam bērns, iespējams, būs pakļauts atpakaļatdošanas gadījumā, ja šādu pasākumu nebūs. Tiesai, kas cenšas noskaidrot, vai ir veikti piemēroti pasākumi, galvenokārt būtu jāpaļaujas uz pusēm un, ja vajadzīgs un ja tas ir piemēroti, jālūdz palīdzība centrālajām iestādēm vai tīkla tiesnešiem, jo īpaši Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklā civilīetās un komercīetās un Starptautiskajā Hāgas Tiesnešu tīklā.

Turklāt tiesa attiecīgos gadījumos var nolemt, ka, ievērojot šo regulu, ir nepieciešami pagaidu pasākumi, tostarp aizsardzības pasākumi, lai, cik vien iespējams, mazinātu risku, ka atpakaļatdošanas gadījumā bērnam varētu tikt nodarīts fizisks vai psiholoģisks kaitējums, kura dēļ citādi atpakaļatdošana tiktu noraidīta. Šādiem pagaidu pasākumiem un to aprītei nevajadzētu kavēt Hāgas atpakaļatdošanas lietas izskatīšanai vai kaitēt piekritības noteikšanai starp tiesu, kurā izskata atpakaļatdošanas lietu saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju, un tiesu, kurai ir piekritība par vecāku atbildību pēc būtības saskaņā ar šo regulu. Vajadzības gadījumā tai, ņemot palīgā centrālās iestādes vai tīkla tiesnešus, jo īpaši Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklā civilīetās un komercīetās un Starptautiskajā Hāgas Tiesnešu tīklā, būtu jāapspriežas ar tās dalībvalsts tiesu vai kompetentajām iestādēm, kurā ir bērna pastāvīgā dzīvesvieta. Minētie pasākumi būtu jāatzīst un jāizpilda visās pārējās dalībvalstīs, tostarp dalībvalstīs, kurām ir piekritība saskaņā ar šo regulu, līdz šādas dalībvalsts kompetentā tiesa ir veikusi pasākumus, kurus tā uzskata par atbilstošiem. Šādi pasākumi varētu ietvert, piemēram, to, ka bērnam arī turpmāk būtu pastāvīgi jādzīvo pie primārā aprūpētāja vai kādā veidā pēc atpakaļatdošanas būtu jākontaktējas ar bērnu, līdz bērna pastāvīgās dzīvesvietas tiesa ir veikusi pasākumus, kurus tā uzskata par atbilstošiem. Tam nebūtu jāskar neviens pastāvīgās dzīvesvietas tiesas pasākums vai lēmums, kas pieņemts pēc bērna atpakaļatdošanas."

1. Tiesa nevar noraidīt bērna atpakaļatdošanu, ja personai, kas prasa bērna atpakaļatdošanu, nav sniegta iespēja tikt uzklausi.

1.a Tiesa jebkurā tiesvedības posmā saskaņā ar 14. pantu var pārbaudīt, vai būtu jānodrošina bērna un personas, kas prasa bērna atpakaļatdošanu, kontaktēšanās, ņemot vērā bērna intereses.

2. Ja tiesa apsver iespēju noraidīt bērna atpakaļatdošanu, pamatojoties tikai uz 1980. gada Hāgas konvencijas 13. panta (...) pirmās daļas b) apakšpunktu, tā nevar noraidīt bērna atpakaļatdošanu, ja (...) puse, kas iesniegusi prasību par bērna atpakaļatdošanu, pārliecina tiesu, sniedzot pietiekamus pierādījumus, vai tiesa tiek citādi pārliecināta par to, ka ir veikti atbilstoši pasākumi, lai pēc bērna atpakaļatdošanas nodrošinātu viņa aizsardzību.

3. (...) Šā panta 2. punkta nolūkos tiesa (...) vai nu tieši, saskaņā ar 67.a pantu, vai arī ar centrālo iestāžu palīdzību var sazināties ar tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kurā bijusi bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas (...).

4. Attiecīgā gadījumā tiesa, norīkojot bērna atpakaļatdošanu, saskaņā ar šīs regulas (...) 14. pantu var (...) veikt pagaidu pasākumus, tostarp aizsardzības pasākumus, (...) lai pasargātu bērnu no 1980. gada Hāgas konvencijas 13. panta pirmās daļas b) apakšpunktā minētā nopietnā riska, ar noteikumu, ka šādu pasākumu pārbaude un veikšana nepamatoti neaizkavētu atpakaļatdošanas lietas izskatīšanu.

(...)

5. (...) Var paziņot, ka lēmums, ar ko norīko bērnu atdot atpakaļ, neatkarīgi no pārsūdzībām (...) ir izpildāms provizoriski, ja bērna atpakaļatdošana pirms pārsūdzības lēmuma ir nepieciešama bērna interešu dēļ. ²⁹

(...)

25.a pants

Bērna atpakaļatdošanas lēmumu izpilde

- 1. Iestāde, kuras kompetencē ir izpilde un kurai ir iesniegts pieteikums par tāda lēmuma izpildi, ar kuru norīko bērnu atdot atpakaļ citā dalībvalstī, pieteikumu apstrādā paātrināti.**
- 2. Ja sešu nedēļu laikā pēc tam, kad sākts izpildes process, lēmums nav izpildīts, pusei, kas prasa izpildi, vai izpildes dalībvalsts centrālajai iestādei ir tiesības lūgt izpildes iestādei paskaidrojumu par kavēšanos.**

(...)

²⁹ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Valsts tiesību aktos var precizēt, kura tiesa var paziņot, ka lēmums ir izpildāms provizoriski".

26.a pants

Procedūra pēc bērna atpakaļatdošana noraidījuma saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvencijas

13. panta pirmās daļas b) apakšpunktu un 13. panta otro daļu ³⁰

³⁰ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Ja tiesa dalībvalstī, uz kuru bērns ir nelikumīgi aizvests vai kurā viņš ir nelikumīgi aizturēts, nolemj noraidīt bērna atpakaļatdošanu saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju, tiesai savā lēmumā būtu jāizdara nepārprotamas atsauces uz attiecīgajiem 1980. gada Hāgas konvencijas pantiem, kuri ir noraidījuma pamatā. Tomēr, neraugoties uz to, vai šāds lēmums par noraidīšanu ir galīgs vai joprojām pārsūdzams, to var aizstāt ar turpmāku lēmumu, ko aizgādības lietas izskatīšanā pieņem tās dalībvalsts tiesa, kurā bijusi bērna pastāvīgā dzīvesvieta pirms nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas. Šīs izskatīšanas laikā būtu rūpīgi jāpārbauda visi apstākļi, ņemot vērā bērna intereses, un tostarp – bet ne tikai – vecāku rīcība. Ja no tā izrietošais lēmums par aizgādības tiesībām pēc būtības nosaka, ka bērns ir jāatdod atpakaļ, atpakaļatdošanai būtu jānotiek, nepieprasot nekādu speciālu minētā lēmuma atzīšanas un izpildes procedūru nevienā citā dalībvalstī.

Tiesai, kas bērna atpakaļatdošanu noraida, pēc savas ierosmes būtu jāizdod apliecība, izmantojot atbilstīgo veidlapu, kura norādīta šajā regulā. Šī apliecība ir paredzēta, lai informētu puses par iespēju triju mēnešu laikā pēc tam, kad paziņots lēmums, ar ko noraida bērna atpakaļatdošanu, ar pieteikumiem, kas attiecas uz aizgādības tiesībām pēc būtības, vērsties tiesā dalībvalstī, kurā bijusi bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas. Tā arī informē par to, ka visi lēmumi, kas izriet no šādas tiesvedības un ar ko nosaka bērna atpakaļatdošanu, saskaņā ar šo regulu ir izpildāmi jebkurā citā dalībvalstī.

Ja dalībvalstī, kurā bijusi bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas, brīdī, kad tiesa, kurā ir iesniegts atpakaļatdošanas pieteikums saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju, noraida bērna atpakaļatdošanu, pamatojoties tikai uz 1980. gada Hāgas konvencijas 13. panta pirmās daļas b) apakšpunktu vai 13. panta otro daļu, jau tiek izskatīta lieta par aizgādības tiesībām pēc būtības, tiesai, kas bērna atpakaļatdošanu ir noraidījusi, būtu arī jānosūta tiesai, kurā izskata lietu par aizgādības tiesībām, sava lēmuma kopija, attiecīgā apliecība un sēdes stenogramma, kopsavilkums vai protokols, kā arī visi citi dokumenti, kuri, pēc tās domām, ir svarīgi. Frāzei "visi citi dokumenti, kuri, pēc tās domām, ir svarīgi" būtu jāattiecas uz visiem dokumentiem, kuros ir informācija, kas varētu ietekmēt ar aizgādības tiesībām saistītās tiesvedības iznākumu, ja šāda informācija jau nav ietverta pašā lēmumā, ar ko noraida atpakaļatdošanu.

Ja dalībvalstī, kurā bijusi bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas, vēl netiek izskatīta lieta par aizgādības tiesībām pēc būtības un puse vērsas minētās dalībvalsts tiesā pēc tam, kad ir saņemta informācija no tiesas, kura ir noraidījusi bērna atpakaļatdošanu, minētajai pusei būtu jāiesniedz tiesai, kurā iesniegts pieteikums par aizgādības tiesībām pēc būtības, kopija no lēmuma par bērna atpakaļatdošanu saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju, attiecīgā apliecība un sēdes stenogramma, kopsavilkums vai protokols. Tas neliedz tiesai, kurā iesniegta prasība, lūgt visus papildu dokumentus, kuri, pēc tās domām, ir svarīgi un kuros ir informācija, kas varētu ietekmēt ar aizgādības tiesībām saistītās tiesvedības iznākumu, ja šāda informācija jau nav ietverta pašā lēmumā, ar ko noraida atpakaļatdošanu."

1. Šo pantu piemēro, ja lēmums, ar ko noraida bērna atpakaļatdošanu citā dalībvalstī, balstās tikai uz 1980. gada Hāgas konvencijas 13. panta pirmās daļas b) apakšpunktu vai 13. panta otro daļu.
2. Tiesa, kas pieņem 1. punktā minēto lēmumu, pēc savas ierosmes izdod apliecību, izmantojot [X] pielikumā norādīto veidlapu. Apliecību aizpilda un izdod valodā, kādā pieņemts lēmums. Apliecību var izdot arī citā Eiropas Savienības oficiālajā valodā, ko pieprasa puse. Tiesai, kas apliecību izdod, tas nerada nekādu pienākumu nodrošināt [attiecīgā satura] tulkojumu vai transliterāciju.
3. Ja brīdī, kad attiecīgā tiesa pieņem 1. punktā minēto lēmumu, tiesā dalībvalstī, kurā bijusi bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas, jau ir celta prasība izskatīt lietu par aizgādības tiesībām pēc būtības, attiecīgā tiesa, ja tā ir informēta par minēto lietu, mēneša laikā no 1. punktā minētā lēmuma datuma minētās dalībvalsts tiesai vai nu tieši, vai arī ar centrālo iestāžu palīdzību nosūta šādus dokumentus:
 - a) lēmuma kopiju;
 - b) apliecību, kas izdota, ievērojot 2. punktu; un
 - c) attiecīgā gadījumā – tiesas sēžu stenogrammas, kopsavilkumus vai protokolus un visus citus dokumentus, kuri, pēc tās domām, ir svarīgi.
4. Tās dalībvalsts tiesa, kurā bijusi bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas, vajadzības gadījumā var prasīt, lai saskaņā ar 69. pantu puse iesniegtu lēmuma un jebkura cita dokumenta, kurš pievienots apliecībai saskaņā ar 3. punkta c) apakšpunktu, tulkojumu vai transliterāciju.

5. Ja gadījumos, kas nav minēti 3. punktā, triju mēnešu laikā pēc tam, kad paziņots 1. punktā minētais lēmums, viena no pusēm vēršas tiesā dalībvalstī, kurā bijusi bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas, lai tiesa izskatītu lietu par aizgādības tiesībām pēc būtības ³¹, minētā puse tiesai iesniedz šādus dokumentus:

- a) lēmuma kopiju;**
- b) apliecību, kas izdota, ievērojot 2. punktu; un**
- c) attiecīgā gadījumā – tās tiesas sēžu stenogrammas, kopsavilkumus vai protokolus, kura ir noraidījusi bērna atpakaļatdošanu.**

6. Neatkarīgi no 1. punktā minētā lēmuma par atpakaļatdošanu visi lēmumi par aizgādības tiesībām pēc būtības, kuri izriet no 3. un 5. punktā minētās tiesvedības un kuros noteikta bērna atpakaļatdošana, ir izpildāmi citā dalībvalstī saskaņā ar šīs regulas IV nodaļu.

³¹ Skatīt 47.1 panta 4. punktu, kurā ir noteikts, ka apliecību, ar ko tiek iedarbināts prevalējošais mehānisms, izdod tikai tad, ja tiesa, pieņemot savu lēmumu, ir ņēmusi vērā iemeslus un faktus, uz kuriem balstās iepriekšējais lēmums, kas pieņemts citā dalībvalstī, ievērojot Hāgas konvencijas 13. panta pirmās daļas b) apakšpunktu vai 13. panta otro daļu.

IV NODAĻA
ATZĪŠANA UN IZPILDE

1. IEDAĻA
VISPĀRĪGI NOTEIKUMI PAR ATZĪŠANU UN IZPILDI

1. apakšiedaļa

Atzīšana

³² Paredzēts pievienot divus aptuveni šādas ievirzes apsvērumus:

- (R1) "Savstarpēja uzticēšanās tiesas spriešanai Savienībā pamato principu, ka citā dalībvalstī pieņemti lēmumi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību būtu jāatzīst visās dalībvalstīs, nepiemērojot nekāda veida atzīšanas procedūru. Jo īpaši, ja tām iesniegts tāds citā dalībvalstī pieņemts lēmums par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu, kas vairs nav pārsūdzams izcelsmes dalībvalstī, kompetentajām iestādēm dalībvalstī, kurai izteikts lūgums, saskaņā ar likumu būtu jāatzīst šis lēmums, nepieprasot nekādu īpašu procedūru, un attiecīgi jāveic civilstāvokļa aktu atjaunošana. Tāpat kā saskaņā ar pašreizējo regulu arī turpmāk paredzēts, ka valsts tiesību aktos nosaka to, vai šos pamatojumus var izvirzīt kāda no pusēm vai *ex officio*, kā paredzēts valsts tiesību aktos. Tas neliedz nevienai ieinteresētajai pusei saskaņā ar šo regulu iesniegt pieteikumu attiecībā uz lēmumu par to, ka nav pamata atteikt atzīšanu, kā minēts šajā regulā. Tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā šāds pieteikums ir iesniegts, būtu jānosaka, ko var uzskatīt par ieinteresēto pusi, kas ir tiesīga iesniegt šādu pieteikumu."
- (R2) "Lēmuma atzīšanu vajadzētu atteikt tikai tad, ja pastāv viens vai vairāki šajā regulā noteiktie atzīšanas atteikuma pamatojumi. Atzīšanas atteikuma pamatojumi, kas uzskaitīti šajā regulā, ir izsmeļoši, un pamatojumus, kas šajā regulā nav minēti, kā, piemēram, *lis pendens* noteikuma pārkāpums, nevar izmantot kā pamatojumus atteikumam. Lietās par vecāku atbildību vēlāks lēmums vienmēr aizstāj agrāku lēmumu ar iedarbību nākotnē tiktāl, ciktāl tie ir nesavienojami. Kas attiecas uz bērnam doto iespēju paust savu viedokli, lēmuma atzīšanu nevar atteikt tikai tādēļ, ka izcelsmes tiesa izmantoja tādu metodi bērna uzklausišanai, kas atšķiras no tās, ko izmantotu tiesa atzīšanas dalībvalstī, jo tieši izcelsmes tiesai būtu jālemj par piemēroto metodi.

Lai arī saskaņā ar Tiesas judikatūru Pamattiesību hartas 24. pants un šī regula neprasa, lai izcelsmes dalībvalsts tiesa noskaidrotu bērna viedokli katrā lietā, rīkojot uzklausišanu, un tādējādi minētā tiesa saglabā zināmu rīcības brīvību, tomēr judikatūra arī paredz to, ka, ja minētā tiesa nolemj nodrošināt iespēju bērnam tikt uzklausiņam, tiesai ir pienākums veikt visus pasākumus, kas ir piemēroti šādas uzklausišanas rīkošanai, ņemot vērā bērna intereses un katra atsevišķa gadījuma apstākļus, lai nodrošinātu minēto noteikumu efektivitāti un piedāvātu bērnam patiesu un reālu iespēju paust savu viedokli. Izcelsmes dalībvalsts tiesai būtu, ciktāl iespējams un vienmēr ņemot vērā bērna intereses, jāizmanto visi līdzekļi, kas tai ir pieejami saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kā arī konkrētie starptautiskas tiesu iestāžu sadarbības instrumenti, tostarp attiecīgā gadījumā tie, kas paredzēti Regulā Nr. 1206/2001.

Dalībvalstij, kurā tiek prasīta atzīšana, nebūtu jāatsaka atzīšana, ja ir piemērojams viens no izņēmumiem no šā konkrētā atteikuma pamatojuma, kas atļauts ar šo regulu. Minēto izņēmumu sekas ir tas, ka izpildes dalībvalsts tiesa nevar atteikties izpildīt lēmumu, pamatojoties tikai uz to, ka bērnam nav tikusi dota iespēja paust savu viedokli, ņemot vērā viņa intereses, ja tiesvedības priekšmets bija tikai bērna īpašums, un ar noteikumu, ka šādas iespējas sniegšana netika prasīta, ņemot vērā tiesvedības lietas priekšmetu, vai, ja pastāv nopietni iemesli, ņemot vērā jo īpaši lietas steidzamību. Šādi nopietni iemesli varētu būt, piemēram, bērna fiziskās un psiholoģiskās neaizskaramības vai dzīvības tūlītējs apdraudējums un tas, ka jebkāda turpmāka kavēšanās varētu nozīmēt, ka šis apdraudējums tiešām materializējas."

1. Dalībvalstī pieņemts lēmums pārējās dalībvalstīs tiek atzīts bez kādas **īpašas** procedūras.
2. Jo īpaši, neskarot 3. punktu, nekāda **īpaša** procedūra netiek pieprasīta kādas dalībvalsts civilstāvokļa aktu atjaunināšanai sakarā ar lēmumu par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu, kas pieņemts citā dalībvalstī un saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem vairs nav pārsūdzams.
3. Jebkura ieinteresētā puse **saskaņā ar 42./47.q līdz 45./47.r pantā un attiecīgā gadījumā šīs nodaļas 5. iedaļā un VI nodaļā noteiktajām procedūrām** var iesniegt pieteikumu lēmuma pieņemšanai par to, ka nepastāv 37. un 38. pantā minētie atzīšanas atteikuma pamatojumi. (...)

4. Tās tiesas vietējo piekritību, kuru saskaņā ar 81. pantu katra dalībvalsts paziņojusi Komisijai, nosaka tās dalībvalsts tiesību akti, kurā ir ierosināta tiesvedība saskaņā ar 3. punktu.
5. Ja kāda lēmuma atzīšanu izvirza kā saistītu jautājumu kādas dalībvalsts (...) **tiesā**, minētā (...) **tiesa** var izlemt minēto jautājumu.

28. pants

Dokumenti (...), kas **iesniedzami** atzīšanai

1. Puse, kura vēlas kādā dalībvalstī atsaukties uz citā dalībvalstī pieņemtu lēmumu, (...) **iesniedz** šādus dokumentus:
 - a) lēmuma noraksts, kas atbilst nosacījumiem, pēc kuriem var konstatēt tā autentiskumu; un
 - b) atbilstoša apliecība, kas izdota saskaņā ar (...) **36.a** pantu.
2. **Tiesa vai kompetentā** iestāde ³³, kurā atsaucas uz citā dalībvalstī pieņemtu lēmumu, vajadzības gadījumā var prasīt pusei, kas atsaucas uz lēmumu, atbilstīgi 69. pantam (...) sniegt 1. punkta b) apakšpunktā minētās apliecības [attiecīgā satura] ³⁴ **tulkojumu vai transliterāciju**.

³³ Šeit nepietiek tikai ar terminu "iestāde", kas parasti ir iekļauts "tiesas" definīcijā, jo šajā normā ir runa arī par iestādi, kura neizlemj jautājumus saskaņā ar šo regulu.

³⁴ Vārdi "attiecīgais saturs" tiks aizstāti ar atsaucēm uz attiecīgo lauku numuriem attiecīgajā apliecībā.

3. Tiesa vai kompetentā iestāde, kurā atsaucas uz citā dalībvalstī pieņemtu lēmumu, var prasīt attiecīgajai pusei **atbilstīgi 69. pantam** sniegt lēmuma (...) **tulkojumu vai transliterāciju papildus** apliecības (...) [attiecīgā satura] tulkojumam **vai transliterācijai**, ja tā nevar turpināt darbu bez šāda tulkojuma **vai transliterācijas**.

28.a pants

Dokumentu trūkums

1. Ja nav iesniegti 28. panta 1. punktā minētie dokumenti, tiesa vai kompetentā iestāde var noteikt termiņu, kādā tos jāiesniedz, akceptēt līdzvērtīgus dokumentus vai, ja tā uzskata tās rīcībā esošo informāciju par pietiekamu, neprasīt to iesniegšanu.
2. Ja tiesa vai kompetentā iestāde to pieprasa, saskaņā ar 69. pantu iesniedz šādu līdzvērtīgu dokumentu tulkojumu vai transliterāciju.

29. pants

Tiesvedības apturēšana

(...) **Tiesa**, kurā atsaucas uz citā dalībvalstī pieņemtu lēmumu, var (...) pilnībā vai daļēji (...) apturēt tiesvedību, **ja**:

- a) (...) **minētais** lēmums (...) **ir pārsūdzēts parastajā kārtībā** izcelsmes dalībvalstī; **vai**
- b) iesniegts pieteikums lēmumam par to, ka nepastāv 37. un 38. pantā minētie atzīšanas atteikuma pamatojumi, vai lēmumam par to, ka atzīšana atsakāma kāda no minēto pamatojumu dēļ (...).

(...)

2. apakšiedaļa

Izpildāmība un izpilde

30. pants

Izpildāmie lēmumi

1. Lietās par vecāku atbildību (...) lēmums (...), kas pieņemts kādā dalībvalstī un ir izpildāms šajā dalībvalstī, ir izpildāms pārējās dalībvalstīs, nepieprasot izpildāmības pasludināšanu ³⁵.
2. Lai izpildītu citā dalībvalstī pieņemtu lēmumu, kas piešķir saskarsmes tiesības, izcelsmes tiesa var pasludināt lēmumu par provizoriski izpildāmu neatkarīgi no jebkādām pārsūdzībām (...).

(31. pants pārcelts uz 31./47.e pantu)

(32. pants pārcelts uz 32./47.f pantu)

³⁵ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Turklāt mērķis padarīt pārrobežu tiesvedību attiecībā uz bērniem mazāk laikietilpīgu un lētāku attaisno to, ka izpildes dalībvalstī tiek atcelta izpildāmības pasludināšana – kas ietver reģistrāciju izpildei – pirms visu lēmumu lietās par vecāku atbildību izpildes. Lai arī ar Regulu (EK) Nr. 2201/2003 šo prasību atcēla tikai attiecībā uz konkrētiem lēmumiem par saskarsmes tiesību piešķiršanu un konkrētiem lēmumiem par bērna atpakaļatdošanu, šajā regulā tagad to atceļ attiecībā uz visu lēmumu par vecāku atbildību pārrobežu izpildi, vienlaikus joprojām saglabājot vēl labvēlīgāku attieksmi pret konkrētiem lēmumiem par saskarsmes tiesību piešķiršanu un konkrētiem lēmumiem par bērna atpakaļatdošanu. Tādējādi, ievērojot šīs regulas noteikumus, jebkuras citas dalībvalsts tiesas pieņemts lēmums būtu jāuzskata par tādu, it kā tas būtu pieņemts izpildes dalībvalstī."

33. (...) pants

Dokumenti, kas (...) **iesniedzami** (...) izpildei

1. (...) Kādā dalībvalstī pieņemta lēmuma izpildei citā dalībvalstī (...) **puse, kas prasa izpildi, iestādei, kuras kompetencē ir izpilde, iesniedz:**

- a) lēmuma norakstu, kas atbilst nosacījumiem, pēc kuriem var konstatēt tā autentiskumu; un
- b) atbilstošu apliecību, kas izdota saskaņā ar (...) **36.a** (...) pantu.

2. **Kādā dalībvalstī pieņemta lēmuma, ar ko norīko pagaidu pasākumu, tostarp aizsardzības pasākumu, izpildei citā dalībvalstī puse, kas prasa izpildi, iestādei, kuras kompetencē ir izpilde, iesniedz:**

- a) lēmuma norakstu, kas atbilst nosacījumiem, pēc kuriem var konstatēt tā autentiskumu;
- b) atbilstošu apliecību, kas izdota saskaņā ar 36.a pantu un apliecina, ka lēmums ir izpildāms izcelsmes dalībvalstī un ka:
 - i) izcelsmes tiesai ir piekritība izlemt lietu pēc būtības; vai
 - ii) izcelsmes tiesa ir norīkojusi šos pasākumus saskaņā ar 25. panta 4. punktu saistībā ar 14. pantu; un

c) **pierādījumu par lēmuma izsniegšanu tajos gadījumos, kad pasākums norīkots, neuzaicinot ierasties atbildētāju.**³⁶

3. (...) **Iestāde, kuras kompetencē ir izpilde**, vajadzības gadījumā var pieprasīt (...), **lai puse, kas prasa izpildi**, saskaņā ar 69. pantu (...) iesniegtu apliecības [attiecīgā saturā], kurā norādīts izpildāmais pienākums, **tulkojumu vai transliterāciju.**

³⁶ Paredzēts pievienot apsvērumu, iedvesmojoties no Briseles Ia regulas 32. un 33. apsvēruma:

"Ja pagaidu pasākumus, tai skaitā aizsardzības pasākumus, norīko tiesa, kurai ir piekritība izskatīt lietu pēc būtības, būtu jānodrošina šādu pasākumu brīva aprīte saskaņā ar šo regulu. Tomēr saskaņā ar šo regulu nevajadzētu atzīt un izpildīt tādus pagaidu, tostarp aizsardzības, pasākumus, kurus šāda tiesa norīkojusi, neuzaicinot ierasties atbildētāju, ja vien lēmums, kurā noteikts pasākums, atbildētājam nav izsniegts pirms izpildes. Tam nebūtu jāliedz šādu pasākumu atzīšana un izpilde saskaņā ar valstu tiesību aktiem.

Ja pagaidu pasākumus, tai skaitā aizsardzības pasākumus, norīko tās dalībvalsts tiesa, kurai nav piekritības izskatīt lietu pēc būtības, šādu pasākumu aprītei saskaņā ar šo regulu būtu jāaprobežojas ar pasākumiem, kuri veikti bērnu starptautiskās nolaupīšanas lietās un kuru mērķis ir minimizēt risku, kas minēts 1980. gada Hāgas konvencijas 13. panta pirmās daļas b) apakšpunktā. Minētie pasākumi būtu jāpiemēro, līdz tās dalībvalsts tiesa, kurai ir piekritība izskatīt lietu pēc būtības saskaņā ar šo regulu, ir veikusi pasākumus, kurus tā uzskata par atbilstošiem."

4. (...) Iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, var pieprasīt (...), lai puse, kas prasa izpildi, saskaņā ar 69. pantu iesniegtu lēmuma (...) tulkojumu vai transliterāciju, ja tā nevar turpināt darbu bez šāda tulkojuma vai transliterācijas.

(34. pants pārcelts uz 34./47.i pantu)

(35. pants pārcelts uz 35./47.j pantu)

(36. pants pārcelts uz 36./47.k pantu)

3. apakšdaļa

Apliecība

36.a pants

Apliecības izdošana

1. Izcelsmes dalībvalsts tiesa, kura ir paziņota Komisijai saskaņā ar 81. pantu, pēc puses pieteikuma saņemšanas izdod apliecību:

- a) lēmumam laulības lietās, izmantojot I pielikumā norādīto veidlapu;
- b) lēmumam lietās par vecāku atbildību, izmantojot II pielikumā norādīto veidlapu;
- c) atpakaļatdošanas rīkojumiem, kas izdoti saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju, izmantojot [X] pielikumā norādīto veidlapu.

2. Apliecību aizpilda un izdod valodā, kādā pieņemts lēmums. Apliecību var izdot arī citā Eiropas Savienības oficiālajā valodā, ko pieprasa puse. Tiesai, kas apliecību izdod, tas nerada nekādu pienākumu nodrošināt [attiecīgā satura] tulkojumu vai transliterāciju.
3. Apliecības izdošanu nevar apstrīdēt.

36.b pants

Apliecības koriģēšana

1. Izcelsmes dalībvalsts tiesa, kura ir paziņota Komisijai saskaņā ar 81. pantu, pēc pieteikuma saņemšanas koriģē vai pēc savas iniciatīvas var koriģēt apliecību, ja būtiskas kļūdas vai izlaiduma dēļ ir neatbilstība starp izpildāmo lēmumu un apliecību.
2. Apliecības koriģēšanas procedūrai piemēro izcelsmes dalībvalsts tiesību aktus.

4. (...) apakšiedaļa

Atzīšanas un izpildes atteikums

(...)

37. pants ³⁷

Lēmumu laulības lietās (...) atzīšanas (...) **atteikuma** pamatojumi

(...) Lēmuma par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu atzīšanu atsaka:

- a) ja šāda atzīšana ir klaji pretrunā tās dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai, kurā tiek lūgta atzīšana;
(...)
- b) gadījumos, ja tas pieņemts aizmuguriski – ja atbildētājam dokuments, uz kura pamata ierosināta lieta, vai līdzvērtīgs dokuments nav noteiktā kārtā izsniegts pietiekami laicīgi, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību, ja vien nav konstatējams, ka atbildētājs ir nepārprotami piekritis lēmumam; (...)
- c) ja tas ir nesavienojams ar lēmumu, kas pieņemts lietā starp šīm pašām personām dalībvalstī, kurā tiek prasīta atzīšana; vai
- d) ja tas ir nesavienojams ar agrāku lēmumu, kas pieņemts lietā ar šīm pašām pusēm citā dalībvalstī vai trešā valstī, ja vien agrākais lēmums atbilst tā atzīšanas nosacījumiem dalībvalstī, kurā tiek prasīta atzīšana.

³⁷ Sk. 32. zemsvītras piezīmē ierosināto apsvērumu.

Lēmumu lietās par vecāku atbildību (...) atzīšanas (...) **atteikuma** pamatojumi

1. (...) Lēmuma par vecāku atbildību atzīšanu atsaka:
 - a) ja šāda atzīšana, ņemot vērā bērna intereses, ir klaji pretrunā tās dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai, kurā tiek prasīta atzīšana; (...)
 - b) gadījumos, kad tas pieņemts aizmuguriski – ja prombūtnē esošajai personai dokuments, uz kura pamata ierosināta lieta, vai līdzvērtīgs dokuments nav noteiktā kārtā izsniegts pietiekami laicīgi, lai šī persona varētu sev nodrošināt aizstāvību, ja vien nav konstatējams, ka šī persona ir nepārprotami piekritusi lēmumam; (...)
 - c) pēc ikvienas personas lūguma, kas uzstāj, ka ar lēmumu tiek pārkāpta tās vecāku atbildība un tas pieņemts, nedodot šai personai iespēju tikt uzklautai; ³⁹ (...)
 - d) ja **un ciktāl** tas ir nesavienojams ⁴⁰ ar vēlāku lēmumu par vecāku atbildību, kas pieņemts dalībvalstī, kurā atsaucas uz atzīšanu; (...)
 - e) ja **un ciktāl** tas ir nesavienojams ar vēlāku lēmumu par vecāku atbildību, kas pieņemts citā dalībvalstī vai trešā valstī, kurā bērnam ir pastāvīga dzīvesvieta, ar noteikumu, ka vēlākais lēmums atbilst nosacījumiem tā atzīšanai dalībvalstī, kurā (...) **atsaucas** uz atzīšanu; **vai**

³⁸ Sk. 32. zemsvītras piezīmē ierosināto apsvērumu.

³⁹ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Neskarot citus Savienības instrumentus, ja nav iespējams uzklaut pusi vai bērnu personīgi un ja ir pieejami tehniskie līdzekļi, tiesa varētu apsvērt iespēju rīkot uzklautišanu, izmantojot videokonferenci vai kādas citas sakaru tehnoloģijas, ja vien, ņemot vērā konkrētās lietas īpašos apstākļus, šādu tehnoloģiju izmantošana nebūtu nepiemērota taisnīgai lietas izskatīšanai."

⁴⁰ Sk. 32. zemsvītras piezīmē ierosināto apsvērumu.

f) ja nav ievērota 65. pantā noteiktā procedūra.

2. (...) Lēmuma lietās par vecāku atbildību atzīšanu var atteikt, ja tas pieņemts, nedodot bērnam, kurš ir spējīgs uz savu viedokli, iespēju paust savu viedokli saskaņā ar 20. pantu ^{41 42}, izņemot, ja: ⁴³

a) tiesvedības priekšmets bija tikai bērna īpašums un ar noteikumu, ka šādas iespējas došana nebija nepieciešama, ņemot vērā tiesvedības priekšmetu; vai

b) bija nopietni iemesli, jo īpaši, ņemot vērā lietas steidzamību. ⁴⁴

⁴¹ Sk. 32. zemsvītras piezīmē ierosināto apsvērumu.

⁴² Apliecībā vajadzētu būt izvēles rūtiņai, kurā norāda, vai bērnam ir tikusi dota iespēja paust savu viedokli un, ja bērnam nav tikusi dota šāda iespēja, šādas rīcības iemeslus, ko attiecīgā gadījumā paskaidro brīvā formā.

⁴³ Paredzēts pievienot apsvērumu atbilstoši pašreizējās Briseles IIa regulas 21. apsvērumam:
"Kādā dalībvalstī pieņemtu lēmumu, publisko aktu un nolīgumu atzīšanas un izpildes pamatā vajadzētu būt savstarpējas uzticēšanās principam. Tāpēc neatzīšanas iemesli būtu jāierobežo līdz minimumam, ņemot vērā šīs regulas pamata mērķi, proti, atvieglot atzīšanu un izpildi un efektīvi aizsargāt bērna intereses."

⁴⁴ Sk. 32. zemsvītras piezīmē ierosināto apsvērumu.

39. pants

Atzīšanas atteikuma procedūra

1. Procedūras, kas paredzētas (...) **42./47.q– (...) 45/47.r** pantā un attiecīgā gadījumā **šīs nodaļas 5.** (...) iedaļā un VI nodaļā, attiecīgi piemēro pieteikumam par atzīšanas atteikumu.
2. **Tās tiesas vietējo piekritību, kuru saskaņā ar 81. pantu katra dalībvalsts paziņojusi Komisijai, nosaka tās dalībvalsts tiesību akti, kurā ir ierosināta tiesvedība par neatzīšanu.**

(...)

40. pants

Lēmumu izpildes atteikuma pamatojumi lietās par vecāku atbildību

(...) Neskarot **36./47.k** panta **6. punktu**, lēmuma izpildi lietās par vecāku atbildību atsaka, ja tiek konstatēts, ka pastāv viens no atzīšanas atteikuma pamatojumiem, kas minēti **38. pantā** ⁴⁵.

⁴⁵ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"To, vai šajā regulā izklāstītos atzīšanas atteikuma pamatojumus būtu jāpārbauda *ex officio* vai pēc pieteikuma, nosaka valsts tiesību aktos. Tāpēc tādai pašai pārbaudei vajadzētu būt iespējamai arī izpildes atteikuma kontekstā."

2. IEDAĻA

NOTEIKUMI PAR KONKRĒTU PRIVILEĢĒTU LĒMUMU ATZĪŠANU UN IZPILDI

47.a pants

Darbības joma

- 1. Šo iedaļu piemēro šādiem lēmumiem, ja tiem ir izdota apliecība izcelsmes dalībvalstī saskaņā ar 47.1 pantu:**
 - a) lēmumi tiktāl, ciktāl ar tiem piešķir saskarsmes tiesības; un**
 - b) lēmumi saskaņā ar 26.a panta 6. punktu, ciktāl tie paredz bērna atpakaļatdošanu.**
- 2. Šīs iedaļas noteikumi neliedz pusei prasīt 1. punktā minētā lēmuma atzīšanu un izpildi saskaņā ar noteikumiem par atzīšanu un izpildi, kas paredzēti šīs nodaļas 1. iedaļā.**

1. apakšsiedaļa

Atzīšana

47.b pants

Atzīšana

- 1. 47.a panta 1. punktā minēto lēmumu, kas pieņemts kādā no dalībvalstīm, atzīst citās dalībvalstīs bez jebkādas īpašas procedūras un bez jebkādas iespējas iebilst pret tā atzīšanu, ja vien un ciktāl netiek konstatēts, ka pastāv nesavienojamība ⁴⁶ ar 47.n pantā minēto lēmumu.**
- 2. Puse, kura vēlas kādā dalībvalstī atsaukties uz citā dalībvalstī pieņemtu lēmumu, kas minēts 47.a panta 1. punktā, iesniedz šādus dokumentus:**
 - a) lēmuma noraksts, kas atbilst nosacījumiem, pēc kuriem var konstatēt tā autentiskumu;
un**
 - b) atbilstoša apliecība, kas izdota saskaņā ar 47.l pantu.**
- 2. Attiecīgi piemēro 28. panta 2. un 3. punktu.**

⁴⁶ Sk. 32. zemsvītras piezīmē ierosināto apsvērumu.

47.c pants

Tiesvedības apturēšana

Tiesa, kurā atsaucas uz citā dalībvalstī pieņemtu lēmumu, kas minēts 47.a panta 1. punktā, var pilnībā vai daļēji apturēt tiesvedību, ja:

- a) ir iesniegts pieteikums, kurā apgalvota nesavienojamība ⁴⁷ ar lēmumu, kā minēts 47.n pantā; vai
- b) persona, pret kuru ir prasīta izpilde, saskaņā ar 47.m pantu ir iesniegusi pieteikumu par tādas apliecības atsaukšanu, kas izdota, ievērojot 47.l pantu.

2. apakšiedaļa

Izpildāmība un izpilde

47.d pants

Izpildāmie lēmumi

- 1. 47.a panta 1. punktā minētais lēmums, kas pieņemts kādā dalībvalstī un ir izpildāms minētajā dalībvalstī, saskaņā ar šo iedaļu ir izpildāms pārējās dalībvalstīs, nepieprasot izpildāmības pasludināšanu.
- 2. Lai izpildītu citā dalībvalstī pieņemtu lēmumu, kas minēts 47.a panta 1. punkta a) apakšpunktā, izcelsmes dalībvalsts tiesas var pasludināt lēmumu par provizoriski izpildāmu neatkarīgi no jebkādam pārsūdzībām.

⁴⁷ Sk. 32. zemspītras piezīmē ierosināto apsvērumu.

47.h pants

Dokumenti, kas iesniedzami izpildei

1. Kādā dalībvalstī pieņemta lēmuma, kas minēts 47.a panta 1. punktā, izpildei citā dalībvalstī puse, kas prasa izpildi, iestādei, kuras kompetencē ir izpilde, iesniedz:

- a) lēmuma noraksts, kas atbilst nosacījumiem, pēc kuriem var konstatēt tā autentiskumu;
un**
- b) atbilstošu apliecību, kas izdota saskaņā ar 47.l pantu.**

2. Lai kādā dalībvalstī izpildītu 47.a panta 1. punkta a) apakšpunktā minēto lēmumu, kas pieņemts citā dalībvalstī, iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, var, ja nepieciešams, pieprasīt, lai pieteikuma iesniedzējs saskaņā ar 69. pantu iesniegtu apliecības [attiecīgā satura], kurā norādīts izpildāmais pienākums, tulkojumu vai transliterāciju.

3. Lai kādā dalībvalstī izpildītu 47.a panta 1. punktā minēto lēmumu, kas pieņemts citā dalībvalstī, iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, var pieprasīt, lai pieteikuma iesniedzējs saskaņā ar 69. pantu iesniegtu lēmuma tulkojumu vai transliterāciju, ja tā nevar turpināt darbu bez šāda tulkojuma vai transliterācijas.

3. apakšsiedaļa

Apliecība privileģētiem lēmumiem

47.l pants

Apliecības izdošana

- 1. Tiesa, kura pieņēmusi lēmumu, kas minēts 47.a panta 1. punktā, pēc puses lūguma izdod apliecību:**
 - a) lēmumam, ar ko piešķir saskarsmes tiesības, izmantojot III pielikumā norādīto veidlapu;**
 - b) lēmumam par aizgādības tiesībām pēc būtības, kas pieņemts saskaņā ar 26.a panta 6. punktu un kas paredz bērna atpakaļatdošanu, izmantojot IV pielikumā norādīto veidlapu.**
- 2. Apliecību aizpilda un izdod valodā, kādā pieņemts lēmums. Apliecību var izdot arī citā Eiropas Savienības oficiālajā valodā, ko pieprasa puse. Tiesai, kas apliecību izdod, tas nerada nekādu pienākumu nodrošināt [attiecīgā satura] tulkojumu vai transliterāciju.**

- 3. Tiesa izdod apliecību tikai tad, ja:**
- a) visām ieinteresētajām pusēm tika sniegta iespēja tikt uzklausītām;**
 - b) bērnam tika sniegta iespēja paust savu viedokli saskaņā ar 20. pantu ⁴⁸;**
 - c) gadījumos, kad lēmums pieņemts aizmuguriski – prombūtnē esošajai personai dokuments, uz kura pamata ierosināta lieta, vai līdzvērtīgs dokuments izsniegts pietiekami laicīgi un tā, lai minētā persona varētu sev nodrošināt aizstāvību, vai tiek konstatēts, ka prombūtnē esošā persona ir nepārprotami piekritusi lēmumam.**
- 4. Neskarot 3. punktu, apliecību lēmumam, kas minēts 47.a panta 1. punkta**
- b) apakšpunktā, izdod tikai tad, ja tiesa, pieņemot savu lēmumu, ir ņēmusi vērā iemeslus un faktus, uz kuriem balstās iepriekšējais lēmums, kas pieņemts citā dalībvalstī, ievērojot 1980. gada Hāgas konvencijas 13. panta 1. punkta b) apakšpunktu vai 13. panta 2. punktu.**
- 5. Apliecība ir spēkā tikai lēmuma izpildāmības robežās.**
- 6. Apliecības izdošanu nevar apstrīdēt, izņemot 47.m pantā minētās iespējas.**

⁴⁸ Apliecībā vajadzētu būt izvēles rūtiņai, kurā norāda, vai bērnam ir tikusi dota iespēja paust savu viedokli, un, ja bērnam nav tikusi dota šāda iespēja, šādas rīcības iemeslus, ko attiecīgā gadījumā paskaidro brīvā formā.

47.m pants

Apliecības koriģēšana un atsaukšana

- 1. Izcelsmes dalībvalsts tiesa, kura ir paziņota Komisijai saskaņā ar 81. pantu, pēc pieteikuma saņemšanas koriģē vai pēc savas iniciatīvas var koriģēt apliecību, ja būtiskas kļūdas vai izlaiduma dēļ ir neatbilstība starp lēmumu un apliecību.**
- 2. Panta 1. punktā minētā tiesa pēc pieteikuma saņemšanas vai pēc savas iniciatīvas atsauc apliecību, ja tā izsniegta nepamatoti, ņemot vērā 47.l pantā noteiktās prasības. Attiecīgi piemēro 47.m1 pantu.**
- 3. Apliecības koriģēšanas vai atsaukšanas kārtību, tostarp koriģēšanas vai atsaukšanas pārsūdzību, reglamentē izcelsmes dalībvalsts tiesību akti.**

47.m1 pants

Apliecība par izpildāmības trūkumu vai ierobežojumu

Ja un ciktāl lēmums, kam ir izdota apliecība saskaņā ar 47.l pantu, vairs nav izpildāms vai tā izpildāmība ir apturēta vai ierobežota, pēc tam, kad izcelsmes dalībvalsts tiesai, kura ir paziņota Komisijai saskaņā ar 81. pantu, jebkurā laikā tiek iesniegts pieteikums, tiek izdota apliecība, kurā norāda izpildāmības trūkumu vai ierobežojumu, izmantojot [Z] pielikumā norādīto standartveidlapu.

4. apakšsiedaļa

Atzīšanas un izpildes atteikums

47.n pants

Nesavienojami lēmumi ⁴⁹

47.a panta 1. punktā minētā lēmuma atzīšanu un izpildi atsaka, ja un ciktāl tas ir nesavienojams ar vēlāku lēmumu par vecāku atbildību, kas attiecas uz to pašu bērnu un kas tika pieņemts:

- a) dalībvalstī, kurā atsaucas uz atzīšanu; vai**
- b) citā dalībvalstī vai trešā valstī, kurā bērnam ir pastāvīga dzīvesvieta, ar noteikumu, ka vēlākais lēmums atbilst nosacījumiem tā atzīšanai dalībvalstī, kurā atsaucas uz atzīšanu.**

⁴⁹ Sk. 32. zemspītras piezīmē ierosināto apsvērumu.

3. iedaļa

Kopīgi noteikumi par izpildi

1. apakšiedaļa

Izpilde ⁵⁰

31./47.e pants

Izpildes procedūra

1. **Ievērojot šīs iedaļas noteikumus**, citā dalībvalstī pieņemtu lēmumu izpildes procedūru (...) reglamentē izpildes dalībvalsts tiesību akti. Neskarot 40., **47.n, 36./47.k un 47.o1** pantu, dalībvalstī pieņemtu lēmumu, kas ir izpildāms **izcelsmes** (...) dalībvalstī (...), **izpildes dalībvalstī** izpilda saskaņā ar tiem pašiem nosacījumiem (...) kā **minētajā** dalībvalstī pieņemtu lēmumu (...).

⁵⁰ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Izpildes procedūras varētu būt tiesas vai ārpus tiesas procedūras, kā noteikts valsts tiesību aktos, starp "iestādēm, kuru kompetencē ir izpilde" varētu būt tiesas, tiesu izpildītāji un jebkuras citas iestādes, kā noteikts valsts tiesību aktos. Ja papildus iestādēm, kuru kompetencē ir izpilde, šīs regulas normās ir minētas arī tiesas, tam būtu jāaptver gadījumi, kad saskaņā ar valsts tiesību aktiem kāda struktūra, kas nav tiesa, ir tā iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, taču daži lēmumi tiek atstāti tikai tiesu ziņā – vai nu no paša sākuma, vai arī kā tās iestādes aktu pārbaude, kuras kompetencē ir izpilde. Iestādei, kuras kompetencē ir izpilde, vai izpildes dalībvalsts tiesai būtu jānorīko, jāveic vai jāorganizē konkrēti pasākumi, kas jāveic izpildes posmā, piemēram, jebkādi pasākumi, kas nav piespiedu pasākumi un kas varētu būt pieejami saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem, vai jebkādi piespiedu pasākumi, kas varētu būt pieejami saskaņā ar minētajiem tiesību aktiem, tostarp naudas sodi, ieslodzījums vai tas, ka tiesu izpildītājs aiziet pakalā bērnam."

2. Pusei, kas prasa citā dalībvalstī pieņemta lēmuma izpildi, netiek prasīta pasta adrese izpildes dalībvalstī. Tāpat minētajai pusei prasa iecelt pilnvarotu pārstāvi izpildes dalībvalstī tikai tad, ja šāda pārstāvja iecelšana ir obligāta prasība **saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem** neatkarīgi no pušu (...) valstspiederības.

32./47.f pants

(...) **Iestādes, kuru kompetencē ir izpilde** (...)

(...) Pieteikumu par izpildi iesniedz (...) **iestādei**, kuras kompetencē ir izpilde saskaņā ar (...) izpildes dalībvalsts tiesību aktiem (...) un **kuru** saskaņā ar 81. pantu **minētā** dalībvalsts paziņojusi (...) Komisijai.

(...)

32.a/47.g pants

Daļēja izpilde

1. Puse, kas prasa lēmuma izpildi, var prasīt lēmuma daļēju izpildi.
2. Ja lēmums pieņemts par vairākiem prasījumiem un vienam vai vairāk prasījumiem izpilde ir atteikta, izpilde tomēr ir iespējama attiecībā uz tām lēmuma daļām, uz kurām neattiecas atteikums.
3. Panta 1. un 2. punktu neizmanto, lai izpildītu lēmumu, ar ko norīko bērna atpakaļatdošanu, neizpildot arī visus pagaidu, tostarp aizsardzības, pasākumus, kas ir norīkoti, lai minimizētu risku, kas minēts 1980. gada Hāgas konvencijas 13. panta pirmās daļas b) apakšpunktā.

(...) **Kārtība saskarsmes tiesību īstenošanai** ⁵¹

1. (...) **Iestādes, kuru kompetencē ir izpilde, vai** izpildes dalībvalsts tiesas var izveidot (...) kārtību, lai organizētu saskarsmes tiesību īstenošanu, ja nepieciešamā kārtība **vispār** nav noteikta vai **ir** nepietiekami noteikta lēmumā, ko pieņēmušas (...) dalībvalsts **tiesas**, kurām ir piekritība izspriest lietu pēc būtības, **un ja tiek ievēroti šā lēmuma pamatelementi.**

2. Kārtību (...), kas izveidota atbilstoši (...) **1. punktam**, beidz piemērot (...) **pēc** vēlāka to dalībvalsts tiesu lēmuma, kurām ir piekritība izspriest lietu pēc būtības.

(...)

⁵¹ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Lai atvieglotu citā dalībvalstī pieņemtu lēmumu izpildi, iestādēm, kuru kompetencē ir izpilde, vai tiesām izpildes dalībvalstī vajadzētu būt tiesīgām norādīt sīkāku informāciju attiecībā uz praktiskajiem apstākļiem vai juridiskajiem nosacījumiem, kā tas prasīts saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem. Šajā regulā paredzētajai kārtībai būtu jāatvieglo lēmuma izpilde izpildes dalībvalstī, kurš pretējā gadījumā varētu būt neizpildāms savas neskaidrības dēļ, proti, lai iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, vai izpildes tiesa varētu lēmumu padarīt konkrētāku un precīzāku. Tādā pašā veidā būtu jānosaka arī jebkura cita kārtība, lai panāktu atbilstību juridiskajām prasībām saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem izpildes jomā, piemēram, bērnu aizsardzības iestādes vai psihologa piedalīšanās izpildes posmā. Tomēr jebkurai šādai kārtībai nebūtu jāiejaucas lēmuma pamatelementos vai tie jāpaplašina. Turklāt saskaņā ar šo regulu noteiktajām pilnvarām pielāgot pasākumus nebūtu jāļauj izpildes tiesai pasākumus, kas nav pazīstami izpildes dalībvalsts tiesību aktos, aizvietot ar atšķirīgiem pasākumiem."

1. Ja **tiek prasīta** citā dalībvalstī pieņemta lēmuma izpilde (...), **atbilstošo** apliecību, kas izdota saskaņā ar (...) **36.a vai 47.l** pantu, izsniedz personai, pret kuru prasīta izpilde, pirms pirmā izpildes pasākuma. Apliecībai pievieno lēmumu, ja minētajai personai tas vēl nav izsniegts, **un – attiecīgā gadījumā – detalizētu informāciju par kārtību, kas minēta 34./47.i panta 1. punktā.**
2. Ja (...) **izsniegšana ir jāveic** dalībvalstī, kas nav izcelsmes dalībvalsts (...), **persona, pret kuru prasīta izpilde,** var lūgt **šādu dokumentu** tulkojumu (...) **vai transliterāciju:**
 - a) lēmums, lai apstrīdētu izpildi (...);
 - b) **attiecīgā gadījumā – saskaņā ar 47.l pantu izdotās apliecības [attiecīgais saturs];**

⁵² Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Lai informētu personu, pret kuru ir vērsta citā dalībvalstī pieņemta lēmuma izpilde, tai saprātīgā termiņā pirms pirmā izpildes pasākuma izsniedz apliecību, kas izdota saskaņā ar šo regulu, vajadzības gadījumā pievienojot lēmumu. Šajā gadījumā pirmajam izpildes pasākumam vajadzētu nozīmēt pirmo izpildes pasākumu pēc šādas izsniegšanas. Saskaņā ar Tiesas judikatūru pusei, pret kuru tiek prasīta izpilde, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, kurā ir ietverta iespēja uzsākt tiesvedību, lai apstrīdētu lēmuma izpildāmību, pirms faktiskā izpildes sākuma."

ja attiecīgais dokuments nav uzrakstīts vai arī tam nav pievienots tulkojums **vai transliterācija** valodā (...), ko šī persona saprot, vai (...) arī tās dalībvalsts oficiālajā valodā, kurā persona pastāvīgi dzīvo, vai, ja minētajā dalībvalstī ir vairākas oficiālās valodas – tās vietas oficiālajā valodā vai vienā no oficiālajām valodām, kurā persona pastāvīgi dzīvo.

3. Ja tiek lūgts tulkojums (...) **vai transliterācija** saskaņā ar (...) **2. punktu**, nevar veikt nekādus izpildes pasākumus, izņemot aizsardzības pasākumus, kamēr personai, pret kuru prasīta izpilde, nav nodrošināts minētais tulkojums **vai transliterācija**.

4. (...) **Panta 2. un 3. punktu** nepiemēro (...) **tiktāl, ciktāl lēmums un – attiecīgā gadījumā – 1. punktā minētā apliecība** jau ir izsniegti personai, pret kuru prasīta izpilde (...), **atbilstoši 2. punktā noteiktajām tulkojuma vai transliterācijas prasībām.**

(...)

2. apakšiedaļa

Izpildes procesa apturēšana un izpildes atteikums

36./47.k pants

(...) Apturēšana un atteikums ⁵³

⁵³ Paredzēts pievienot trīs aptuveni šādas ievirzes apsvērumus:

- (R1) "Lietās par vecāku atbildību izpilde vienmēr attieksies uz bērnu un daudzos gadījumos – uz bērna nodošanu personai, kas nav persona, ar kuru bērns dzīvo tajā brīdī, un/vai uz bērna pārcelšanu uz citu dalībvalsti. Tādējādi galvenajam mērķim vajadzētu būt panākt pareizo līdzsvaru starp pieteikuma iesniedzēja tiesībām principā panākt pēc iespējas ātrāku lēmuma īstenošanu arī pārrobežu lietās Eiropas Savienībā, vajadzības gadījumā piemērojot arī piespiedu pasākumus, un nepieciešamību pēc iespējas ierobežot bērna pakļaušanu šādiem, iespējams, traumējošiem piespiedu izpildes pasākumiem, to pieļaujot tikai gadījumos, kad no tā nevar izvairīties. Šis novērtējums būtu jāveic iestādēm, kuru kompetencē ir izpilde, un tiesām katrā dalībvalstī, ņemot vērā katru atsevišķu gadījumu."
- (R2) "Ar šo regulu tiecas starp dalībvalstīm izveidot vienlīdzīgus apstākļus attiecībā uz lēmumu pārrobežu izpildi lietās par vecāku atbildību. Vairākās dalībvalstīs šie lēmumi jau ir izpildāmi, pat ja tos vēl var pārsūdzēt vai par tiem jau ir iesniegta pārsūdzība. Citās dalībvalstīs izpildāms ir tikai galīgs lēmums, ko vairs nevar pārsūdzēt parastajā kārtībā. Lai regulētu steidzamības situācijas, šajā regulā tāpēc ir paredzēts, ka izcelsmes dalībvalsts tiesa konkrētus lēmumus lietās par vecāku atbildību varētu pasludināt par provizoriski izpildāmiem, pat ja tos vēl var pārsūdzēt, proti, lēmumus, ar ko norīko bērna atpakaļatdošanu saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju, un lēmumus par saskarsmes tiesību piešķiršanu."
- (R3) "Tomēr izpildes procedūrās, kas attiecas uz bērniem, ir svarīgi, lai iestādes, kuru kompetencē ir izpilde, vai tiesas spētu ātri reaģēt uz attiecīgo apstākļu maiņu, tostarp izcelsmes dalībvalsts lēmuma apstrīdēšanu, lēmuma izpildāmības zaudēšanu un šķēršļiem vai ārkārtas situācijām, ar ko tās saskaras izpildes posmā. Tādēļ, ja lēmuma izpildāmība ir apturēta izcelsmes dalībvalstī, pēc pieteikuma saņemšanas vai pēc pašas tiesas vai iestādes iniciatīvas būtu jāaptur izpildes process. Iestādei vai tiesai, kuras kompetencē ir izpilde, tomēr nevajadzētu būt pienākumam aktīvi izpētīt, vai pa šo laiku izpildāmība izcelsmes dalībvalstī ir tikusi apturēta pēc pārsūdzības vai kā citādi, ja nekas neliecina par to, ka tas tā varētu būt. Turklāt izpildes apturēšanai vai atteikumam izpildes dalībvalstī vajadzētu būt iestādes, kuras kompetencē ir izpilde, vai tiesas kompetencē, un par to var lemt pēc pieteikuma saņemšanas, ja tiek konstatēts, ka pastāv viens vai vairāki šajā regulā ietvertie vai atļautie pamatojumi."

1. (...) **Iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, vai tiesa izpildes dalībvalstī pēc savas iniciatīvas vai pēc pieteikuma saņemšanas no personas, pret kuru prasīta izpilde, vai – ja to paredz valsts tiesību akti – no attiecīgā bērna** (...) aptur izpildes procesu, ja attiecīgā lēmuma izpildāmība ir apturēta izcelsmes dalībvalstī.

2. **Iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, vai tiesa izpildes dalībvalstī pēc pieteikuma saņemšanas no personas, pret kuru prasīta izpilde, vai – ja to paredz valsts tiesību akti – no attiecīgā bērna var pilnībā vai daļēji** (...) apturēt izpildes procesu (...) **kāda šāda iemesla dēļ:**

- a) lēmums ir pārsūdzēts parastajā kārtībā izcelsmes dalībvalstī;
- b) vēl nav beidzies a) apakšpunktā minētās pārsūdzības parastajā kārtībā termiņš;
- c) ir iesniegts pieteikums par izpildes atteikumu, pamatojoties uz 40., 47.n vai 47.o1 pantu; vai
- d) persona, pret kuru ir prasīta izpilde, saskaņā ar 47.m pantu ir iesniegusi pieteikumu par tādas apliecības atsaukšanu, kas izdota, ievērojot 47.l pantu.

3. Ja iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, vai tiesa 2. punkta b) apakšpunktā minētā iemesla dēļ aptur izpildes procesu, tā var noteikt termiņu jebkādas pārsūdzības iesniegšanai.⁵⁴

⁵⁴ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Ja lēmums vēl ir pārsūdzams izcelsmes dalībvalstī un termiņš pārsūdzības iesniegšanai parastajā kārtībā vēl nav beidzies, iestādei, kuras kompetencē ir izpilde, vai izpildes dalībvalsts tiesai vajadzētu būt rīcības brīvībai pēc pieteikuma saņemšanas apturēt izpildes procesu. Minētajos gadījumos tā var noteikt termiņu jebkādas pārsūdzības iesniegšanai izcelsmes dalībvalstī nolūkā panākt vai saglabāt izpildes procesa apturēšanu. Šādai termiņa noteikšanai vajadzētu būt saistošai tikai attiecībā uz izpildes procesa apturēšanu, un tai nebūtu jāietekmē termiņš pārsūdzības iesniegšanai saskaņā ar izcelsmes dalībvalsts procesuālajiem noteikumiem."

4. Izņēmuma gadījumos iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, vai tiesa pēc pieteikuma saņemšanas no personas, pret kuru prasīta izpilde, vai – ja to paredz valsts tiesību akti – no attiecīgā bērna, vai no jebkādas ieinteresētās personas, kura rīkojas bērna interesēs, var apturēt izpildes procesu, ja izpilde pakļautu bērnu nopietnam fiziska vai psiholoģiska kaitējuma riskam sakarā ar īslaicīgiem šķēršļiem, kas radušies pēc lēmuma pieņemšanas, vai ja notikusi jebkāda cita būtiska apstākļu maiņa.

Izpildi atsāk, tiklīdz beidz pastāvēt nopietnais fiziska vai psiholoģiska kaitējuma risks.

5. Gadījumos, kas minēti 4. punktā, pirms atteikt izpildi saskaņā ar 6. punktu, iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, vai tiesa veic jebkākus attiecīgos pasākumus ⁵⁵, lai sekmētu izpildi, saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūru un ņemot vērā bērna intereses.

6. Ja 4. punktā minētais nopietnais risks ir uzskatāms par ilgstošu, iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, vai tiesa pēc pieteikuma saņemšanas var atteikt lēmuma izpildi.

⁵⁵ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Izņēmuma gadījumos iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, vai tiesa var apturēt izpildes procesu, ja izpilde pakļautu bērnu nopietnam fiziska vai psiholoģiska kaitējuma riskam sakarā ar īslaicīgiem šķēršļiem, kas radušies pēc lēmuma pieņemšanas, vai ja notikusi jebkāda cita būtiska apstākļu maiņa. Izpilde būtu jāatsāk, tiklīdz beidz pastāvēt nopietnais fiziska vai psiholoģiska kaitējuma risks. Ja tas tomēr turpina pastāvēt, pirms izpildes atteikšanas būtu jāveic jebkādi attiecīgi pasākumi saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūru, tostarp – attiecīgā gadījumā – izmantojot citu attiecīgo profesionāļu, piemēram, sociālo darbinieku vai bērnu psihologu, palīdzību, lai censtos nodrošināt lēmuma īstenošanu. Iestādēm, kuru kompetencē ir izpilde, jo īpaši būtu jācenšas saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūru pārvarēt jebkādos šķēršļus, ko radījusi apstākļu maiņa, piemēram, bērna skaidri iebildumi, kurus viņš paudis tikai pēc lēmuma pieņemšanas, bet kuri ir tik būtiski, ka, ja tos ignorētu, bērnam rastos nopietns fiziska vai psiholoģiska kaitējuma risks."

47.01 pants

Izpildes apturēšanas vai atteikuma iemesli saskaņā ar valsts tiesību aktiem ⁵⁶

Izpildes apturēšanas vai atteikuma iemeslus, kas paredzēti saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem, piemēro tiktāl, ciktāl tie nav pretrunā 36./47.k, 40. un 47.n panta piemērošanai. ⁵⁷

41./47.p pants

(...) To **iestāžu vai tiesu piekritība, kuras ir kompetentas par izpildes atteikšanu**

1. Pieteikumu par izpildes atteikumu, **kas pamatots ar 38. pantu**, iesniedz tiesā (...), kuru saskaņā ar 81. pantu katra dalībvalsts paziņojusi Komisijai. **Pieteikumu par izpildes atteikumu, kas pamatots ar citiem šajā regulā izklāstītiem vai atļautiem iemesliem, iesniedz iestādē vai tiesā, kuru saskaņā ar 81. pantu katra dalībvalsts paziņojusi Komisijai.**

⁵⁶ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Jebkāda valsts atteikuma iemesla piemērošanas rezultātā nedrīkstētu tikt paplašināti saskaņā ar šo regulu paredzēto iemeslu nosacījumi un kārtība."

⁵⁷ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Pusei, kas apstrīd citā dalībvalstī pieņemta lēmuma izpildi, cik vien iespējams un saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību sistēmu, būtu jāvar to izdarīt izpildes procedūrā un vienas procedūras ietvaros papildus šajā regulā paredzētajiem atteikuma iemesliem izvirzīt atteikuma iemeslus, kas paredzēti saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā ir prasīta izpilde, un kas joprojām būtu piemērojami tāpēc, ka tie nav pretrunā šajā regulā paredzētajiem iemesliem. Tas varētu ietvert, piemēram, apstrīdēšanu, pamatojoties uz formālām kļūdām izpildes aktā saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai uz apgalvojumu, ka lēmumā pieprasītā darbība jau ir veikta vai tās veikšana ir kļuvusi neiespējama, piemēram, *force majeure* gadījumā, personas, kurai bērns ir jānodod, nopietnas slimības gadījumā, minētās personas nonākšanas ieslodzījumā vai nāves gadījumā, gadījumā, ja dalībvalstī, uz kuru bērns ir jānosūta atpakaļ, pēc lēmuma pieņemšanas ir uzsākta karadarbība, vai gadījumā, ja ir atteikta tāda lēmuma izpilde, kurš saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā tiek prasīta izpilde, pēc būtības nav izpildāms un to šajā nolūkā nevar pielāgot."

2. Tās iestādes vai tiesas vietējo piekritību, kuru saskaņā ar 81. pantu katra dalībvalsts paziņojusi Komisijai, nosaka (...) tās dalībvalsts tiesību akti, kurā ir ierosināta tiesvedība saskaņā ar 1. punktu.

(...)

42./47.q pants

(...) **Pieteikums** par izpildes atteikumu

1. **Pieteikuma** par izpildes atteikumu **iesniegšanas** procedūru, ciktāl uz to neattiecas šī regula, reglamentē izpildes dalībvalsts tiesību akti.
2. Prasītājs iesniedz tiesai lēmuma kopiju un – (...) **attiecīgā gadījumā un ja iespējams – attiecīgo apliecību, kas izdota, ievērojot 36.a vai 47.l pantu.**
3. Iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, vai tiesa vajadzības gadījumā var pieprasīt, lai prasītājs saskaņā ar 69. pantu iesniegtu attiecīgās apliecības [attiecīgā saturā], kura izdota, ievērojot 36.a vai 47.l pantu, un kurā norādīts izpildāmais pienākums, tulkojumu vai transliterāciju.
4. Iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, vai tiesa var pieprasīt, lai prasītājs saskaņā ar 69. pantu iesniegtu lēmuma tulkojumu vai transliterāciju, ja tā nevar turpināt darbu bez šāda tulkojuma vai transliterācijas.
5. Iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, vai tiesa var neprasīt iesniegt (...) **2. punktā** minētos dokumentus, ja tie jau ir tās rīcībā vai tā uzskata par nepamatotu prasīt prasītājam tos sniegt. (...) **Pēdējā no minētajiem gadījumiem tiesa var prasīt otru pusi iesniegt minētos dokumentus.**
6. Pusei, kas prasa citā dalībvalstī pieņemta lēmuma izpildes atteikumu, netiek prasīta pasta adrese izpildes dalībvalstī. Tāpat minētajai pusei prasa iecelt pilnvarotu pārstāvi izpildes dalībvalstī tikai tad, ja šāda pārstāvja iecelšana ir obligāta prasība **saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem** neatkarīgi no pušu (...) valstspiederības.

(...) **Paātrinātas procedūras**

(...) Iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, vai tiesa procedūrās saistībā ar pieteikumu par izpildes atteikumu rīkojas bez nepamatotas kavēšanās.

Apstrīdēšana vai pārsūdzība (...)

1. (...) Jebkura puse var **apstrīdēt vai** pārsūdzēt lēmumu par izpildes atteikuma pieteikumu.
2. **Apstrīdējumu vai** pārsūdzību iesniedz (...) **iestādē vai tiesā**, ko (...) **izpildes** dalībvalsts saskaņā ar 81. pantu ir paziņojusi Komisijai **kā tiesu, kurā jāiesniedz šāda pārsūdzība.**

Turpmāka **apstrīdēšana vai** pārsūdzība (...)

(...) Lēmumu par **apstrīdējumu vai** pārsūdzību var apstrīdēt (...) **apstrīdējuma vai pārsūdzības kārtībā vienīgi** tad, ja (...) **attiecīgā** dalībvalsts, ievērojot 81. pantu, ir paziņojusi Komisijai **tiesas, kurās jāiesniedz visi turpmākie apstrīdējumi vai pārsūdzības.**

46./47.s pants

Tiesvedības apturēšana

1. **Iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, vai tiesa, kurā ir iesniegts izpildes atteikuma pieteikums vai (...) kura izskata pārsūdzību (...), kas iesniegta saskaņā ar 44. vai 45. pantu, var (...) apturēt tiesvedību šādu iemeslu dēļ:**

- a) **lēmums** ir pārsūdzēts parastajā kārtībā izcelsmes dalībvalstī;
- b) **vēl nav beidzies a) apakšpunktā minētās pārsūdzības parastajā kārtībā (...) termiņš; vai**
- c) **persona, pret kuru ir prasīta izpilde, saskaņā ar 47.m pantu ir iesniegusi pieteikumu par tādas apliecības atsaukšanu, kas izdota, ievērojot 47.l pantu.**

2. Ja **iestāde, kuras kompetencē ir izpilde, vai tiesa 1. punkta b) apakšpunktā minētā iemesla dēļ aptur tiesvedību, tā var noteikt termiņu (...) pārsūdzības iesniegšanai.** ⁵⁸

(...)

(...)

(...)

(...)

⁵⁸ Sk. 54. zemsvītras piezīmē ierosināto apsvērumu.

4.(...) IEDAĻA

PUBLISKIE AKTI UN NOLĪGUMI

55.a pants

Darbības joma

Šo iedaļu piemēro lietās par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu un vecāku atbildību publiskiem aktiem, kas ir oficiāli sastādīti vai reģistrēti, un nolīgumiem, kas ir reģistrēti, dalībvalstī, kas pieņem jurisdikciju saskaņā ar šīs regulas II nodaļu.

55. pants

Publisko aktu un nolīgumu atzīšana un izpilde

1. Publiskos aktus un nolīgumus saistībā ar laulāto atšķiršanu un laulības šķiršanu, kuriem ir juridisks spēks izcelsmes dalībvalstī, citās dalībvalstīs atzīst, neprasot nekādu īpašu procedūru. Attiecīgi piemēro šīs nodaļas 1. iedaļu, ja vien šajā iedaļā nav noteikts citādi.⁵⁹

⁵⁹ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Publiskie akti un pušu nolīgumi saistībā ar laulāto atšķiršanu un laulības šķiršanu, kuriem ir juridisks spēks vienā dalībvalstī, atzīšanas noteikumu piemērošanas nolūkā būtu jāuzskata par līdzvērtīgiem "lēmumiem". Publiskie akti un pušu nolīgumi lietās par vecāku atbildību, kuri ir izpildāmi vienā dalībvalstī, atzīšanas un izpildes noteikumu piemērošanas nolūkā būtu jāuzskata par līdzvērtīgiem "lēmumiem".

Kaut gan pienākums nodrošināt bērnam iespēju paust savu viedokli saskaņā ar šo regulu neattiecas uz publiskajiem aktiem un nolīgumiem, bērna tiesības paust savu viedokli turpina pastāvēt, ievērojot Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 24. pantu un ņemot vērā valsts tiesību aktos un procedūrā īstenotās ANO Konvencijas par bērna tiesībām 12. pantu." Tam, ka bērnam nav tikusi dota iespēja paust viedokli, nevajadzētu automātiski būt iemeslam atteikt publisko instrumentu un nolīgumu atzīšanu un izpildi lietās par vecāku atbildību."

2. (...) Publiskos aktus un nolīgumus lietās par vecāku atbildību, kuriem ir juridisks spēks un kuri ir izpildāmi izcelsmes (...) dalībvalstī (...), (...) citās dalībvalstīs atzīst un izpilda, nepieprasot izpildāmības pasludināšanu. Attiecīgi piemēro šīs nodaļas 1. un 3. iedaļu, ja vien šajā iedaļā nav noteikts citādi.

56. pants

Apliecība

1. Izcelsmes dalībvalsts tiesa vai kompetentā iestāde, kura ir paziņota Komisijai, ievērojot 81. pantu, (...) pēc puses pieteikuma saņemšanas izdod (...) apliecību publiskajam aktam vai nolīgumam:

a) laulības lietās, izmantojot [III] pielikumā norādīto veidlapu;

b) lietās par vecāku atbildību, izmantojot [IV] pielikumā norādīto veidlapu.⁶⁰

Šā punkta b) apakšpunktā minētajā apliecībā iekļauj publiskajā aktā vai nolīgumā (...) ietvertā izpildāmā pienākuma kopsavilkumu (...).

2. Apliecību var izdot tikai tad, ja dalībvalstij, kura pilnvaroja publisku iestādi vai citu iestādi oficiāli sastādīt vai reģistrēt publisko aktu vai reģistrēt nolīgumu, bija jurisdikcija saskaņā ar šīs regulas II nodaļu un publiskajam aktam vai nolīgumam ir juridisks spēks minētajā dalībvalstī.

⁶⁰ Apliecībā vajadzētu būt izvēles rūtiņai, kurā norāda, vai bērnam ir tikusi dota iespēja paust savu viedokli un, ja bērnam nav tikusi dota šāda iespēja, šādas rīcības iemeslus.

3. Neatkarīgi no 2. punkta lietās par vecāku atbildību apliecību nevar izdot, ja kaut kas liecina par to, ka publiskā akta vai nolīguma saturs ir pretrunā bērna interesēm.

4. Apliecību aizpilda valodā, kādā izstrādāts publiskais akts vai nolīgums. To var izdot arī citā Savienības oficiālajā valodā, ko pieprasa puse. Kompetentajai iestādei, kas apliecību izdod, tas nerada nekādu pienākumu nodrošināt [attiecīgā satura] tulkojumu vai transliterāciju.

(...)

5. Ja apliecība netiek uzrādīta, publisko aktu vai nolīgumu citā dalībvalstī neatzīst un neizpilda.

56.a pants

Apliecības koriģēšana un atsaukšana

1. Izcelsmes dalībvalsts tiesa vai kompetentā iestāde, kura ir paziņota Komisijai, ievērojot 81. pantu, pēc pieteikuma saņemšanas koriģē vai – pēc savas iniciatīvas – var koriģēt apliecību, ja būtiskas kļūdas vai izlaiduma dēļ ir neatbilstība starp publisko aktu vai nolīgumu un apliecību.

2. Šā panta 1. punktā minētā tiesa vai kompetentā iestāde pēc pieteikuma saņemšanas vai pēc savas iniciatīvas atsauc apliecību, ja tā izsniegta nepamatoti, ņemot vērā 56. pantā noteiktās prasības.

3. Apliecības koriģēšanas vai atsaukšanas kārtību, tostarp koriģēšanas vai atsaukšanas pārsūdzību, reglamentē izcelsmes dalībvalsts tiesību akti.

56.b pants

Atzīšanas vai izpildes atteikuma iemesli

- 1. Atzīt publisko aktu vai nolīgumu saistībā ar laulāto atšķiršanu vai laulības šķiršanu atsaka:**
 - a) ja šāda atzīšana ir klaji pretrunā tās dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai, kurā tiek lūgta atzīšana;**
 - b) ja tas ir nesavienojams ar lēmumu, publisko aktu vai nolīgumu starp šīm pašām pusēm dalībvalstī, kurā tiek prasīta atzīšana; vai**
 - c) ja tas ir nesavienojams ar agrāku lēmumu, publisko aktu vai nolīgumu, kas starp šīm pašām pusēm ir izdots citā dalībvalstī vai trešā valstī, ja vien agrākais lēmums, publiskais akts vai nolīgums vai lēmums atbilst tā atzīšanas nosacījumiem dalībvalstī, kurā tiek prasīta atzīšana.**
- 2. Atzīt publisko aktu vai nolīgumu lietās par vecāku atbildību atsaka:**
 - a) ja šāda atzīšana, ņemot vērā bērna intereses, ir klaji pretrunā tās dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai, kurā tiek prasīta atzīšana;**
 - b) pēc ikvienas personas lūguma, kas uzstāj, ka ar publisko aktu vai nolīgumu tiek pārkāpta tās vecāku atbildība, ja publiskais akts ir sastādīts vai reģistrēts vai nolīgums ir noslēgts un reģistrēts bez šīs personas līdzdalības;**
 - c) ja un ciktāl tas ir nesavienojams ar vēlāku lēmumu, publisko aktu vai nolīgumu lietās par vecāku atbildību, kas izdots dalībvalstī, kurā atsaucas uz atzīšanu vai prasa izpildi;**

- d) ja un ciktāl tas ir nesavienojams ar vēlāku lēmumu, publisko aktu vai nolīgumu lietās par vecāku atbildību, kas izdots citā dalībvalstī vai trešā valstī, kurā bērnam ir pastāvīga dzīvesvieta, ar noteikumu, ka vēlākais lēmums, publiskais akts vai nolīgums atbilst nosacījumiem tā atzīšanai dalībvalstī, kurā atsaucas uz atzīšanu vai prasa izpildi.

3. Atzīt vai izpildīt publisko aktu vai nolīgumu lietās par vecāku atbildību var atteikt, ja publiskais akts ir oficiāli sastādīts vai reģistrēts vai nolīgums ir reģistrēts, nedodot bērnam, kurš ir spējīgs uz savu viedokli, iespēju savu viedokli paust.

5.(...) IEDAĻA

(...) CITI NOTEIKUMI

(...)

(...)

50. pants

Aizliegums apstrīdēt izcelsmes (...) **tiesas** piekritību

Izcelsmes dalībvalsts (...) **tiesas** piekritību nedrīkst apstrīdēt. Atsauce uz sabiedrisko kārtību, kas minēta 37. panta a) apakšpunktā un 38. panta a) apakšpunktā, nav attiecināma uz noteikumiem par piekritību, kas izklāstīti 3. līdz (...) **13.** pantā.

51. pants

Piemērojamo tiesību atšķirības

Lēmuma laulības lietās atzīšanu nedrīkst atteikt, pamatojoties uz to, ka tās dalībvalsts tiesību akti, kurā ir lūgta šāda atzīšana, tādu pašu faktu dēļ nepieļauj laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu.

52. pants

Aizliegums pārskatīt pēc būtības

Nekādos apstākļos citā dalībvalstī pieņemts lēmums nav pārskatāms pēc būtības.

52.a pants

Pārsūdzība konkrētās dalībvalstīs

Ja lēmums ir pieņemts Īrijā, Kiprā vai Apvienotajā Karalistē, jebkurš izcelsmes dalībvalstī pieejamais pārsūdzības veids šīs nodaļas vajadzībām uzskatāms par pārsūdzību parastajā kārtībā.

(...)

(...)

57. pants

Izmaksas

Šī nodaļa attiecas arī uz tiesas izmaksu un izdevumu apmēra noteikšanu saskaņā ar šo regulu un jebkura rīkojuma izpildi attiecībā uz šādām izmaksām un izdevumiem.

58. pants

Juridiskā palīdzība

1. Pieteikuma iesniedzējs, kurš izcelsmes dalībvalstī ir saņēmis pilnīgu vai daļēju juridisko palīdzību vai atbrīvojumu no izdevumu segšanas, ir tiesīgs **27. panta 3. punktā, 39. pantā un 42./47.q pantā** paredzētajās procedūrās saņemt visplašāko juridisko palīdzību vai visplašāko atbrīvojumu no izmaksām un izdevumiem, kādu paredz izpildes dalībvalsts tiesību akti.
2. Pieteikuma iesniedzējs, kurš izcelsmes dalībvalstī ir izmantojis bezmaksas procesu kādā no administratīvajām iestādēm, kas Komisijai paziņotas, ievērojot **81. pantu**, ir tiesīgs visās **1. punktā** uzskaitītajās procedūrās saņemt juridisko palīdzību saskaņā ar **1. punktu**. Tālā minētā puse uzrāda izcelsmes dalībvalsts kompetentās iestādes izdotu dokumentu, kurā apstiprināts, ka tās finansiālais stāvoklis atbilst prasībām, lai varētu saņemt pilnīgu vai daļēju juridisko palīdzību vai atbrīvojumu no izmaksu segšanas.

59. pants

Nodrošinājums, galvojums vai depozīts

No personas, kura vienā dalībvalstī lūdz citā valstī pieņemta lēmuma izpildi, nedrīkst prasīt nodrošinājumu, galvojumu vai depozītu, neatkarīgi no tā, kā tas nosaukts, pamatojoties uz to, ka persona ir ārvalstnieks (...) tās pastāvīgā dzīvesvieta nav izpildes dalībvalstī.

V NODAĻA

SADARBĪBA (...) LIETĀS PAR VECĀKU ATBILDĪBU ⁶¹

⁶¹ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Šīs regulas noteikumi par sadarbību lietās par vecāku atbildību nebūtu jāpiemēro tad, ja tiek apstrādāti atpakaļatdošanas pieteikumi saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvenciju, ar kuriem saistītās procedūras saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvencijas 19. pantu un iedibināto Tiesas judikatūru nav procedūras par vecāku atbildību pēc būtības. Tomēr 1980. gada Hāgas konvencijas piemērošana būtu jāpapildina ar šīs regulas noteikumiem par bērna starptautisko nolaupīšanu un ar vispārējiem noteikumiem."

Sk. arī 3. zemsvītras piezīmē ierosināto apsvērumu.

Centrālo iestāžu izraudzīšanās⁶²

Katra dalībvalsts izraugās vienu vai vairākas centrālās iestādes, kas lietās par vecāku atbildību palīdz šīs regulas piemērošanā, un nosaka katras ģeogrāfisko vai funkcionālo piekritību. Ja dalībvalsts ir izraudzījusies vairāk nekā vienu centrālo iestādi, saziņa parasti notiek tieši ar attiecīgo centrālo iestādi, kurai ir piekritība. Ja saziņa notiek ar centrālo iestādi, kurai nav piekritības, šī iestāde (...) **pārsūta** paziņojumu tai centrālajai iestādei, kurai ir piekritība, un attiecīgi informē (...) sūtītāju.

(...)

Centrālo iestāžu (...) vispārējie uzdevumi

1. (...) Centrālās iestādes dara zināmu informāciju par valsts tiesību aktiem, (...) procedūrām un **pakalpojumiem, kas pieejami lietās par vecāku atbildību, un veic pasākumus, kurus tās uzskata par** piemērotiem (...), lai pilnveidotu šīs regulas piemērošanu (...).
2. **Centrālās iestādes sadarbojas un veicina sadarbību starp kompetentajām iestādēm attiecīgajās dalībvalstīs, lai sasniegtu šīs regulas mērķus.**
3. (...) **Šiem nolūkiem (...) var** izmantot Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un komercietās.

⁶² Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Lietās par vecāku atbildību visās dalībvalstīs būtu jāizraugās centrālās iestādes. Dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja izraudzīties vienu un to pašu centrālo iestādi šīs regulas un 1980. gada un 1996. gada Hāgas konvenciju piemērošanas vajadzībām. Tām būtu jānodrošina, ka centrālo iestāžu rīcībā ir pienācīgi finanšu resursi un cilvēkresursi, lai tās varētu pildīt uzdevumus, kuri tām uzticēti saskaņā ar šo regulu."

62.a pants

Lūgumu iesniegšana ar centrālo iestāžu starpniecību

1. Centrālās iestādes pēc lūguma no citas dalībvalsts centrālās iestādes sadarbojas atsevišķos gadījumos, lai sasniegtu šīs regulas mērķus.
2. Lūgumus, ievērojot šo nodaļu, var iesniegt tiesa vai kompetentā iestāde. Lūgumus, ievērojot 63. panta c) un g) punktu un 64. panta 1. punkta c) apakšpunktu, var iesniegt arī personas, kam ir vecāku atbildība.
3. Izņemot steidzamus gadījumus un neskarot 67.a pantu, lūgumus, ievērojot šo nodaļu, iesniedz tās dalībvalsts centrālajai iestādei, kurā ir tiesa vai kompetentā iestāde, kas izsaka lūgumu, vai tās dalībvalsts centrālajai iestādei, kurā ir pieteikuma iesniedzēja pastāvīgā dzīvesvieta.⁶³

⁶³ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Izņemot steidzamus gadījumus un neskarot tiešu sadarbību un saziņu starp tiesām, kas ir atļauta saskaņā ar šo regulu, lūgumus, ievērojot šo regulu, par sadarbību lietās par vecāku atbildību varētu izteikt tiesas un kompetentās iestādes, un tie būtu jāiesniedz tās dalībvalsts centrālajai iestādei, kuras tiesa vai kompetentā iestāde izsaka lūgumu. Konkrētus lūgumus varētu izteikt arī personas, kam ir vecāku atbildība, un tie būtu jāiesniedz pieteikuma iesniedzēja pastāvīgās dzīvesvietas centrālajai iestādei. Šādiem lūgumiem būtu jāietver lūgumi sniegt informāciju un palīdzību personām, kam ir vecāku atbildība un kas prasa lēmumu atzīšanu un izpildi centrālās iestādes, kurai izteikts lūgums, teritorijā, jo īpaši attiecībā uz saskarsmes tiesībām un bērna atpakaļatdošanu, tostarp vajadzības gadījumā informāciju par to, kā saņemt juridisko palīdzību; lūgumi palīdzēt panākt vienošanos starp personām, kam ir vecāku atbildība, izmantojot starpniecību vai citus alternatīvas strīdu izšķiršanas līdzekļus, un lūgumi tiesai vai kompetentajai iestādei apsvērt vajadzību veikt pasākumus paša bērna vai viņa īpašuma aizsardzībai.

Tāda steidzama gadījuma piemērs, kad ir atļaujams tiešs sākotnējais kontakts ar tiesu vai kompetento iestādi dalībvalstī, kurai izteikts lūgums, varētu būt tiešs lūgums citas dalībvalsts kompetentajai iestādei apsvērt vajadzību veikt pasākumus bērna aizsardzībai, ja tiek uzskatīts, ka bērns ir pakļauts nenovēršamam riskam.

Pienākamam izmantot centrālās iestādes kanālus vajadzētu būt obligātam tikai attiecībā uz sākotnējiem lūgumiem; jebkādu turpmāku saziņu ar tiesu, kompetento iestādi vai pieteikuma iesniedzēju varētu veikt arī tieši."

4. Šis pants neliedz centrālajām iestādēm vai kompetentajām iestādēm slēgt vai saglabāt tādus esošos līgumus vai vienošanās ar centrālajām iestādēm vai kompetentajām iestādēm ⁶⁴ vienā vai vairākās citās dalībvalstīs, kas nodrošina tiešu saziņu to savstarpējās attiecībās.

5. Šī nodaļa neliedz jebkurai personai, kam ir vecāku atbildība, tieši vērsties citas dalībvalsts tiesās.

6. 63. un 64. pants nekādā gadījumā neuzliek centrālai iestādei pienākumu īstenot pilnvaras, ko var īstenot vienīgi tiesu iestādes saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurai izteikts lūgums.

63. pants

(...) Centrālo iestāžu, kurām izteikts lūgums, īpašie uzdevumi

(...) Centrālās iestādes, **kurām izteikts lūgums**, (...) tieši vai ar **tiesu, kompetento** iestāžu vai citu struktūru starpniecību veic visus attiecīgos pasākumus, lai:

- a) **saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūru** sniegtu (...) palīdzību bērna atrašanās vietas noteikšanā, ja ir ziņas, ka bērns varētu atrasties tās dalībvalsts teritorijā, kurai izteikts lūgums, un (...) **minētā informācija** ir nepieciešama, lai izpildītu **pieteikumu vai** lūgumu saskaņā ar šo regulu;

⁶⁴ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Centrālajām iestādēm vai kompetentajām iestādēm nebūtu jāliedz slēgt vai saglabāt tādus esošos līgumus vai vienošanās ar centrālajām iestādēm vai kompetentajām iestādēm vienā vai vairākās citās dalībvalstīs, kas nodrošina tiešu saziņu to savstarpējās attiecībās. Kompetentajām iestādēm šādi līgumi un vienošanās būtu jādara zināmi savām centrālajām iestādēm."

- b) savāktu un apmainītos ar informāciju, **kas ir būtiska procedūrās lietās par vecāku atbildību**, saskaņā ar 64. pantu;
- c) sniegtu informāciju un palīdzību personām, kam ir vecāku atbildība un kas prasa lēmumu atzīšanu un izpildi (...) **centrālās iestādes, kurai izteikts lūgums**, teritorijā, jo īpaši attiecībā uz saskarsmes tiesībām un bērna atpakaļatdošanu, **tostarp vajadzības gadījumā informāciju par to, kā saņemt juridisko palīdzību**;
- d) sekmētu saziņu (...) starp **tiesām, kompetentajām iestādēm un citām iesaistītajām struktūrām** ⁶⁵, jo īpaši (...) **64.a** panta piemērošanas nolūkā;
- e) **vajadzības gadījumā sekmētu** ⁶⁶ saziņu starp tiesām, jo īpaši **12., 12.a, 14. un 19. panta** piemērošanas nolūkā;

⁶⁵ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Konkrētās lietās par vecāku atbildību, kuras ir šīs regulas darbības jomā, centrālajām iestādēm būtu savstarpēji jāsadarbojas palīdzības sniegšanā valsts tiesām, kompetentajām iestādēm un citām struktūrām, kā arī personām, kam ir vecāku atbildība. Šādas citas struktūras varētu ietvert, piemēram, nevalstiskas organizācijas, kas piedāvā telpas uzraudzītas saskarsmes norisei, vai struktūra, ko parasti sauc par bāriņtiesas palīdzību, kas pastāv dažās dalībvalstīs. Centrālās iestādes, kurai izteikts lūgums, sniegtai palīdzībai vajadzētu jo īpaši ietvert bērna atrašanās vietas noteikšanu tieši vai ar tiesu, kompetento iestāžu vai citu struktūru palīdzību, ja tas ir nepieciešams, lai izpildītu lūgumu saskaņā ar šo regulu, un jebkādas citas tādas informācijas sniegšanu, kas ir būtiska lietu par vecāku atbildību izskatīšanai."

⁶⁶ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Centrālajām iestādēm, kurām izteikts lūgums, būtu arī jāveic visi attiecīgie pasākumi, lai vajadzības gadījumā atvieglotu saziņu starp tiesām, jo īpaši par noteikumu piemērošanu attiecībā uz piekritības nodošanu, attiecībā uz pagaidu, tostarp aizsardzības, pasākumiem steidzamos gadījumos, jo īpaši, ja tie ir saistīti ar starptautisko bērna nolaupīšanu un vērsti uz 1980. gada Hāgas konvencijas 13. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētā riska maksimālu samazināšanu, un attiecībā uz *lis pendens* un saistītām prasībām. Šajā nolūkā informācijas sniegšana turpmākai tiešai saziņai dažos gadījumos var būt pietiekama (piemēram, sniedzot bērnu labklājības iestāžu, tīkla tiesnešu vai kompetentās tiesas kontaktinformāciju)."

- f) sniegtu informāciju un palīdzību, kas vajadzīga **tiesām un kompetentajām** iestādēm, lai piemērotu 65. pantu; **un**
 - g) ar starpniecību vai citiem **strīdu alternatīvas izšķiršanas** līdzekļiem sekmētu vienošanos personu starpā, kurām ir vecāku atbildība, un tālab (...) veicinātu pārrobežu sadarbību.
- (...)

64. pants

Sadarbība tādas informācijas vākšanā un apmaiņā, **kas ir būtiska procedūrās lietās par vecāku atbildību**

1. Pēc pamatota lūguma (...) bērna tagadējās **vai bijušās** pastāvīgās dzīvesvietas (...) **vai** atrašanās (...) dalībvalsts centrālā iestāde tieši vai ar **tiesu, kompetento** iestāžu vai citu struktūru starpniecību:

a) **ja iespējams, sagatavo vai sagatavo un** sniedz ziņojumu **par**:

- i) (...) bērna situāciju;
- ii) (...) visām **notiekošajām** procedūrām (...) **lietās par vecāku atbildību** par bērnu; vai
- iii)(...) lēmumiem, kas pieņemti (...) **lietās par vecāku atbildību par bērnu**;

- b) **sniedz jebkādu citu informāciju, kas ir būtiska procedūrās lietās par vecāku atbildību dalībvalstī, kura izsaka lūgumu, jo īpaši par tā vecāka, radnieka vai citas personas situāciju, kura var būt piemērota tam, lai rūpētos par bērnu, ja tas vajadzīgs bērna situācijai; vai**
- c) **var lūgt savas dalībvalsts tiesu vai kompetento iestādi apsvērt vajadzību veikt pasākumus bērna personas vai īpašuma aizsardzībai.**

(...)

2. Jebkurā gadījumā, kad bērns ir nopietni apdraudēts, tiesa vai kompetentā iestāde, kas apsver pasākumus bērna aizsardzībai vai ir tos veikusi, ja tai ir zināms, ka bērna dzīvesvieta ir mainījusies vai ka bērns atrodas citā dalībvalstī, informē minētās citas dalībvalsts tiesas vai kompetentās iestādes par riskiem, kas ar to saistīti, un veiktajiem vai apsvēršanā esošajiem pasākumiem. Šo informāciju var nosūtīt tieši vai ar centrālo iestāžu starpniecību.

3. Lūgumiem, kas minēti 1. un 2. punktā, un jebkuriem papildu dokumentiem pievieno tulkojumu dalībvalsts, kurai izteikts lūgums, oficiālajā valodā vai, ja minētajā dalībvalstī ir vairākas oficiālās valodas, tās vietas oficiālajā valodā vai vienā no oficiālajām valodām, kurā lūgums ir izpildāms, vai jebkurā citā valodā, kuru dalībvalsts, kurai izteikts lūgums, skaidri pieņem. Dalībvalstis šādu pieņemšanu paziņo Komisijai saskaņā ar 81. pantu.

4. Izņemot gadījumus, kad ārkārtas apstākļu dēļ tas nav iespējams, ⁶⁷ 1. punktā minēto informāciju ne vēlāk kā trīs mēnešu laikā pēc lūguma saņemšanas pārsūta tai centrālajai iestādei, kura izsaka lūgumu.

⁶⁷ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Tā kā lietās par vecāku atbildību svarīgs ir laika faktors, dalībvalsts, kurai izteikts lūgums, centrālajai iestādei ne vēlāk kā trīs mēnešu laikā pēc lūguma saņemšanas būtu jāpārsūta dalībvalstij, kura izteikusi lūgumu, informācija, kas pieprasīta saskaņā ar šīs regulas noteikumiem par sadarbību, tostarp par sadarbību tādas informācijas vākšanā un apmaiņā, kas ir būtiska procedūrās lietās par vecāku atbildību, un lēmums, ar ko piešķir vai atsaka piekrišanu bērna ievietošanai citā dalībvalstī, izņemot gadījumus, kad ārkārtas apstākļu dēļ tas nav iespējams. Tam būtu jāietver kompetentās valsts iestādes pienākums sniegt informāciju centrālajai iestādei, kurai izteikts lūgums, tik savlaicīgi, lai tā varētu ievērot šo termiņu, vai pienākums paskaidrot, kāpēc to nevar sniegt. Tomēr visām iesaistītajām kompetentajām iestādēm būtu jācenšas sniegt atbildi pat ātrāk nekā šajā maksimālajā termiņā."

64.a pants

Lēmumu lietās par vecāku atbildību īstenošana citā dalībvalstī

1. Dalībvalsts tiesa var lūgt citas dalībvalsts tiesām vai kompetentajām iestādēm palīdzību, lai īstenotu ⁶⁸ lēmumus lietās par vecāku atbildību, kuri pieņemti saskaņā ar šo regulu, jo īpaši, lai nodrošinātu saskarsmes tiesību efektīvu īstenošanu.
2. Lūgumam, kas minēts 1. punktā, un jebkuriem pavaddokumenti pievieno tulkojumu dalībvalsts, kurai izteikts lūgums, oficiālajā valodā vai, ja minētajā dalībvalstī ir vairākas oficiālās valodas, tās vietas oficiālajā valodā vai vienā no oficiālajām valodām, kurā lūgums ir izpildāms, vai jebkurā citā valodā, kuru dalībvalsts, kurai izteikts lūgums, skaidri pieņem. Dalībvalstis šādu pieņemšanu paziņo Komisijai saskaņā ar 81. pantu.

⁶⁸ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Ja kāda dalībvalsts tiesa jau ir pieņēmusi lēmumu lietā par vecāku atbildību vai apsver šādu lēmumu un tā īstenošanai jānotiek citā dalībvalstī, šai tiesai vajadzēt būt iespējai lūgt attiecīgās citas dalībvalsts tiesu vai kompetento iestāžu palīdzību īstenot lēmumu. Tam, piemēram, būtu jāattiecas uz lēmumiem par tādu uzraudzītas saskarsmes tiesību piešķiršanu, kas īstenojamas dalībvalstī, kura nav tā dalībvalsts, kurā atrodas tiesa, kas piešķir saskarsmes tiesības, vai uz lēmumiem saistībā ar jebkādu citu tiesu vai kompetento iestāžu papildu pasākumu tajā dalībvalstī, kurā īstenojams lēmums."

⁶⁹ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Ja bērna pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī tiek apsvērts lēmums par bērna ievietošanu aprūpes iestādē vai audžuģimenes aprūpē, tiesai tiesvedības sākotnējā posmā būtu jāapsver atbilstoši pasākumi nolūkā nodrošināt, lai būtu ievērotas bērna tiesības, jo īpaši tiesības saglabāt bērna identitāti un kontaktus ar vecākiem vai, vajadzības gadījumā, ar citiem radniekiem, ņemot vērā ANO Konvencijas par bērna tiesībām 8., 9. un 20. pantu. Ja tiesai ir zināms par bērna ciešu saikni ar citu dalībvalsti, atbilstoši pasākumi jo īpaši varētu ietvert paziņojumu minētās dalībvalsts konsulārajai iestādei, ja ir piemērojams Vīnes Konvencijas par konsulārajiem sakariem 37. panta b) punkts. Šādas zināšanas varētu arī būt radušās no informācijas, ko sniegusi minētās citas dalībvalsts centrālā iestāde. Atbilstoši pasākumi varētu arī ietvert lūgumu minētajai dalībvalstij, ievērojot šo regulu, sniegt informāciju par kādu no vecākiem, radniekiem vai citām personām, kuras var būt piemērotas tam, lai rūpētos par bērnu. Turklāt atkarībā no apstākļiem tiesa var arī pieprasīt informāciju par procesiem un lēmumiem attiecībā uz bērna vecāku vai brāļiem un māsām. Bērna interesēm joprojām vajadzētu būt vissvarīgākajam apsvērumam. Jo īpaši, nevienam no šiem noteikumiem nebūtu jāskar valsts tiesību akti vai procedūra, ko piemēro jebkādam lēmumam par ievietošanu, kuru tiesa vai kompetentā iestāde pieņemusi dalībvalstī, kas apsver ievietošanu. Jo īpaši, tas neradītu nekādu pienākumu dalībvalsts iestādēm, kam ir piekritība, ievietot bērnu citā dalībvalstī vai šo dalībvalsti turpmāk iesaistīt lēmuma par ievietošanu pieņemšanā vai ar ievietošanu saistītā procesā."

1. Ja (...) **tiesa vai kompetentā** iestāde (...) apsver bērna ievietošanu (...) citā dalībvalstī ⁷⁰, pirmkārt, tā saņem šīs citas dalībvalsts kompetentās iestādes piekrišanu. Šajā sakarā (...) dalībvalsts, **kura izteikusi lūgumu**, centrālā iestāde (...) pārsūta dalībvalsts, **kurai izteikts lūgums** un kurā bērns ievietojams, centrālajai iestādei lūgumu sniegt piekrišanu, kurš ietver ziņojumu par bērnu un ierosinātās ievietošanas vai aprūpes sniegšanas iemeslus, **informāciju par jebkādu iecerēto finansējumu un jebkuru citu informāciju, ko tā uzskata par būtisku, piemēram, ievietošanas paredzamo ilgumu** ⁷¹.

⁷⁰ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Jebkura veida bērna ievietošanai audžuģimenes aprūpē – proti, pie vienas vai vairākām personām saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūru – vai aprūpes iestādē, piemēram, bāreņu namā vai bērnunamā, citā dalībvalstī vajadzētu būt šīs regulas darbības jomā, ja vien tā nav nepārprotami izslēgta, piemēram, kā ievietošana adoptācijas nolūkā, ievietošana pie kāda no vecākiem vai – attiecīgā gadījumā – jebkura cita tuva radnieka, kā to deklarējusi saņēmēja dalībvalsts. Līdz ar to būtu jāiekļauj arī "ievietošana audzināšanas nolūkā", ko norīkojusi tiesa vai organizējusi kompetenta iestāde ar vecāku vai bērna piekrišanu vai pēc viņu lūguma bērna neatbilstīgas uzvedības dēļ. Būtu jāizslēdz vienīgi ievietošana – audzināšanas vai sodīšanas nolūkā –, kas norīkota vai organizēta pēc tādas bērna rīcības, kuru varētu uzskatīt par sodāmu rīcību saskaņā ar valsts krimināltiesībām, ja to būtu izdarījis pieaugušais, neatkarīgi no tā, vai konkrētajā gadījumā tas varētu novest pie notiesāšanas."

⁷¹ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Ja dalībvalsts tiesa vai kompetentā iestāde apsver bērna ievietošanu citā dalībvalstī, pirms ievietošanas būtu jāīsteno konsultāciju procedūra piekrišanas saņemšanas nolūkā. Tiesai vai kompetentajai iestādei, kas apsver ievietošanu, pirms ievietošanas norīkošanas vai organizēšanas būtu jāsaņem kompetentās iestādes piekrišana dalībvalstī, kurā bērns tiktu ievietots. Atbildes nesniegšana trīs mēnešu laikā nebūtu jāuzskata par piekrišanu, un bez piekrišanas ievietošanai nebūtu jānotiek. Lūgumam sniegt piekrišanu būtu jāietver vismaz ziņojums par bērnu un jānorāda ierosinātās ievietošanas vai aprūpes sniegšanas iemesli, ievietošanas paredzamais ilgums, informācija par jebkādu iecerēto finansējumu, ko papildina ar jebkādu citu informāciju, kuru dalībvalsts, kam izteikts lūgums, varētu uzskatīt par vajadzīgu, piemēram, attiecībā uz jebkādu iecerētā pasākuma uzraudzību, kārtību kontaktiem ar vecākiem, citiem radniekiem vai citām personām, ar kurām bērnam ir tuvas attiecības, vai iemesliem, kāpēc šādi kontakti nav paredzēti, ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 8. pantu.

Ņemot vērā Tiesas jurisdikciju, gadījumos, kad piekrišana ievietošanai tikusi dota konkrēti noteiktam laikposmam, šāda piekrišana nebūtu jāattiecina uz lēmumiem vai pasākumiem, kuru termiņš pārsniedz ievietošanas ilgumu. Šādos apstākļos būtu jāiesniedz jauns lūgums sniegt piekrišanu."

1.a Šā panta 1. punktu nepiemēro, ja bērns ir ievietojams pie kāda no vecākiem.

Dalībvalstis var nolemt, ka to piekrišana saskaņā ar 1. punktu nav nepieciešama attiecībā uz ievietošanu savā teritorijā pie konkrētu kategoriju tuviem radiniekiem – papildus vecākiem. Šīs kategorijas paziņo Komisijai, ievērojot 81. pantu.

1.b Citas dalībvalsts centrālā iestāde var informēt tiesu vai kompetento iestādi, kas atbild par bērna ievietošanu, par bērna ciešu saikni ar konkrēto dalībvalsti. Tas neskar dalībvalsts, kas atbild par ievietošanu, valsts tiesību aktus un procedūru.

2. Lūgumam un (...) jebkādiem papildu dokumentiem, kas minēti 1. punktā, pievieno tulkojumu **dalībvalsts, kurai izteikts lūgums, oficiālajā valodā vai, ja minētajā dalībvalstī ir vairākas oficiālās valodas, tās vietas oficiālajā valodā vai vienā no oficiālajām valodām (...), kurā lūgums ir izpildāms, vai** jebkurā citā valodā, kuru dalībvalsts, kurai izteikts lūgums, skaidri pieņem. Dalībvalstis šādu pieņemšanu paziņo Komisijai saskaņā ar 81. pantu.

3. (...) Šā panta 1. punktā (...) minēto ievietošanu dalībvalsts, kura izsaka lūgumu, (...) **norīko vai organizē (...) tikai pēc tam,** kad tās dalībvalsts centrālā iestāde, kurai izteikts lūgums, ir piekritusi ievietošanai.

4. Izņemot gadījumus, kad ārkārtas apstākļu dēļ tas nav iespējams, (...) lēmumu, ar ko piešķir vai atsaka piekrišanu, ne vēlāk kā (...) **trīs** mēnešu laikā pēc lūguma saņemšanas **pārsūta** centrālajai iestādei, kura izsaka lūgumu ⁷².

⁷² Sk. iepriekš – 67. zemsvītras piezīmē – ierosināto apsvērumu.

5. Piekrišanas saņemšanas procedūru reglamentē tās dalībvalsts tiesību akti, kurai izteikts lūgums.⁷³

6. Šis pants neliedz centrālajām iestādēm vai kompetentajām iestādēm slēgt vai saglabāt tādus esošos līgumus vai vienošanās ar centrālajām iestādēm vai kompetentajām iestādēm vienā vai vairākās citās dalībvalstīs, kas vienkāršo konsultāciju procedūru piekrišanas saņemšanas nolūkā to savstarpējās attiecībās.

66. pants

(...) Centrālo iestāžu izmaksas

(...) 1. Palīdzība, ko, ievērojot šo regulu, sniedz centrālās iestādes, ir bez maksas.

2. Katra centrālā iestāde sedz savas izmaksas, kas radušās, piemērojot šo regulu.

67. pants

Centrālo iestāžu sanāksmes

1. Lai sekmētu šīs regulas piemērošanu, centrālās iestādes regulāri tiekas.

⁷³ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Turklāt saskaņā ar Tiesas judikatūru dalībvalstīm būtu jāparedz skaidri noteikumi un procedūras šajā regulā paredzētās piekrišanas sniegšanai, lai tiktu nodrošināta juridiskā noteiktība un ātrums. Ar procedūrām tostarp būtu jāļauj kompetentajai iestādei sniegt vai atteikt savu piekrišanu īsā termiņā."

2. Centrālo iestāžu sanāksmes **jo īpaši sasauc Komisija** ⁷⁴ Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietās un komercietās ietvaros saskaņā ar Lēmumu Nr. 2001/470/EK.

VI NODAĻA VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

67.a0 pants

Darbības joma

Šo nodaļu piemēro lūgumu un pieteikumu izskatīšanai saskaņā ar šīs regulas III un V nodaļu.

67.a pants

Sadarbība un saziņa starp tiesām

1. Šīs regulas piemērošanas nolūkos tiesas var savā starpā sadarboties un sazināties tieši vai tieši pieprasīt informāciju cita citai, ar noteikumu, ka šādā saziņā tiek ievērotas pušu procesuālās tiesības tiesvedībā un informācijas konfidencialitāte.

⁷⁴ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Tam, ka centrālo iestāžu sanāksmes jo īpaši sasauc Komisija Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietās un komercietās ietvaros saskaņā ar Lēmumu Nr. 2001/470/EK, nebūtu jāizslēdz iespēja rīkot citas centrālo iestāžu sanāksmes."

2. Šā panta 1. punktā minēto sadarbību var īstenot jebkādā veidā, ko tiesa uzskata par piemērotu. Tā jo īpaši var attiekties uz:

- a) saziņu 12. un 12.a panta piemērošanas nolūkos;
- b) informāciju saskaņā ar 14. pantu;
- c) informāciju par izskatāmajām lietām 19. panta piemērošanas nolūkos;
- d) saziņu III–V nodaļas piemērošanas nolūkos.

65.a pants

Informācijas vākšana un nosūtīšana ⁷⁵

⁷⁵ Paredzēts pievienot divus aptuveni šādas ievirzes apsvērumus:

- (R1) "Ja šajā regulā nav noteikts citādi, personas datu apstrādei, ko veic dalībvalstīs, piemērojot šo regulu, būtu jāpiemēro Regula (ES) 2016/679. Jo īpaši, lai neapdraudētu šajā regulā paredzēto lūguma izpildi, piemēram, lūguma par bērna atpakaļatdošanu saskaņā ar 1980. gada Hāgas Konvenciju par bērnu nolaupīšanu vai lūguma tiesai apsvērt vajadzību veikt pasākumus paša bērna vai viņa īpašuma aizsardzībai, Regulas (ES) 2016/679 14. panta 1.–4. punktā paredzēto datu subjekta informēšanu, piemēram, par datiem, kas pieprasīti bērna atrašanās vietas noteikšanai, var atlikt līdz brīdim, kad ir izpildīts lūgums, saistībā ar kuru šī informācija ir nepieciešama. Šis izņēmums tiek izdarīts saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 14. panta 5. punktu, kā arī 23. panta 1. punkta f), g), i) un j) apakšpunktu."
- (R2) "Tas neliedz starpniekam, tiesai vai kompetentajai iestādei, kurai ir nosūtīta 1. punktā minētā informācija, veikt pasākumus bērna aizsardzībai vai rosināt šādu pasākumu veikšanu, ja bērns ir pakļauts kaitējuma riskam vai ja ir pazīmes, kas liecina par šādu risku."

1. Centrālā iestāde, kurai izteikts lūgums, vajadzības gadījumā, ievērojot šo regulu, nosūta jebkuru pieteikumu, lūgumu vai tajos ietverto informāciju lietās par vecāku atbildību vai bērnu starptautisko nolaupīšanu tiesai, kompetentajai iestādei savā dalībvalstī vai – attiecīgā gadījumā – citam starpniekam saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūru.
2. Jebkurš starpnieks, tiesa vai kompetentā iestāde, kurai saskaņā ar šo regulu nosūtīta 1. punktā minētā informācija, var to izmantot tikai šīs regulas piemērošanas nolūkos.
3. Starpnieks, tiesa vai kompetentā iestāde, kuras rīcībā ir informācija, kas nepieciešama, lai izpildītu lūgumu vai pieteikumu, ievērojot šo regulu, vai kura ir kompetenta dalībvalstī, kurai izteikts lūgums, vākt šādu informāciju, pēc centrālās iestādes, kurai izteikts lūgums, pieprasījuma sniedz tai šo informāciju gadījumos, kad centrālajai iestādei, kurai izteikts lūgums, nav tiešas pieejas minētajai informācijai.
4. Centrālā iestāde, kurai izteikts lūgums, vajadzības gadījumā pārsūta šādi iegūto informāciju centrālajai iestādei, kura izsaka lūgumu, saskaņā ar valsts tiesību aktiem un procedūru.

67.b pants

Datu subjekta informēšana

Ja pastāv risks, ka paziņošana var kaitēt tāda lūguma efektīvai izpildei, kas iesniegts saskaņā ar šo regulu un par kuru ir nosūtīta informācija, pienākumu paziņot datu subjektam, ievērojot Regulas (ES) 2016/679 14. panta 1.–4. punktu, var atlikt līdz laikam, kad lūgums ir izpildīts ⁷⁶.

67.c pants

Informācijas neizpaušana ⁷⁷

⁷⁶ Sk. 75. zemsvītras piezīmē ierosināto apsvērumu.

⁷⁷ Aiz 75. zemsvītras piezīmē ierosinātā apsvēruma paredzēts pievienot šādu tekstu:

"Gadījumos, kad attiecīgās informācijas izpaušana vai apstiprināšana varētu apdraudēt bērna intereses, piemēram, ja ir notikusi vardarbība ģimenē un tiesa norīkojusi bērna jauno adresi pieteikuma iesniedzējam neizpaust, ar šo regulu cenšas panākt delikātu līdzsvaru. Lai gan regulā ir paredzēts, ka centrālajai iestādei, tiesai vai kompetentajai iestādei nebūtu jāizpauž vai jāapstiprina pieteikuma iesniedzējam vai trešai personai nekāda informācija, kas savākta vai nosūtīta šīs regulas piemērošanas nolūkos, ja tā konstatē, ka, to darot, varētu apdraudēt bērna vai citas personas veselību, drošību vai brīvību, tajā tomēr arī ir uzsvērts, ka tam nebūtu jākavē informācijas vākšana vai nosūtīšana, ko dara centrālās iestādes, tiesas vai kompetentās iestādes vai kas notiek starp tām, ciktāl tas ir nepieciešams, lai izpildītu pienākumus saskaņā ar šo regulu. Tas nozīmē, ka – kad vien iespējams un ja tas ir lietderīgi – pieteikumu varētu apstrādāt saskaņā ar šo regulu, nesniedzot pieteikuma iesniedzējam visu pieteikuma apstrādei nepieciešamo informāciju. Piemēram, ja tas paredzēts valsts tiesību aktos, centrālā iestāde varētu uzsākt procesu pieteikuma iesniedzēja vārdā, nenododot pieteikuma iesniedzējam informāciju par bērna atrašanās vietu. Tomēr gadījumos, kad pati lūguma iesniegšana vien jau varētu apdraudēt bērna vai citas personas veselību, drošību vai brīvību, šajā regulā nebūtu jāparedz pienākums iesniegt šādu lūgumu."

1. Centrālā iestāde, tiesa vai kompetentā iestāde neizpauž vai neapstiprina informāciju, kas savākta vai nosūtīta III–VI nodaļas piemērošanas nolūkos, ja tā konstatē, ka, to darot, varētu apdraudēt bērna vai citas personas veselību, drošību vai brīvību.
2. Šādu vienā dalībvalstī izdarītu konstatējumu ņem vērā citu dalībvalstu centrālās iestādes, tiesas un kompetentās iestādes, jo īpaši vardarbības ģimenē gadījumos.
3. Šis pants nekādā gadījumā nekavē centrālās iestādes, tiesas un kompetentās iestādes vākt un nosūtīt informāciju un nosūtīt to savā starpā, ciktāl tas nepieciešams, lai veiktu izpildītu pienākumus saskaņā ar III–VI nodaļu.

68. pants

Legalizācija vai citas līdzīgas formalitātes

Šis regulas sakarā legalizācija vai citas līdzīgas formalitātes nav vajadzīgas (...).

69. pants

(...) Valodas

1. Neskarot 35./47.j panta 2. punkta a) apakšpunktu, ja saskaņā ar šo regulu ir nepieciešams tulkojums vai transliterācija, šādu tulkojumu vai transliterāciju veic attiecīgās dalībvalsts oficiālajā valodā vai, ja šajā dalībvalstī ir vairākas oficiālās valodas, tiesvedības oficiālajā valodā vai vienā no oficiālajām valodām tajā vietā, kur atsaucas uz citā dalībvalstī pieņemtu lēmumu vai iesniedz pieteikumu saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem.

2. Apliecību, kas minētas (...) **36.a, 47.1** un 56. pantā, attiecīgā satura tulkojumus vai transliterācijas var veikt jebkurā citā Savienības iestāžu oficiālajā valodā vai valodās, ko attiecīgā dalībvalsts var pieņemt un ir paziņojusi saskaņā ar 81. pantu.
3. (...) **Dalībvalstis dara Komisijai zināmu Savienības iestāžu oficiālo valodu vai valodas, kuras nav to oficiālās valodas un kurās var tikt pieņemta saziņa ar centrālajām iestādēm.**
4. Tulkojumu, kas nepieciešams šīs regulas **III un IV** nodaļas nolūkiem, veic persona, kura ir kvalificēta veikt tulkojumus kādā no dalībvalstīm.

VII NODAĻA

DELEĢĒTIE AKTI

70. pants

Grozījumu izdarīšana pielikumos

Komisija tiek pilnvarota saskaņā ar 71. pantu pieņemt deleģētos aktus attiecībā uz grozījumiem (...) **[attiecīgajos] ⁷⁸ pielikumos nolūkā atjaunināt minētos pielikumus un izdarīt tajos tehniskas izmaiņas.**

⁷⁸ Atsauces uz pielikumiem tiks ievietotas vēlāk.

71. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 70. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz nenoteiktu laiku no [šīs regulas spēkā stāšanās dienas].
3. Padome jebkurā laikā var atsaukt 70. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar ekspertiem, kurus katra dalībvalsts iecēlusi saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo Padomei.
6. Saskaņā ar 70. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divu mēnešu laikā no dienas, kad minētais akts paziņots Padomei, Padome nav izteikusi iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām Padome ir informējusi Komisiju par savu lēmumu neizteikt iebildumus. Pēc Padomes iniciatīvas šo periodu pagarina par diviem mēnešiem.
7. Eiropas Parlamentu informē par Komisijas pieņemtajiem deleģētajiem aktiem, jebkādiem iebildumiem, kas izteikti par šiem aktiem, vai par to, ka Padome ir atsaukusi pilnvaru deleģēšanu.

VIII NODAĻA
SAISTĪBA AR CITIEM AKTIEM

72. pants

Saistība ar citiem aktiem ⁷⁹

1. Ievērojot šā **panta 2. punkta un 73. (...) līdz 78. panta** noteikumus, šī regula dalībvalstīs aizstāj konvencijas, kas pastāv Regulas (EK) Nr. 2201/2003 spēkā stāšanās brīdī, kuras noslēgtas starp divām vai vairāk dalībvalstīm un attiecas uz jautājumiem, ko reglamentē šī regula.
2. Somijai un Zviedrijai tika paredzēta iespēja – saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2201/2003 59. panta 2. punktu un ievērojot minētās normas b) un c) apakšpunktā izklāstītos nosacījumus – deklarēt, ka to savstarpējās attiecībās minētās regulas noteikumu vietā pilnīgi vai daļēji tiks piemērota 1931. gada 6. februāra Dānijas, Islandes, Norvēģijas, Somijas un Zviedrijas konvencija, kurā ietverti starptautisko privāttiesību noteikumi par laulību, adopciju un aizbildnību, kā arī tās nobeiguma protokols. To attiecīgās deklarācijas ir publicētas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* kā Regulas (EK) Nr. 2201/2003 pielikums. Minētās dalībvalstis jebkurā laikā tās var pilnīgi vai daļēji atsaukt.
3. Piekritības noteikumi jebkādos nākamos nolīgumos, ko noslēgs 2. punktā minētās dalībvalstis jautājumos, kurus reglamentē šī regula, atbilst šajā regulā paredzētajiem noteikumiem.

⁷⁹ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Jāatgādina, ka nolīgumiem ar vienu vai vairākām trešām valstīm, kurus kāda dalībvalsts noslēgusi pirms dienas, kad tā pievienojusies Savienībai, piemēro Līguma par Eiropas Savienības darbību 351. pantu."

4. Ievēro principu nediskriminēt Savienības pilsoņus pēc valstspiederības.

5. Lēmumus, kas kādā no Ziemeļvalstīm, kuras nākušas klajā ar 2. punktā paredzēto deklarāciju, pieņemti tiesā, kas ir kāda no šīs regulas II nodaļā minētajām, atzīst un izpilda pārējās dalībvalstīs saskaņā ar šīs regulas IV nodaļas 1. iedaļā paredzētajiem noteikumiem.

6. Dalībvalstis Komisijai nosūta:

- a) šā panta 3. punktā minēto nolīgumu un vienoto tiesību aktu, ar kuriem šos nolīgumus īsteno, kopijas;**
- b) visus paziņojumus par 2. un 3. punktā minēto nolīgumu un vienoto tiesību aktu denonsēšanu vai grozīšanu.**

Šādu informāciju publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

73. pants

Saistība ar dažām daudzpusējām konvencijām

Dalībvalstu attiecībās šī regula aizstāj turpmāk minētās konvencijas, ciktāl tās skar jautājumus, ko reglamentē šī regula:

- a) 1961. gada 5. oktobra Hāgas Konvencija par iestāžu pilnvarām un tiesību aktiem, kas piemērojami attiecībā uz nepilngadīgo aizsardzību;
- b) 1967. gada 8. septembra Luksemburgas Konvencija par lēmumu par laulības likumību atzīšanu;
- c) 1970. gada 1. jūnija Hāgas Konvencija par laulības šķiršanas un laulāto atšķiršanas atzīšanu;
- d) 1980. gada 20. maija Eiropas Konvencija par lēmumu atzīšanu un izpildīšanu bērnu aizgādības un bērnu aizgādības atjaunošanas lietās.

74. pants

Saistība ar 1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvenciju par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem

Ja bērns ir nelikumīgi aizvests vai aizturēts dalībvalstī, kas nav dalībvalsts, kurā bija bērna pastāvīgā dzīvesvieta tieši pirms nelikumīgās aizvešanas vai aizturēšanas, (...) **turpina piemērot 1980. gada Hāgas konvencijas noteikumus, ko papildina šīs regulas III un VI nodaļas noteikumi. Ja lēmums, ar kuru uzdod bērna atpakaļatdošanu, ievērojot 1980. gada Hāgas konvenciju, un kurš izdots kādā no dalībvalstīm, ir jāatzīst un jāizpilda citā dalībvalstī pēc bērna turpmākas nelikumīgas aizvešanas vai aizturēšanas, piemēro IV nodaļu.**

75. pants

Saistība ar 1996. gada 19. oktobra Hāgas Konvenciju par piekritību, piemērojamām tiesībām, atzīšanu, izpildi un sadarbību sakarā ar vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem

1. Saistībā ar 1996. gada Hāgas konvenciju šo regulu piemēro:
 - a) ievērojot 2. punktu, ja attiecīgā bērna pastāvīgā dzīvesvieta ir kādas dalībvalsts teritorijā;
 - b) attiecībā uz kādas dalībvalsts (...) **tiesā** pieņemta lēmuma atzīšanu un izpildi citas dalībvalsts teritorijā, pat ja attiecīgā bērna pastāvīgā dzīvesvieta ir tādas valsts teritorijā, kas ir minētās konvencijas līgumslēdzēja puse un kurā šo regulu nepiemēro.

2. Neatkarīgi no 1. punkta,

- a) ja puses ir vienojušās par kādas 1996. gada Hāgas konvencijas līgumslēdzējas puses, kurā šo regulu nepiemēro, (...) **tiesas** piekritību, piemēro minētās konvencijas 10. pantu;
- b) attiecībā uz piekritības nodošanu starp dalībvalsts (...) **tiesu** un 1996. gada Hāgas konvencijas līgumslēdzējas puses, kurā šo regulu nepiemēro, tiesu piemēro minētās konvencijas 8. un 9. pantu;
- c) ja 1996. gada Hāgas konvencijas līgumslēdzējas puses, kurā šo regulu nepiemēro, (...) **tiesa** skata lietu, kas attiecas uz vecāku atbildību, laikā, kad dalībvalsts (...) **tiesā** ir celta prasība, kas attiecas uz to pašu bērnu un kas balstīta uz tā paša pamata, piemēro minētās konvencijas 13. pantu.⁸⁰

(...)

76. pants

Piemērojamības joma(...)

- 1. Nolīgumi un konvencijas, kas minētas 72.–75. pantā, paliek spēkā attiecībā uz jautājumiem, ko nereglamentē šī regula.
- 2. Konvencijas, kas minētas 73. (...) **līdz** 75. pantā, jo īpaši 1980. gada un 1996. gada Hāgas konvencijas, joprojām (...) **ir spēkā** atbilstoši 73. (...) **līdz** 75. pantam to dalībvalstu starpā, kuras ir to līgumslēdzējas puses.

⁸⁰ Paredzēts pievienot aptuveni šādas ievirzes apsvērumu:

"Lietām par vecāku atbildību piemērojamie tiesību akti būtu jānosaka saskaņā ar 1996. gada Hāgas konvencijas III nodaļas noteikumiem. Ja minēto konvenciju piemēro lietas izskatīšanā kādas dalībvalsts, kurā šo regulu piemēro, tiesā, norāde minētās konvencijas 15. panta 1. punktā uz tās "II nodaļas noteikumiem" būtu jāsaprot kā norāde uz "šīs regulas noteikumiem"."

Līgumi ar Svēto Krēslu

1. Šīs regulas piemērošana neskar Svētā Krēsla un Portugāles Starptautisko līgumu (konkordātu), kas parakstīts Vatikānā (...) **2004.** gada **18.** maijā (...).
2. Lēmums par laulības atzīšanu par neesošu, kas pieņemts saskaņā ar 1. punktā minēto Līgumu, dalībvalstīs atzīstams saskaņā ar šās regulas IV nodaļas 1. iedaļas **1. apakšiedaļā** izklāstītajiem nosacījumiem.
3. Šā panta 1. un 2. punktā izklāstītie noteikumi attiecas arī uz šādiem starptautiskajiem līgumiem (...) ar Svēto Krēslu:
 - a) Itālijas un Svētā Krēsla 1929. gada 11. februāra "*Concordato lateranens*", kurā grozījumus izdara ar nolīgumu ar papildu protokolu, kurš parakstīts Romā 1984. gada 18. februārī;
 - b) Svētā Krēsla un Spānijas 1979. gada 3. janvāra Nolīgums par tieslietām;
 - c) Svētā Krēsla un Maltas 1993. gada 3. februāra Nolīgums par baznīcā slēgtu laulību civiltiesiskajām sekām un baznīcas iestāžu un tiesu lēmumiem šādu laulību sakarā, tostarp tā paša datuma Piemērošanas protokols, kā arī tā (...) **2014.** gada (...) **27.** janvāra (...) **Trešais** papildprotokols.
4. Uz lēmumu atzīšanu, kas noteikta 2. punktā, Itālijā, Spānijā vai Maltā var attiecināt tādu pašu kārtību un pārbaudes, kādas piemēro baznīcas tiesu lēmumiem, kas pasludināti saskaņā ar 3. punktā minētajiem starptautiskajiem līgumiem, kas noslēgti ar Svēto Krēslu.

5. Dalībvalstis Komisijai nosūta:
- a) šā panta 1. un 3. punktā minēto līgumu kopijas;
 - b) paziņojumus par minēto līgumu denonsēšanu vai grozīšanu.

IX NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

78. pants

Pārejas noteikumi

1. Šo regulu piemēro tikai uzsāktiem tiesas procesiem, publiskiem aktiem, kas oficiāli sastādīti vai reģistrēti, un nolīgumiem (...), **kas reģistrēti** [*šīs regulas piemērošanas diena*] vai pēc piemērošanas dienas.
2. Regulu (EK) Nr. 2201/2003 turpina piemērot lēmumiem, kas pieņemti uzsāktajā tiesvedībā, oficiāli sastādītiem vai reģistrētiem publiskiem aktiem un nolīgumiem (...), **kuri kļuvuši izpildāmi dalībvalstī, kur tie tikuši** noslēgti pirms [*šīs regulas piemērošanas diena*], **un** kuri ietilpst minētās regulas darbības jomā.

79. pants

Uzraudzība un novērtēšana

1. Līdz [*10 gadi no piemērošanas dienas*] Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai ziņojumu par šīs regulas *ex post* novērtējumu, kas pamatots ar dalībvalstu sniegto informāciju. Ziņojumam vajadzības gadījumā pievieno tiesību akta priekšlikumu.

2. **Sākot ar [3 gadi pēc piemērošanas dienas], dalībvalstis (...) pēc Komisijas lūguma (...), ja iespējams, sniedz tai informāciju (...), kas ir būtiska šīs regulas darbības un piemērošanas izvērtēšanai, par:**

- a) tādu lēmumu skaitu laulības lietās un lietās par vecāku atbildību, kuros piekritība noteikta ar pamatojumiem, kuri izklāstīti šajā regulā;
- b) attiecībā uz izpildes pieteikumiem, ievērojot 32. pantu, tādu lietu skaitu, kurās izpilde nav notikusi sešās nedēļās no brīža, kad tika uzsākts izpildes process;
- c) tādu pieteikumu skaitu, kuri attiecas uz lēmuma atzīšanas atteikumu, ievērojot 39. pantu, un (...) to lietu skaitu, kurās atzīšana ir atteikta;
- d) tādu pieteikumu skaitu, kas attiecas uz lēmuma izpildes atteikumu, ievērojot 41./**47.p** pantu, un (...) to lietu skaitu, kurās izpilde ir atteikta;
- e) tādu pārsūdzību skaitu, kas iesniegtas, ievērojot attiecīgi 44./**47.r** un 45./**47.r** pantu.

80. pants

Dalībvalstis ar divām vai vairāk tiesību sistēmām

Attiecībā uz dalībvalstīm, kur dažādās teritoriālās vienībās attiecībā uz jautājumiem, ko nosaka šī regula, ir spēkā divas vai vairāk tiesību sistēmas vai noteikumu kopumi:

- a) visas norādes uz pastāvīgu dzīvesvietu šādā dalībvalstī attiecas uz pastāvīgu dzīvesvietu teritoriālajā vienībā;
- b) visas norādes uz valsts piederību (...) attiecas uz teritoriālo vienību, kas norādīta attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos;
- c) visas atsauces uz dalībvalsts iestādi attiecas uz šīs dalībvalsts attiecīgās teritoriālās vienības iestādi;
- d) visas norādes uz tās dalībvalsts noteikumiem, kurā iesniegts pieteikums, attiecas uz tās teritoriālās vienības noteikumiem, kurā iesniegts pieteikums lēmumam par piekritību, atzīšanu vai izpildi.

Informācija, kas paziņojama Komisijai

1. Dalībvalstis Komisijai paziņo:

- a) **visas iestādes, kas minētas 2. panta 1. punkta b.1) un b.2) apakšpunktā un 58. panta 2. punktā;**
- b) **tiesas un iestādes, kuru kompetencē ir izdot apliecības, kā minēts 36.a panta 1. punktā un 56. pantā, un tiesas, kuru kompetencē ir koriģēt apliecības, kā minēts 36.b panta 1. punktā, 47.m panta 1. punktā, 47.m1 pantā un 56. panta 3. punktā saistībā ar 36.b. panta 1. punktu;**
- c) **tiesas, kas minētas 27. panta 3. punktā, 32./47.f pantā, 39. panta 1. punktā, 41./47.p panta 1. punktā, 44./47.r panta 2. punktā un 45./47.r pantā;**
- d) **iestādes, kuru kompetencē ir izpilde un kuras minētas 32./47.f pantā;**
- e) **pārsūdzības procedūras, kas minētas 44./47.r un 45./47.r pantā;**
- f) atbilstīgi 60. pantam izraudzīto centrālo iestāžu nosaukumus un adreses, kā arī saziņas līdzekļus;
- f.1) **attiecīgā gadījumā – tuvu radnieku kategorijas, kas minētas 65. panta 1.a punktā;**
- g) valodas, kas ir pieņemtas saziņai ar centrālām iestādēm, ievērojot 69. (...) panta 2. punktu;
- h) valodas, kas ir pieņemamas tulkojumiem, ievērojot (...) 64. panta 3. punktu, 64.a panta 2. punktu, 65. panta 2. punktu un 69. panta 2. punktu.

(...)

(...)

2. [(...) ***Divdesmit viena mēneša laikā pēc šīs regulas stāšanās spēkā*** (...)] dalībvalstis Komisijai paziņo informāciju, kas minēta 1. punktā.

3. Dalībvalstis dara Komisijai zināmas visas izmaiņas (...) **1. punktā minētajā** informācijā.

4. Komisija dara **1. punktā minēto** informāciju publiski pieejamu, izmantojot atbilstīgus līdzekļus, tostarp Eiropas e-tiesiskuma portālu.

82. pants

Atcelšana

1. Ievērojot **šīs regulas** 78. panta 2. punktu, Regula (EK) Nr. 2201/2003 tiek atcelta no [*šīs regulas piemērošanas diena*].
2. Atsauces uz atcelto regulu uzskata par atsaucēm uz šo regulu un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu [V] pielikumā.

83. pants

Stāšanās spēkā

1. Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
2. (...) **Šo** regulu piemēro no (...) [*tā mēneša pirmā diena, kurš seko pēc trīs gadu laikposma izbeigšanās kopš šīs regulas publicēšanas datuma*], izņemot 70., 71. un 81. pantu, ko piemēro no [*šīs regulas spēkā stāšanās diena*].

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
